

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

10'uncu Birleşim 22 Ekim 2025 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	874
II.- GELEN KÂĞITLAR	879
III.- YOKLAMALAR	923,925
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	880,883
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>880:881,883:886</i>
1.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Soma'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	880:881
2.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, Adana'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	883:885
3.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Gazze kararlılığına ilişkin gündem dışı konuşması	885:886

V.- AÇIKLAMALAR

881,886,912,917,919,930,
932,935,939,948,962

1.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, nadir toprak elementleriyle ilgili kanun tekliflerine ilişkin açıklaması	881
2.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Elâzığ il merkezini ikiye bölen tren raylarına ilişkin açıklaması	881:882
3.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Elbistan'a huzurevi yapılması talebine ve Düzbağ Göleti Projesi'ne ilişkin açıklaması	882
4.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, depreme hazırlık çalışmalarına ilişkin açıklaması	882
5.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, Hatay'daki altyapı çalışmalarına ilişkin açıklaması	882:883
6.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, yeni torba yasaya ilişkin açıklaması	883
7.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, genç intiharlarına ilişkin açıklaması	883
8.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin, Batman'daki tekstil sektörüne ilişkin açıklaması	886:887
9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, kalıcı yaz saati uygulamasına ilişkin açıklaması	887
10.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, hayatını kaybeden çocuk işçilere ilişkin açıklaması	887
11.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, 15'inci Kocaeli Kitap Fuarı'na ilişkin açıklaması	887:888
12.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, tutuklu gazetecilere ilişkin açıklaması	888
13.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır Çevre Yolu Projesi'ne ilişkin açıklaması	888
14.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Konya'daki yatırımlara ve Hazreti Mevlâna'yı anma törenlerine ilişkin açıklaması	888
15.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, asgari ücreti tespit edecek komisyona ilişkin açıklaması	889
16.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'da geçen hafta yaşanan bir asayiş vakasına ilişkin açıklaması	889
17.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, "Geleceğe Nefes, Dünyaya Nefes" kampanyasına ilişkin açıklaması	889
18.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, doğal gaz fiyatlarındaki artışa ilişkin açıklaması	890
19.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, ekonomik krize ilişkin açıklaması	890

20.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya Hamamözü'ndeki vatandaşların sağlık hizmetlerinde yaşadığı soruna ilişkin açıklaması	890
21.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın açıklamasına ilişkin açıklaması	890:891
22.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, polislerin taleplerine ilişkin açıklaması	891
23.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Türk lirasındaki değer kaybına ilişkin açıklaması	891
24.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, peş peşe açılan yolsuzluk dosyalarına ilişkin açıklaması	891
25.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, kamuda çalışan eczacıların beyaz önlük giymesinin yasaklanmasına ilişkin açıklaması	892
26.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Kürt Şair Cigerxwîn'in 41'inci ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması	892
27.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'daki gençlerin göçüne ve nadir toprak elementleriyle ilgili yasa tekliflerine ilişkin açıklaması	892
28.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 22 Ekim 2024 tarihindeki çağrıyla başlayan sürecin 1'inci yılına ilişkin açıklaması	893
29.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, nadir toprak elementleriyle ilgili kanun tekliflerine ilişkin açıklaması	893
30.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülen kanun teklifine ilişkin açıklaması	893
31.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, polislerin promosyon beklentisine ilişkin açıklaması	893:894
32.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, hayatını kaybeden çocuk işçilere ilişkin açıklaması	894
33.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, zincir marketlerde çalışanlara ilişkin açıklaması	894
34.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, kadına karşı şiddete ilişkin açıklaması	894
35.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, birçok devlet üniversitesindeki öğrencilere getirilen özel bankada hesap açma zorunluluğuna ilişkin açıklaması	895
36.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, birleşimi yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a, Erzincan'a yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması	895
37.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, maden projelerine ilişkin açıklaması	895
38.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, su yönetimindeki krize ilişkin açıklaması	895:896
39.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, nüfusun artması için yapılması gerekenlere, Türkiye'nin Hukukun Üstünlüğü ve İnsan Özgürlüğü Endekslerindeki yerine, 2026 bütçesine ilişkin açıklaması	896:898

40.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, bütçeye, ekonomik krize, kayıt dışı genç nüfusa, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in yaptığı açıklamaya, 2026 bütçe tasarısına ve bugün verdikleri grup önerilerine ilişkin açıklaması	898:900
41.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Türk soylu yabancılara Türkiye'de meslek ve sanatlarını serbestçe yapabilmelerine ilişkin yönetmelik değişikliğine ve "Hayırlı Günler Komşum" diyerek başlattıkları seferberliğe ilişkin açıklaması	900:901
42.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, barınma hakkına, hayatını kaybeden çocuk işçilere, hasta mahpus Hayati Deniz Kaytan'a ve Kars'ın Bozkale köyünde başlayan kum ocağı faaliyetine ilişkin açıklaması	901:903
43.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ahmet Minguzzi davasında dün verilen karara, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının yaptığı açıklamaya, Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu'na ve yarın yapılacak HSK seçimlerine ilişkin açıklaması	903:905
44.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, terörsüz Türkiye sürecine, TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'a ve Kürtçeye ilişkin açıklaması	905:907
45.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Yüreğir ilçesi Şehit Erkut Akbay Mahallesi'ndeki kentsel dönüşüme ilişkin açıklaması	912
46.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, ilahi uyarıya ilişkin açıklaması	912
47.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Arsin ilçesi açıklarında kaybolan Balıkcı Mehmet Ali Gürsoy'a ilişkin açıklaması	917
48.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep mutfağına ve Gaziantep'teki kuraklığa ilişkin açıklaması	917:918
49.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, İlk Evim Arsa Projesi'ne ilişkin açıklaması	918
50.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması	919
51.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Babadağlı vatandaşların doğal gaz beklentisine ilişkin açıklaması	919:920
52.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, nadir toprak elementleriyle ilgili kanun tekliflerine ilişkin açıklaması	930
53.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, nadir toprak elementleriyle ilgili kanun tekliflerine ilişkin açıklaması	931
54.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Milas Kıyıkışlacık'ta yürütülen liman projesine ilişkin açıklaması	932
55.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, KYK yurtlarına ilişkin açıklaması	932
56.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Cizre ve Silopi halkının talebine ilişkin açıklaması	932:933
57.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'da sağlıkta yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması	933

58.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, kamu-özel iş birliği projelerine ilişkin açıklaması 935

59.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 939:940

60.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için yapılacak seçime katılmayacaklarına ilişkin açıklaması 948

61.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin Kültür Yolu Festivali'ne ve Seydaye Cigerxwîn'in ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması 962

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

886,928,945

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

886,928

1.- Başkanlıkça, Aksaray Üniversitesinden gelen öğrencilere “Hoş geldiniz.” denilmesi 886

2.- Başkanlıkça, Balıkesir Genç İş Adamları Derneği Yönetim Kurulu üyelerine “Hoş geldiniz.” denilmesi 928

B) ÖNERGELER

945:946

1.- Başkanlıkça, Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in Adalet Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın ve Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez'in Millî Savunma Komisyonu üyeliğinden; Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın İçişleri Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in Dışişleri Komisyonu üyeliğinden; Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk'in ve Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyeliğinden; Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğinden; Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın ve Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden; Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazıların 22/10/2025 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazıları (4/116) 945:946

VII.- ÖNERİLER

907,913,915,918,920,925,
928,931,933,935,940

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

907:912,913:914,915:917,
918:919,920:923,925:928,
928:930,931:932,933:935,
935:939,940:945

1.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkenin en büyük sorunlarından olan yolsuzluğun nedenlerinin araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla

21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

907:912,913:914

2.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan daralmanın nedenlerinin araştırılması ve sektörel çöküntünün sosyal, ekonomik, bölgesel etkilerinin incelenerek yapısal önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

915:917,918:919,920:923,
925

3.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, başta Türkiye Varlık Fonu olmak üzere, Merkez Bankası, Bankalararası Kart Merkezi, Rekabet Kurumu, kamu bankaları, Sermaye Piyasası Kurulu gibi tüm aktörlerin iş ve işlemlerinin denetlenmesi ve tespit edilen yolsuzluklara son verilmesi için gerekli tüm çalışmaların yapılması amacıyla 22/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

925:928,928:930,931:932

4.- DEM PARTİ Grubunun, Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü ve arkadaşları tarafından, AIHM kararlarının uygulanmamasının yarattığı hukuki tahribatların araştırılması amacıyla 22/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

933:935,935:939

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 228 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 2’nci sırasına alınmasına, bastırılarak dağıtılan 229 ve 230 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise kırk sekiz saat geçmeden gündemin aynı kısmının sırasıyla 1’inci ve 3’üncü sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 4, 5, 6, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26 ve 27 Kasım 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; 22 Ekim 2025 Çarşamba günü (bugün) birleşimde Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için seçim yapılmasına; Genel Kurulun çalışma saatlerine; 229 ve 230 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ve tekliflerin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

940:945

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

914

1.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'ın, Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu'nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

914:915

IX.- SEÇİMLER

946,948

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

946:947

1.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

946

2.- Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

946

3.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

946

4.- İçişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

946

5.- Dışişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

947

6.- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

947

7.- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

947

8.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

947

9.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

947

10.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

947

11.- Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

947

12.- Çevre Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

947

B) SAYIŞTAY BAŞKANI VE ÜYELİKLERİNE SEÇİM

948:950

1.- Sayıştayda Boş Bulunan Üyeliklere 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu'nun 15 ve 16'ncı Maddeleri Hükümleri Gereğince Yapılacak Seçime Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1192) ile Sayıştay Başkanı ve Üyeleri Ön Seçim Geçici Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 225)

948:950

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

951,962

A) KANUN TEKLİFLERİ

951:961,962:976

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229)

951:961,962:976

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.03'te açılarak üç oturum yaptı.

Başkanlıkça, İstanbul Ticaret Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünden gelen öğrencilere “Hoş geldiniz.” denildi.

Elâzığ Milletvekili Semih Işııkver, 2025 yılı biterken Elâzığ iline,

Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgöl, Erzincan’ın sorunlarına,

Bursa Milletvekili Refik Özen, 19 Ekim Bosna Hersek kurucu lideri merhum Aliya İzzetbegović’in vefat yıl dönümüne,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, öğrenci affına,

Mersin Milletvekili Levent Uysal, Kültür ve Turizm Bakanı ile Tarım ve Orman Bakanına, kadın çiftçiler için talep ettiklerine,

Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan, hapishanelerdeki ölüm siyasetine,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer’e,

Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı, deprem bölgelerinde rezerv alan uygulamasına,

Kahramanmaraş Milletvekili Zuhul Karakoç, askerî hastanelere,

İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu, Gazeteci Hakan Tosun’a,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, alçaklığın ne olduğuna,

Siirt Milletvekili Mervan Gül, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’a,

Samsun Milletvekili Mehmet Karaman, Samsun’un 19 Mayıs ilçesinin mülkiyet sorununa,

Kütahya Milletvekili Mehmet Demir, milletin liderine saldıranlara,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, Diyarbakır’da dün gerçekleştirilen Türkiye’nin Huzuru Toplatisı’na ve “terörsüz Türkiye” sürecine,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, Konya’nın Cihanbeyli ilçesinde araç muayene istasyonu bulunmamasına,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, Nobel Barış Ödülü’ne talip olanlara,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Samsun Büyükşehir Belediyesindeki işçilere,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal, Diyarbakır’da önceki gün yapılmaya çalışılan provokasyona,

Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç,

Ordu Milletvekili Seyit Torun;

Cumhuriyet Halk Partisinin nadir toprak elementleriyle ilgili hazırladığı kanun teklifine,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, Merzifon Organize Sanayi Bölgesi’ne,

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü’ne ve 19 Ekim Muhtarlar Günü’ne,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, bütçeden faize ayrılan paraya,

Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç, Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesindeki kayısı üreticileri ile Dulkadiroğlu ilçesinin Çokyaşar Mahallesi'ndeki zeytinliklere,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, uzman çavuşların haklarına,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Ilgar Dağı Tüneli Projesi'ne,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl, Amerika'ya ve İsrail'e,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Meclise sunulan yeni vergi paketine ve CMK ücretine,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, esnafın vergi ve prim borçlarına,

Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir,

Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın;

Genel Kurulda bugün görüşülecek olan Cumhurbaşkanlığı tezkerelerine,

Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yapılan seçime, Gazze'deki ateşkes anlaşmasına, Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilere ve Trump'a, Yargıtay Başkanının AYM kararlarının bağlayıcılığıyla ilgili açıklamasına ve Genel Başkanları Ahmet Davutoğlu ile eşi Sare Davutoğlu'na,

İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu, 21 Ekim Hakkâri Dağlıca'da şehit olan 12 askerin şehadetlerinin yıl dönümüne, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde gerçekleştirilen seçime, Genel Kurulda bugün görüşülecek olan Cumhurbaşkanlığı tezkerelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi yakınlarında pankart açan İYİ Parti gençlik teşkilatına ve Mattia Ahmet Minguzzi davasında açıklanan karara,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, kendilerinin gelecek tasavvuruna, Kıbrıs'a, İsrail'e ve Filistin davasına, 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü'ne,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan, Kırşehir'de son zamanlarda vuku bulan trajik olayların temel nedenine,

Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde uygulanan İdare ve Gözlem Kurulu kararlarına ve Adalet Bakanına buradan çağrı yapmak istediğine, DEM PARTİ Diyarbakır Milletvekili Berdan Öztürk'ün de olduğu bir davada verilen hapis cezalarına, Kars'ın Karadağ Mahallesi'nde bulunan çöplüğe ve KHK'lilere,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Beşiktaş iddianamesine, Ahmet Minguzzi davasında açıklanan karara ve 21 Ekim Dünya Gazeteciler Günü'ne,

Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş, Giresun Güney Çevre Yolu Projesi'ne,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Hatay Payas'ta meydana gelen sel felaketine, Gazze'de yürürlüğe giren ateşkese, CHP Genel Başkanının bugünkü grup toplantısında kullandığı dile ve Cumhurbaşkanına yönelik sarf edilen ifadelere,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Kıbrıs'ın “vatan” olduğuna ilişkin bir açıklamada bulundu.

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle bir konuşma yaptı.

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen (2/3315) esas numaralı Kanun Teklifi'ni geri aldığı açıklandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde olduğu dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş'un başkanlığında siyasi parti Grup Başkan Vekilleriyle yapılan toplantılarda alınan,

1) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan Kurtulmuş'un beraberinde bir parlamento heyetiyle 28-30 Eylül 2025 tarihlerinde Macaristan'a resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 28/8/2025 tarihli Karar'a,

2) Türkiye Büyük Millet Meclisi Dışişleri Komisyonu Başkanı Fuat Oktay'ın beraberindeki heyetiyle 16-18 Eylül 2025 tarihlerinde Türkiye-Baltık Ülkeleri Estonya, Letonya ve Litvanya Parlamentolarının Dışişleri Komisyonları Toplantısı vesilesiyle Letonya'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 12/9/2025 tarihli Karar'a,

3) Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu heyetinin 29-30 Eylül 2025 tarihlerinde düzenlenen "Avrupa Birliğinde İstikrar, Ekonomik Koordinasyon ve Yönetişim" konulu parlamentolar arası konferans vesilesiyle Danimarka'ya resmî bir ziyaret gerçekleştirmesine ilişkin 26/9/2025 tarihli Karar'a,

İlişkin tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Danışma Kurulunun, (3/1199) ve (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkerelerinin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığının;

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2790 (2025) sayılı Kararı uyarınca, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 31/10/2025 tarihinden itibaren iki yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/1199),

Türkiye'nin millî güvenliğine yönelik ayrılıkçı hareketler, terör tehdidi ve her türlü güvenlik riskine karşı uluslararası hukuk çerçevesinde gerekli her türlü tedbiri almak, Irak ve Suriye'deki tüm terör örgütlerinden ülkemize bundan sonra da yönelebilecek saldırıları bertaraf etmek ve kitlesel göç gibi diğer muhtemel risklere karşı millî güvenliğimizin idame ettirilmesini sağlamak, Türkiye'nin güney kara sınırlarına mücavir bölgelerde yaşanan ve hiçbir meşruiyeti olmayan tek taraflı bölücü girişimler ve bunlarla ilgili olabilecek gelişmeler karşısında Türkiye'nin menfaatlerini etkili bir şekilde korumak ve kollamak, gelişmelerin seyrine göre ileride telafisi güç bir durumla karşılaşmamak için süratli ve dinamik bir politika izlenmesine yardımcı olmak üzere hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde sınır ötesi harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi ve aynı amaçlara matuf olmak üzere yabancı silahlı kuvvetlerin Türkiye'de bulunması, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilebilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için 2/10/2014 tarihli ve 1071 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile verilen ve son olarak 17/10/2023 tarihli ve 1395 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı ile uzatılan iznin

süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 30/10/2025 tarihinden itibaren üç yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1200),

Genel Kurulun bilgisine sunularak yapılan görüşmelerinden sonra kabul edildi.

Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal, Türkiye'nin güvenliğinin Şanlıurfa'dan başladığına,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, Gaziantep'in Araban ilçesindeki elektrik kesintilerine,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, Trabzon Su Ürünleri İhtisas OSB'ye,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, PTT bünyesinde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında görev yapan personele,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Türkiye'deki ekonomik düzenine,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, fıstık ithalatına,

Konya Milletvekili Orhan Erdem, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin 6'ncı Cumhurbaşkanı seçilen Tufan Erhürman'a ve Ersin Tatar'a,

Van Milletvekili Mahmut Dindar, Van kayyımına,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Ankara Milletvekili Fuat Oktay'ın (3/1200) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının;

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinden müteşekkil bir heyetin 28-30 Ekim 2025 tarihlerinde Erivan'da gerçekleşecek olan Avrupa Birliği Doğu Ortaklığı Parlamenter Asamblesi 12'nci Olağan Toplantısı'na katılımı hususuna,

Türkiye Büyük Millet Meclisi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanı Adil Karaismailoğlu'nun, Portekiz Parlamentosu Ekonomi Bayındırlık ve İskân Komisyonu Başkanı Miguel Santos'un vaki davetine icabetle resmî bir ziyarette bulunması hususuna,

İlişkin tezkereleri kabul edildi.

Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, (2/2069) esas numaralı 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven ve Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ile 143 Milletvekilinin Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3138) ve Adalet Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı:214),

2'nci sırasında yer alan, İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Millî Birlik Hükümeti Arasında Türk Kuvvetlerinin Statüsüne İlişkin

Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2343) ve Dışışleri Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı:172),

Görüşmeleri Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Alınan karar gereğince, 22 Ekim 2025 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 22.59'da son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

İbrahim YURDUNUSEVEN

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

Müzeyyen ŞEVKİN

Adana

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 16

22.10.2025 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in; Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3331) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:21.10.2025)

2.- Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Manisa Milletvekili Özgür Özel ve Grup Başkanvekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın; Nadir Toprak Elementlerinin Ülke Yararına Kullanılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3332) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi:21.10.2025)

3.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3333) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:21.10.2025)

Raporlar

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 229) (Dağıtma tarihi: 22.10.2025) (GÜNDEME)

2.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy ve Konya Milletvekili Mehmet Baykan ile 54 Milletvekilinin Milli Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308) ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 230) (Dağıtma tarihi: 22.10.2025) (GÜNDEME)

22 Ekim 2025 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.05

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 10'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Soma'nın sorunları hakkında söz isteyen Sayın Şenol Sunat'a aittir.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Soma'nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Soma'nın sorunları hakkında gündem dışı söz aldım. Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bugün bu kürsüden sadece bir şehrin değil bir onurun, bir emeğin, bir alın terinin sesini yükseltiyor, kömür karası ellerin temsilcisi olarak Soma adına konuşuyorum. Soma yanıyor ama kömürle değil adaletsizlikle yanıyor, ihmalle yanıyor, vurdumduymazlıkla yanıyor. Ege'nin enerji kalbi Soma Termik Santrali 2015'te 685 milyon dolara Konya Şekere satılmıştı fakat santral 1 Temmuz 2025 itibarıyla sustu. Neden mi? Çünkü Konya Şeker devletten 724 milyon dolar teşvik almasına rağmen Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumuna olan borçlarını ödeyemedi. 2021'de 17 milyar TL olan borç bugün 68 milyar TL'ye dayandı. Santral çalışmıyor, borç içinde yüzüyor, iflasın eşiğinde geziyor. Soruyorum bu şirkete: Aldığınız bu kadar teşviki ne yaptınız? Bacalara filtre neden takmadınız? İhtiyaç duyulan yatırımları neden yapmadınız ve Türkiye Kömür İşletmelerine neden bu borcunuzu ödemediniz? Bugün Soma'da sadece kazanlar durmadı sayın milletvekilleri; ekonomi durdu, enerji durdu, umut durdu, hayat durdu. Nakliyeciler esnafı dört aydır kontak kapattı, 400 üyeli Nakliyeciler Kooperatifinin üye sayısı 328'e düştü. Kamyoncu kardeşim borç batağında, kamyonu yatıyor, kredi borcu büyüyor. Esnaf siftahsız, tencereler boş. Maden işçisi yarım maaşa razı olmuş durumda; işten çıkarılanlar, işten çıkarılmayı bekleyenlerle Soma'da 9 bin maden işçisinin geleceği belirsiz. Bazı maden işletmeleri Soma'dan çekilmeyi bile düşünüyor. Kömür çıkarılıyor ama taşınmıyor, stokta çürüyor, değer kaybediyor yani Soma ekonomik olarak donuyor.

Kıymetli milletvekilleri, Soma sadece enerji üreten bir ilçe değil enerjiyle ısınan bir ilçe aynı zamanda. Termik santralden çıkan sıcak suyla 12 bin hane yani 48 bin kişi, onlarca okul, kamu kurumları ısınıyor; 110 bin nüfuslu ilçe bu sistemle hayat buluyor. Santral çalışmadığı için ısıtma işlemi de çalışmıyor. Önümüzdeki günleri düşünürsek kışın gelmesiyle birlikte herkes elektrikli sobaya sığınacak, klimaya yüklenecek, faturalar katlanacak.

Evet, sayın milletvekilleri; Enerji Bakanı Sayın Alparslan Bayraktar eylülde Soma'ya geldi. Kameralar önünde "Soma'yı soğukta bırakmayacağız. Eylül sonunda santral çalışacak." dedi. Bugün

ekimin sonundayız; hâlâ adım yok, hâlâ ısı yok, hâlâ umut yok. Soma halkı soruyor: “Sayın Bakan, nerede o çözüm? Nerede o vadettiğiniz çanta dolusu müjde?” Çantadan çözüm değil yalan çıktı, boş vaat çıktı, hayal kırıklığı çıktı, fiyasko çıktı. O nedenle Soma için susmuyoruz, Soma’nın hakkını savunuyoruz. Şimdi duyuruyoruz: Sayın Enerji Bakanı Soma’da oyuncu değişikliğine gidecekmiş. Demek ki Soma Termik Santrali Konya Şekerden sonra yeni bir iktidar yandaşı şirkete peşkeş çekilecek. Yani hangi yandaşı zengin edeceksiniz? Konya Şekerin 68 milyar liralık borcunu devletten dağıtacağımız teşviklerle yine halkın cebinden mi ödeyeceksiniz?

Sayın milletvekilleri, Soma için çözüm belli, formül basit: Soma’ya devleti geri çağırıyoruz. Santralin derhâl kamunun eline geçmesini, EÜAŞ’a ve Türkiye Kömür İşletmelerine devredilmesini istiyoruz; bu meseleyi sadece bir santral meselesi olarak değil, devletin halkına sahip çıkıp çıkmayacağı üzerinden değerlendiriyoruz.

Değerli milletvekilleri, bir yanda borç batağında bir şirket, diğer yanda soğukta üşüyen çocuklar var. Tercihiniz kimden yana? Tavır bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Soma’dan yana mısınız, Soma’nın karşısında mısınız? Eğer bu ülkenin bir köşesinde bir çocuk soğuktan titriyorsa hiçbirimiz ısınamayız. Bu kürsüden açıkça söylüyorum: Ey iktidar sahipleri, üzerinize mont değil vicdanınızı giyinin; zira Soma halkını soğukta, işçisini açıkta, kömürünü açıkta bırakamazsınız. Derhâl çözüm, acilen çözüm, hemen çözüm istiyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Mazereti olan milletvekillerine söz vereceğim.

Sayın Kaya, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya’nın, nadir toprak elementleriyle ilgili kanun tekliflerine ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Nadir toprak elementleri 21’inci yüzyılın stratejik madenleridir. Bu madenler Türkiye’nin kalkınması, sanayisi ve teknolojik bağımsızlığı açısından paha biçilmez bir değerdedir. Bu kıymetli varlıkların ham madde olarak yurt dışına satılması ülkemizin geleceğinin heba edilmesidir. Bu nedenle bu madenlerin devlet eliyle işletilmesini, ham madde ihracatının yasaklanmasını öngören kanun teklifimizi Cumhuriyet Halk Partisi olarak yüce Meclisimize sunmuş bulunuyoruz. Buradan AKP ve MHP Gruplarına soruyorum: İlk imzasını Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel’in verdiği bu vatansever kanun teklifinde var mısınız, yok musunuz? Ülkemizin stratejik kaynaklarına, milletimizin geleceğine sahip çıkacak mısınız, çıkmayacak mısınız?

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Işıkver, buyurun.

2.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver’in, Elâzığ il merkezini ikiye bölen tren raylarına ilişkin açıklaması

SEMİH IŞIKVER (Elâzığ) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bizleri ekran başında izleyen büyük Türk milletini saygılarımla selamlarım.

1934 yılında Elâzığ Garı il merkezinde yer alan Aksaray Mahallesi'ne yapılmış ve bugüne kadar hizmete devam etmektedir. Aradan geçen zaman diliminde Aksaray, Hicret ve Kızılay Mahallelerinin içinden geçerek il merkezi dışına çıkan güzergâh bulunduğu lokasyonun gelişimine engel olduğu gibi adı geçen mahallelerimizde vatandaşlarımızın gayrimenkullerinin değer kaybına neden olmuştur. Yıl içerisinde çeşitli kazalarla da gündeme gelmektedir. Bugün Elâzığ il merkezini tren rayı üstü ve altı şeklinde ikiye bölen ve modern kent kimliğinden uzaklaştıran tren raylarının il merkezi dışına taşınması ilin ve halkımızın yıllardır çözüm bekleyen çok önemli bir sorunu durumundadır. Çözümü için gerekli adımların Bakanlığımız tarafından atılmasını bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztunç...

3.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Elbistan'a huzurevi yapılması talebine ve Düzbağ Göleti Projesi'ne ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, 6 Şubat depreminin üzerinden neredeyse üç yıl geçti, Elbistan'da huzurevi hâlâ yapılmadı. 2018 yılından bu yana huzurevinin yapılması planlanıyor ama maalesef huzurevinin olduğu, yapılması planlanan yere enkazdan kalanlar atıldı, döküldü, onlar bile kaldırılmadı. 150 kapasiteli bir huzurevinin yapılması planlanıyordu. Kadın sığınmaevi yok Elbistan'da, huzurevi yok; 400 bin nüfusa hitap ediyor ama maalesef hâlâ yapılabilmiş değil. Elbistan'ımıza bir huzurevi istiyoruz.

Ayrıca, Çağlayancerit ilçemizin Düzbağ bölgesinde Düzbağ Göleti'nde gövde biteli altı yıl oldu; altı yıldır gövdesi bitmiş, su dolu, gölet dolu, boşa akıyor ama hâlâ borular çekilebilmiş değil, kapalı boru sistemi kurulumu ihalesi yapıldığı hâlde tamamlanmadı. Bir an evvel bu göletin tamamlanması gerekiyor. Yoksa milletin bağı bahçesi kuruyacak diyoruz. AK PARTİ'ye diyoruz ki artık verdiğiniz sözleri biraz da olsa tutun.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Taşkent, buyurun.

4.- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, depreme hazırlık çalışmalarına ilişkin açıklaması

AYÇA TAŞKENT (Sakarya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu sabah yine bir deprem gerçeğiyle uyandık. Her an deprem beklenen Sakarya'da ancak yirmi altı yıldan sonra hazırlıklar başladı ama hâlâ net bir sonuca ulaşılamadı. Uygulamaları kamuoyunda tartışılan farklı projelere yoğunlaşılrken bir mahallemizden başlayan kentsel dönüşüm çalışmalarının çok yavaş ilerlediğini düşünüyoruz. Bir kez daha hatırlatıyoruz, bir kez daha uyarıyoruz çünkü çok geç kalıyoruz. Deprem, hazırlıksızlığın yarattığı toplumsal bir felakettir. Bu yüzden çok önem arz eden depreme hazırlık çalışmaları hızlandırılmalıdır. Afet yönetimi kriz anında değil önceden hızlı bir planlamayla yönetilmelidir çünkü hazırlık bir yatırım değil bir yaşam hakkıdır.

BAŞKAN - Sayın Kaşıkçı...

5.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'nın, Hatay'daki altyapı çalışmalarına ilişkin açıklaması

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlar, Hatay ilimizin Antakya, Kırıkhan, Defne ve Samandağ ilçelerinde binlerce iş makinesi kesintisiz yirmi dört saat çalışıyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı iş yeri ve konutları; Ulaştırma Bakanlığı alt ve üst geçitler ile akıllı kavşakları, tünelleri, köprüleri, havalimanını; Büyükşehir Belediyesi altyapı çalışmalarını süratle sürdürmektedir. Tüm bu çalışmalar

Hataylı hemşhailerimizin ve aziz milletimizin gözü önünde devam etmektedir. Ancak son günlerde hüüzün turizmi kapsamında ilimize gelip, gezip dönüş yolunda da “Hatay’da yol yok, su yok, her yer çamur.” benzerinden “tweet” atmak moda oldu. Yapmayın arkadaşlar, Hatay deprem bölgesi, elbette eksiklerimiz var ancak sosyal medyanızda daha fazla beğeni alma uğruna bu şehrin ayağa kalkması için çalışanların heyecanını söndürmeyin.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

6.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç’ın, yeni torba yasaya ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sadece eylül ayında bütçeden ödenen faiz tam 236 milyar lirayı aştı. Bu ne demek biliyor musunuz? Sadece bir ayda faize ödediğiniz bu parayla en az 200 hastane, 3 bine yakın okul yapılabildi yahut bu ülkenin 19 milyon öğrencisinin tamamına kırtasiye ve kışlık kıyafet desteği 2 kez sağlanabilirdi. Yeni torba yasayla vergi yükünü yine halka yüklüyorsunuz, dar gelirliden alıp zengin azınlığa aktarıyorsunuz. Bunun adı “ekonomi yönetimi” değil iktidarınızın eliyle işletilen bir faiz sömürü düzenidir. Faizin değil alın terinin değer gördüğü bir ekonomi anlayışı olmadan bu ülkede ne yoksulluk biter ne de umut yeşerir. Halk borçla değil adaletle ayağa kalkacaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Karaca...

7.- Gaziantep Milletvekili Seveda Karaca Demir’in, genç intiharlarına ilişkin açıklaması

SEVEDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Gaziantep Üniversitesi öğrencisi bir arkadaşımız KYK yurdunda 10’uncu kattan atlayarak yaşamına son verdi; çok üzgün ve öfkeliyiz. “Nedeni belirsiz.” diyor gazeteler oysa ardı ardına gelen diğer genç intiharları gibi Sercan’ın intiharının da nedeni belli: Geleceksizlik, yoksulluk, umutsuzluk. Gençler her sabah daha fazla borca, baskıya, çaresizliğe uyanıyor; üzerlerine çöken bu “İtaat et.” düzeni yurttan da kampüste de üç kuruşa çalıştıkları iş yerlerinde de aynı dili konuşuyor: “Sus, kabullen, sorgulama.” Hatta kalkıp “Coğrafya kaderdir.” diye bile konuşabiliyorlar. Her bir genç ölümü bu iktidarın elindeki kandır ve politiktir. Ya bu düzen değişecek ya da gençler yaşamla bağlarını bir bir kaybedecek. Genç arkadaşlarımıza sesleniyoruz: Umudu bu düzenin çarkları arasında çiğnetmemek için birleş, örgütlen, değiştir; senin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Adana Milletvekili Orhan Sümer’in, Adana’nın sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, Adana’nın sorunları hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Sayın Orhan Sümer’e aittir.

Buyurun Sayın Sümer. (CHP sıralarından alkışlar)

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Adana’nın sorunlarıyla ilgili söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Aslında bu kürsüden; Adana’mızda 100 binin üzerinde kayıtlı işsiz olmasını, işsizlik ödeneğine başvuran kişi sayısının 60 bini geçtiğini, yanlış teşvik politikalarına bağlı olarak sanayi ve ticarete gerileme yaşandığını, nüfusu 800 bin olan bir ilimize 3’üncü havalimanı müjdesi verilirken 2 milyon 600 bin nüfuslu Adana’mızın Şakirpaşa Havalimanı’nın kapatılmasını ve Çukurova Havalimanı’na da

son üç ayda 25 milyon TL garanti ödeme parası yapıldığını; Adana'mızın doğum yapan küçük çocuk sayısında 5'inci sırada olmasını, kız çocuğu evliliklerinde 12'nci sırada olmasını, suça sürüklenen çocukların sayısında 11'inci sırada olmasını, okullarımızdaki hijyen sorununu, uyuşturucu suçlarında Türkiye'de 6'ncı sırada olmasını, uyuşturucu kullanımının 13-14 yaşına düşmesini, çeteleşmelerin fazlaşmasını, cezaevine giren hükümlü sayısında Türkiye'de 5'inci sıraya gelmesini, iş kazası ölümlerinde 7'nci sırada yer almasını, üniversite öğrencilerimizin yurt sorunlarını, ilçelerimizdeki elektrik kesintilerini, Adanalı esnafımızın çözüm bulamayan dertlerini, yüksek elektrik maliyetinden kaynaklı tarımsal sulama sorununu, artan maliyetler yüzünden çiftçimizin toprağından uzaklaşmasını ve çözüm bekleyen daha onlarca sorunu konuşmamız gerekirdi. Ne yazık ki iktidarın Türkiye'yi getirdiği noktada sadece hukuksuzlukları konuşup adaleti arar duruma geldik.

Bugün bu kürsüden yalnızca kişileri değil bir kenti, aslında bir ülkenin vicdanını ilgilendiren bir haksızlığı dile getirmek istiyorum. Adana Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Zeydan Karalar, Seyhan Belediye Başkanımız Oya Tekin, Ceyhan Belediye Başkanımız Kadir Aydar üç aydan fazla bir süredir Silivri Cezaevinde tutuklu bulunuyor. Adana'da olan bir olayla ilgili Silivri'de olmalarının gerekçesi nedir? Ortada somut bir suç isnadı yok, bomboş bir iddianame ve yalnızca iftira var fakat bu iftira üzerine, seçilmiş bir belediye başkanının özgürlüğünden mahrum bırakılması...

Değerli milletvekilleri, Zeydan Karalar, Adana halkının yarısından fazlasının oyunu hem de 3 kez üst üste alarak göreve gelmiş; 15 ilçede, kentteki en yoksul mahalleden en merkezî semtlere kadar hizmeti, dürüstlüğü ve liyakatiyle tanınmış bir yöneticidir. Zeydan Karalar, Adanalının ağabeyi olmuş, kardeşi olmuş, dert ortağı olmuştur. Böyle bir kişinin kaçma şüphesi yokken; adresi, yeri yurdu belliyken aylarca tutuklu kalması sadece adaletin değil demokrasinin de ayaklar altına alınmasıdır ama mesele yalnızca Zeydan Karalar değildir. Bugün Türkiye'nin dört bir yanında Cumhuriyet Halk Partili birçok belediye başkanımız ve muhalif partilerden sanatçı, gazeteci, yazarçizer, öğrenci siyasi baskı ve yargı sopası altında cezaevleriyle susturulmak istenmektedir; bir kısmı tutuklu, bir kısmı soruşturma tehdidi altındadır. Ortak noktaları bellidir; halkın yanında yer almaları, iktidarın çıkar çevrelerine boyun eğmemeleri ve yolsuzluk düzenine çomak sokmalarıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yargı bağımsızlığının yok edildiği, hukukun siyasi bir silaha dönüştürüldüğü bu düzenin Türkiye'ye, ülkemize hiçbir faydası yoktur. Hukukun üstünlüğü yerine üstünlerin hukuku egemen kılındığında kaybeden, adalet duygusu zedelenen, umudu çalınan 85 milyon yurttaşımızdır. Adana'da Zeydan Karalar'ın cezaevinde olması sadece bir siyasi davanın konusu değil sandıkta kazanamadığını yargı eliyle alma anlayışının en somut örneğidir ancak adaleti rehin alamazsınız. Bugün Cumhuriyet Halk Partimizin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı ve Cumhurbaşkanı adayı Sayın Ekrem İmamoğlu tutuklu, Cumhuriyet Halk Partili belediye başkanları ve bürokratlarımız tutuklu. Peki, saray bürokratları nerede? Memleketi parsel parsel satanlar nerede? Lüks ciplerde pudra şekeri çekenler nerede? Madenci yakınına tekmeleyenler nerede? Mafyanın aylığa bağladığı siyasetçiler nerede? Nerede olduklarını hepimiz biliyoruz. Bu mudur adalet? Bu mudur vicdan? Herkes bilsin ki Cumhuriyet Halk Partisi asla boyun eğmeyecektir çünkü bu mesele bir partinin değil Türkiye'nin adalet meselesidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Son olarak, hiç kimse şunu unutmasın: Başta Ekrem İmamoğlu, Zeydan, Karalar, Oya Tekin, Kadir Aydar olmak üzere tutuklu bulunan tüm belediye başkanlarımız meşru şekilde seçimlerde doğrudan milletin kendisinden almışlardır. Sonuna kadar yanlarında olacağız ve ülkemizin üzerine

çöken bu adaletsiz düzeni hep birlikte değiştireceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, Gazze kararlılığı hakkında söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Zeynep Yıldız'a ait.

Buyurun Sayın Yıldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız'ın, Gazze kararlılığına ilişkin gündem dışı konuşması

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, ekranları başında bizleri takip eden necip milletimiz; bugün yine Gazze adına konuşmak üzere gündem dışı söz talep ettim. Zira şunu net bir biçimde düşünüyorum ve inanıyorum: Ateşkes oldu diyerek sorumluluğumuz bitmiş değil ve belki öncekinden çok daha fazla ve ağır bir sorumluluk altındayız her birimiz. Zira şunu net bir biçimde tekraren buradan ifade etmek isterim: Ateşkesin bütün boyutlarıyla uygulandığına şahitlik edene dek, Gazze'nin Gazzeliler için yeniden inşa edildiğine şahitlik edene dek; Gazzeli çocukların kendi topraklarında hür, müreffeh ve mutlu yaşadıklarına kalben ve fiilen şahit olana dek bizim Gazze'yi gündemden kararlılıkla düşürmememiz gerekmektedir.

Malumualiniz bundan üç gün önce Aliya İzzetbegoviç'in vefat yıl dönümüydü. Bir kere daha Bosnalı Müslümanların soykırımı karşı zarafetle, mücahit bir ruhla nasıl direndiğini hatırlarken bir yandan da Aliya İzzetbegoviç'in bilge liderliğini hatırladık. Ne demişti Aliya İzzetbegoviç: "Tarihi Allah yazar, biz sadece nerede duracağımıza karar veriz."

Gerek Filistin topraklarının sistematik işgali süresince gerek Gazze'ye yönelik on yıllardır süren ambargo boyunca gerekse Gazze'ye yönelik son iki yıldır devam eden somut soykırım süresince çizgisini hiç değiştirmeden, en başından beri bütün platformlarda soykırımı haykırarak Türkiye'nin tarihin en başından beri doğru tarafında durmasını sağlayan lider Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan oldu ve şunu bizler çok net biliyoruz: Çok farklı odaklarla mücadele ederek, çok farklı misyonlar yüklenerek bu sürecin hakikaten Gazze'nin lehine neticelenmesi için mücadelesini Cumhurbaşkanımız sürdürdü. Biz onun bu çabasına şahidiz, ondan razıyız, Allah da ondan razı olsun diyorum.

Ve dünyanın dört bir yanından vicdan sahibi insanlar sokakları doldurdu ve Gazze'nin bu kararlılığına onlar da ortak oldular esas itibarıyla ve kendi liderlerinin bu noktada tarihin doğru tarafında pozisyonlanmasına dönük, aslında inisiyatifi dünyanın farklı milletleri olarak liderlerinin pozisyonlarını revize etmesine sebebiyet verdi bu durum. Onların kararlılığı aslında dünya liderlerinin de pozisyonunu dönüştürmüş, değiştirmiş oldu. Bütün bu kolektif çabalar, Cumhurbaşkanımızın ve Türkiye'nin yoğun girişimleri, dünya kamuoyunun baskısıyla Gazze'de ateşkes nihayet ilan edildi. Cumhurbaşkanımız ve Hükümetimiz Gazze'yi güvenceye almak için, Türkiye'nin garantörlük rolünü tahkim etmek için olağanüstü bir çaba sarf ederken, sadece sözüyle değil eliyle bu soykırımı durdurmaya çalışırken bizler de milletvekilleri olarak elbette ki sadece sözümüzle değil elimizle bu soykırımı durdurabilmek için çalışmayı sistemli bir biçimde sürdürmek mecburiyetindeyiz.

Değerli milletvekilleri, tüm bu süreç içerisinde İsrail'in pervasızlığını gördükçe uluslararası hukuk kurallarının seçkinci bir yaklaşımla bir grup küresel eliti korumak için var olageldiğini ve vadesi bittiğinde de tıpkı cahiliye putları gibi tüketildiğini hep birlikte müşahade etmiş olduk. Sumud Filosuna yönelik saldırıların ardından İsrail Ekonomi Bakanı Smotrich gözü dönmüş bir biçimde aslında bunu ifade etti, "Uluslararası hukuk İsraililer için geçerli değildir. Bu, seçilmiş halk ile diğerleri arasındaki

farktır.” diyerek aslında içinde bulundukları seçilmişlik paranoyasını ikrar ve itiraf etmiş oldu. Dolayısıyla bundandır ki İsrail hiçbir Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararına uymadı, açlığı silah olarak kullandı, sivil ayrımı yapmaksızın Filistinlileri öldürdü hatta ve hatta -esir takası esnasında görüyoruz- sadece dirilere değil ölümlere de zulmettiler, ölümlere de işkence ettiler ve nihayet yine ateşkesi bozarak yardımın akacağı tek kanal olan Refah’ı hedef aldı İsrail ve Refah Kapısı’nın kapatılacağını duyurdu. Dolayısıyla değerli milletvekilleri, bizler bu noktada saflarımızı sıklaştırarak, bütün insanlık olarak İsrail’in bu seçilmişlik paranoyasıyla hep birlikte, topyekûn bir mücadele içerisinde olmamız ve konsantrasyonumuzu Gazze’den ayırmamamız gereken bir noktadayız. Bizler üyesi olduğumuz uluslararası asambleler marifetiyle defakto, fiilî bir parlamenter ağı oluşturduk. Bunu sadece üyesi olduğumuz Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesinde değil diğer parlamenter asamblelerde de milletvekillerimiz aracılığıyla oluşturuyoruz. Tabii, sadece bunlar değil; dostluk gruplarını da bu noktada çok aktif bir şekilde, parlamentolar arası dostluk gruplarını da aktif bir şekilde kullanmayı, bu ağa dâhil etmeyi düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Biz, bu bağlamda, ateşkes ve esir takası mutabakatına göre Gazze’ye günlük en az 600 tırın gıda ve medikal malzeme ulaştırmasını, mutabakatın ikinci ve üçüncü safhalarının ivedilikle uygulanarak İsrail’in Gazze’den tamamen çekilmesini, ayrıca Batı Şeria’daki Filistin topraklarının Gazze’yle birlikte korunarak başkenti Kudüs olan Filistin Devleti’nin bütün dünya devletlerince tanınmasını, oluşturulacak uluslararası bir fonla Gazze’nin sadece ve sadece Gazzeliler için yeniden inşa edilmesini ve bu bedelin İsrail’e rücu edilmesine dönük bu inisiyatifi hep birlikte sürdürmeliyiz diye düşünüyoruz ve buna inanıyoruz. Bir parlamenter fiilî gözlem ağıyla inşallah bu takibimizde olacak, gözümüz İsrail’in üstünde olacak, Gazze’nin ve Filistinlilerin yanında olacak.

İnşallah, bir gün özgür Mescid-i Aksa’da, zeytin ağaçlarının altında hep birlikte, omuz omuza şükür namazı kılacağımız günler de gelir diyor; Genel Kurulu, aziz Türk milletini, Filistin’in şerefli ve kararlı mücahitlerini bir kere daha buradan selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Aksaray Üniversitesinden gelen öğrencilere “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Aksaray Üniversitesi öğrencileri Genel Kurulumuzu ziyaret etmektedir. Kendilerine hoş geldiniz diyor, eğitim hayatlarında başarılar diliyorum. (Alkışlar)

Sayın Kutevi...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi’nin, Batman’daki tekstil sektörüne ilişkin açıklaması

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Teşekkürler Başkan.

Batman’da tekstil sektörü zor günlerden geçiyor. Son dönemde tekstil sektöründe yaşanan gelişmeler Batman’ın ekonomik geleceğini de ciddi şekilde tehdit etmektedir. Özellikle büyük ölçekli firmaların yurt dışı alternatiflere yönelmesi, ilimizde binlerce kişiyi doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen tekstil sektörünü derinden sarsmaktadır. Yıllardır binlerce insanımıza iş, aş olan bu sektör bugün tehlike altında. Büyük firmalar Mısır’a yöneliyor çünkü orada destek var, teşvik var ama Batman’daki üretici artan maliyetlerle, ağır yüklerle baş başa bırakılmış durumda. Eğer bu gidişat durdurulmazsa sadece

bir sektör değil Batman halkının geçim kaynağı, gençlerin umudu, şehrin ekonomik dinamosu büyük bir yara alacaktır. Buradan çağrım açık: Batman'a özel teşvikler verilmeli, yerli üretim desteklenmeli, işverenin yükü hafifletilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Barut...

9.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, kalıcı yaz saati uygulamasına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, halkımızın sağlığı, enerji verimliliği, eğitim ve çalışma hakkı, ülke ekonomisinin korunması ve yaşam kalitesi için artık bu ucube kalıcı yaz saati uygulaması son bulmalıdır. Bunca zamandır tüm itirazlara rağmen ısrarla uygulanan bu sistem sabah saatlerinde, karanlıkta işe ve okula gitmek zorunda kalan milyonlarca öğrencimizi ve yurttaşımızı olumsuz etkilemektedir. Bilimsel araştırmalar biyolojik ritmimizin bu düzene uygun olmadığını, özellikle çocuklarda, yaşlılarda ve vardiyalı çalışanlarda uyku bozukluklarına, dikkat dağınıklığına ve ruh sağlığı sorunlarına yol açtığını göstermektedir. Enerji tasarrufu amacıyla başlatılan bu uygulama bunun aksine enerji dağıtım şirketlerinin işine geliyor. Halk sağlığı ve refahını önceleyen bir yaklaşımla, ülke ekonomisi ve enerji verimliliği gözetilerek kalıcı yaz saati uygulamasından derhâl vazgeçilmeli, yeniden mevsimsel olarak ayarlanması sağlanmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Bankoğlu...

10.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, hayatını kaybeden çocuk işçilere ilişkin açıklaması

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Sayın Başkan, beş gün önce 16 yaşındaki işçi Ruhi Can Çıracı, dün de 16 yaşındaki Mustafa Eti iş cinayetinde yaşamını yitirdi; biri kereste fabrikasında, diğeri tuğla fabrikasında hayatını kaybetti. Bu ülkenin sanayisinde, tarlasında, atölyesinde çocuklar ölüyor. AKP Türkiye'sinde artık çocuk işçileri, çocuk iş cinayetlerini konuşuyoruz.

İSİG Meclisine göre bu yıl en az 68 çocuk işçi hayatını kaybetti. Bunlar istatistik değil, her biri saray politikalarının ve yoksulluğun bedelini canıyla ödeyen çocuklar. Bir kez daha soruyorum: 16 yaşında bir çocuk neden gece vardiyasında, bir tuğla fabrikasında çalışmak zorunda kalıyor? Bir çocuk kereste fabrikasında ne iş yapıyor? Bu çocuklar neden ölüyor? Çocukları eğitimden koparıp yoksulluğa mahkûm edenler bu cinayetlerin sorumlusudur. Çocuklar üretim bandında değil, okul sıralarında olmalıdır diyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Çakır...

11.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, 15'inci Kocaeli Kitap Fuarı'na ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, "Kâğıttan Dünyaların Keşfi" sloganıyla düzenlenen ve Türkiye'nin en büyük ve en kapsamlı kitap fuarı olan 15'inci Kocaeli Kitap Fuarı 4-12 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirildi. Uluslararası bir kimliğe de sahip olan fuar, 515 yayınevinin katıldığı, 1.050 söyleşi, panel ve imza etkinliğinin düzenlendiği, "Anadolu mayasının esası birliktir." temasıyla gönüllere, zihinlere hitap eden özellik ve güzellikteydi. 1 milyondan fazla kişinin ziyaret ettiği fuar, kitapla haşır neşir olmanın zevkini, kitapla bir arada olmanın heyecanını yaşattı. İlk emri "Oku! Yaratan Rabb'inin adıyla oku!" olan bir inancın gereği, kitapla ilgili yapılan, yapılacak her çalışma, kitabı kitapseverle buluşturma başlı başına bir güzelliştir ve takdire şayandır. Bu vesileyle, Büyükşehir

Belediye Başkanımıza, emeği geçen çalışma ekibine teşekkür ediyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Gökçen...

12.- İzmir Milletvekili Gökçe Gökçen'in, tutuklu gazetecilere ilişkin açıklaması

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Gazeteciler Emin Aydın ve Ergün Poyraz Aydın'da tutuklandılar. Gazeteci Ercüment Akdeniz iki yüz kırk üç gündür tutuklu, gazeteci Fatih Altaylı yüz yirmi üç gündür tutuklu, gazeteci Furkan Karabay yüz altmış bir gündür tutuklu yani konuşanın içeride, suç işleyenin dışarıda olduğu bir çete düzeni bu. Seçimi kazanacak olmanın suç olarak tanımlandığı, seçimi kazananın görevden alındığı, belediyelerde temsil edilmenin bile suç olduğu, Genel Başkanımız Özgür Özel'e saldıran failin, suç örgütü liderlerinin serbest bırakıldığı bir düzen bu. Tutuklu gazeteci Furkan Karabay'ın cezaevinden yazdığı şu cümleler durumu çok net özetliyor: "Nezaret duman altıydı, kimi Daltonlar'dan, kimi uyuşturucudan, kimi bahis çetelerindendi; hepsinin ortak fikriyse 'Hadi bizi anladık; gazeteci, belediye başkanı, milletvekili... Sizin ne işiniz var hapiste?' idi."

Tekrar ifade ediyoruz: Gazetecilere özgürlük, gençlere özgürlük, siyasetçilere özgürlük! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Hun...

13.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Iğdır Çevre Yolu Projesi'ne ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler.

Seçim bölgem Iğdır Türkiye'nin en doğusunda ve 3 ülkeye sınır teşkil etmektedir. Konumu nedeniyle ağır tonajlı araçların yoğun geçtiği bir bölgedir ancak şehirde çevre yolu bulunmaması bu araçların şehir merkezinden geçmesine yol açmaktadır. Bu durum trafik yoğunluğu yaratmakta, gürültü ve hava kirliliğini artırmakta, sık sık maddi hasarlı, yaralamalı ve ölümlü kazalara neden olmaktadır. Türkiye'nin ve Avrupa'nın en kirli havasına sahip illerinden biri olan Iğdır'da ağır tonajlı araçların şehir içi geçişi kirliliği daha da artırmaktadır. Yıllardır projesi hazır olmasına rağmen Iğdır çevre yolunun hâlâ hayata geçirilmemesi ciddi bir eksiklik. Iğdır'da trafik güvenliği, hava kalitesi ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için çevre yolu projesine bir an önce başlanıp tamamlanması gerekmektedir.

BAŞKAN - Sayın Baykan...

14.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, Konya'daki yatırımlara ve Hazreti Mevlâna'yı anma törenlerine ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) - Memleketim Konya son yıllarda sadece bir şehir değil Hükümetimizin ve Büyükşehir Belediyemizin yatırımlarıyla vizyonu büyüyen bir medeniyet merkezi hâline gelerek geçmişi kadar görkemli bir geleceğe doğru yol alıyor. Ulaşımında 26 kilometrelik aktif raylı sistem hat uzunluğu 116 kilometrenin üzerine çıkarılıyor. Şehrin en önemli akslarını birbirine bağlayacak KONYARAY Banliyö Hattı yüzde 80 seviyesinde tamamlandı. İnşaatı devam eden Adliye-Şehir Hastanesi-Yeni Sanayi-Stadyum Hattı her gün 60 bin vatandaşımıza hızlı ve güvenli ulaşım imkânı sağlayacak. Ayrıca, 2 bin kilometrelik mahalle yolu, yeni ana arterler ve 180 yeni çevreci otobüsle ulaşımında çevreye duyarlı bir dönüşüm sağlandı. Büyükşehirler arasında oldukça ucuz fiyatlarda kamusal toplu ulaşım ücretlerinin sunulmasının yanı sıra, özel sektöre son bir buçuk yılda 300 milyon TL'nin üzerinde destek sağlanarak vatandaşlarımızın ulaşım maliyeti sübvans edilip minimize ediliyor diyorum. Sizleri yaklaşan aralık ayında Konya'ya, Hazreti Mevlâna'yı anma törenlerine davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

15.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, asgari ücreti tespit edecek komisyona ilişkin açıklaması

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2026 yılında uygulanacak olan asgari ücreti tespit edecek Komisyon, çalışma koşullarını değerlendirmek üzere dün bir ön toplantı gerçekleştirdi. Mevcut yönetmeliğe göre en çok işçiye sahip sendikadan 5, en çok işverene sahip işveren kuruluşundan 5, Hükûmeti temsilen de 5 kamu görevlisiyle oluşan bu kurulun yapısı tamamen adaletsizdir. Zira bu kurulu oluşturan kurumların bünyelerinde gerçek anlamda asgari ücretle çalışan tek bir işçi yoktur. Öncelikle bu eksiklik giderilmelidir. Hükûmetin de zaman geçirmeden vaziyet almasını sağlamak amacıyla önerimiz şudur: Kurulda serbest meslek erbabı, küçük sanayi esnafı, tüccar ya da KOBİ'de en az on beş yıldır ve hâlen asgari ücretle sigortalı çalışmakta olan işçilerden de 5 üye yer almalı, ayrıca kuruldaki Hükûmet temsilcisi sayısı 2'ye indirilmelidir. Aynı doğrultuda olmak üzere uzlaşmazlıklara bakan hakem heyetindeki temsilci yapısı da bu oranda oluşturulmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Çan...

16.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'da geçen hafta yaşanan bir asayiş vakasına ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seçim bölgem Samsun'da geçen hafta hem çok can sıkıcı hem de üzerinde çok düşünmemiz ve tartışmamız gereken bir asayiş vakası yaşandı. Bir vatandaş zincir marketten birkaç kahvaltılık ürünü çaldı ve akabinde maalesef tutuklandı. Hırsızlık elbette suçtur ama asıl sorgulamamız gereken insanları kahvaltılık çalmaya mecbur bırakan bu düzendir. Halkın sofrasından peynir, zeytin, ekmek eksile eksile işte bugünlere geldik. Açlık sınırı altında yaşayan milyonlar varken çıkıp da hâlâ “Ekonomi şahlanyor.” masalı anlatılanlar şu gerçekle yüzleşmek zorundadır: Bu ülkede çalınan bugün peynir değil halkın onurudur, emeğidir, umududur. Bu utanç, yoksulun değil yoksulluğu yaratan iktidarın yaşaması gereken bir utançtır.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

17.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, “Geleceğe Nefes, Dünyaya Nefes” kampanyasına ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü'ne yaklaşırken Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde yeşil vatan seferberliği başlatıyoruz. Bu seferberlikle birlikte tüm vatandaşlarımızı “gelecegenefes.gov.tr” adresinden fidan sahiplenmeye ve 11 Kasım'da ülkemizin dört bir yanında düzenlenecek olan fidan dikim etkinliklerinde buluşmaya davet ediyorum. Son yirmi üç yılda AK PARTİ iktidarlarımız döneminde 7,5 milyardan fazla fidan ve tohumu toprakla buluşturduk. Bu, büyük bir çevre hamlesidir ve Türkiye'nin geleceğine nefes, doğasına bereket kazandıran bir vizyondur ancak biz bununla da yetinmiyoruz. Özellikle geçtiğimiz yaz aylarında Trakya'da, Tekirdağ'da yaşadığımız orman yangınları hepimizin yüreğini yakmıştır. Kül olan her ağaç çocuklarımıza bırakacağımız mirasın bir parçasıydı. Şimdi o yaraları hep birlikte sarma zamanı. 11 Kasım vesilesiyle “Geleceğe Nefes, Dünyaya Nefes” kampanyasında herkesi duyarlı olmaya davet ediyor, tüm vatandaşlarımıza şimdiden teşekkür ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

18.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, doğal gaz fiyatlarındaki artışa ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ocak 2021'e göre dünyada doğal gaz fiyatları sadece yüzde 33 artmış, Türkiye'de ise tam yüzde 557. Ya, Allah aşkına, biriniz şu kürsüye çıksın da bu yaman çelişkiyi millete bir açıklasın. Hani "Gaz bulduk. Bedava dağıtıyoruz. Sübvans ediyoruz. Camları, kapıları, pencereleri açıyoruz." diyordunuz ya, dört yılda bu yüzde 557 oranındaki zam hesabını nasıl yaptınız? Milletin cebine ateş düştü, faturalar kabardı, kombiler kısıldı ama siz hâlâ reklam yapıyor, pembe masal anlatıyorsunuz. Enerji arzı plansız, üretim politikası tutarsız, dışa bağımlılık diz boyu. Bugün Türkiye enerjide tam bağımsız değil; enerjinin kölesi oldu, kölesi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Halıcı...

19.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalın Halıcı'nın, ekonomik krize ilişkin açıklaması

HİKMET YALIN HALICI (Isparta) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'de yaşanan ekonomik kriz artık ekonomik kangren hâlini aldı. 2024 yılında Türkiye'de konkordato ilan eden şirket sayısı 3.497 oldu, 2025'in sadece ilk beş ayında 2.235 firmada konkordato ilan edildi. Artan maliyetler ve hukukun ortadan kalkması yüzünden geçen yıl Isparta'da 60 olan başvuru sayısı 2025'te 2'ye katlanarak şu ana kadar 123'e yükselmiştir, tüm zamanların rekoru kırıldı. Isparta en riskli iller sıralamasında 81 il arasında 23'üncü sıraya kadar yükseldi. Bu, işsizlik demek, yoksullaşma demek, maalesef vergi kaybı demek. AKP döneminde Isparta yapılmayan yollar, alınmayan teşvikler ve iflas eden firmalar şehri hâline gelmiştir.

BAŞKAN - Sayın Karagöz...

20.- Amasya Milletvekili Reşat Karagöz'ün, Amasya Hamamözü'ndeki vatandaşların sağlık hizmetlerinde yaşadığı soruna ilişkin açıklaması

REŞAT KARAGÖZ (Amasya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hamamözü'nde yaşayan vatandaşlarımız uzun süredir sağlık hizmetlerinde ciddi bir sorunla karşı karşıya kalıyor. Acil bir sağlık sorununda 112'yi arayan hemşehrilerimiz önce ilçedeki entegre hastaneye, ardından sırasıyla Gümüşhacıköy, Merzifon ya da Amasya merkeze sevk ediliyor ancak çevre ilçelerde donanımlı bir hastane bulunmadığı için çoğu hastamız 90 kilometre uzaklıktaki Amasya merkeze yönlendirilmek zorunda. Oysa yalnızca 40 kilometre mesafede Çorum Erol Olçok Eğitim ve Araştırma Hastanesi bulunuyor. Yurttaşlarımız dilekçeler vererek acil durumlarda Hamamözü'nden Çorum'a sevk yapılabilmesinin önünün açılmasını talep ediyor. Bu mesele idari sınırlarla ya da mevzuatla açıklanabilecek bir konu değildir, burada söz konusu olan insan hayatıdır. Hamamözü halkının sağlığı için gerekli düzenlemeler derhâl yapılmalı, bürokrasi değil hayat öncelik olmalıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

21.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın açıklamasına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tarım ve Orman Bakanı Sayın Yumaklı "Ülkemizde 42 ilde 61 tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgesi projesi yürütülmekte, hedef 100 projeye ulaşmak." demektedir, tebrik ediyorum. Ancak ne yazık ki bu listede 3 büyük ovası, buna bağlı 8 ovası ile ceviz, kiraz, üzüm, domates, fasulye, biber, şeftali, mısır, buğday zenginliği ve kesme çiçeğiyle lider il olan Tokat'ın; ayrıca Karayaka koyun

ırkı, karagöl ırkı, Anadolu mandası ırklarıyla hayvancılıkta öncü bir ilin olmayışı bizi üzmektedir. Artık beklemenin değil ortak akılla hareket etmenin zamanıdır. Tarım Bakanını Tokat'ın bu stratejik yatırımını gündeme almaya; valilik, özel idareimiz ve belediyelerimizi yer seçimi, altyapı ve planlama süreçlerine öncülük etmeye, üniversitemizi bilimsel ve teknik desteğe, ticaret ve sanayi odalarını...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Karaoba...

22.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, polislerin taleplerine ilişkin açıklaması

ALİ KARAOBA (Uşak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bugün hakkı verilmeyen, AKP tarafından sesi kısılmaya çalışılan yüz binlerce polisin haklı talebini dile getireceğim. Bu ülkenin polisi gece gündüz görevde; bayramda evinde değil sokakta gece gündüz demeden büyük bir özveriyle görev yapıyor ama hâlâ fazla mesai ücreti yok, sendika hakkı yok, insanca çalışma koşulları yok. Polis halkla karşı karşıya bırakılıyor. Bu ülkenin polisi kimsenin emrinde değildir, hiçbir partinin aparatı olamaz; bir maaş, bir söz değil adalet, eşitlik ve saygı istiyor. Bu talepler lütuf değil adalettir. Buradan iktidara sesleniyorum: Polisimizin sabrı tükendi, çözüm bekliyor; verdiğiniz sözleri tutmaya davet ediyorum. Ayrıcalık değil insanca yaşamak için haklarını istiyorlar, diğer meslek grupları gibi değer görmek istiyorlar. Polislerimizin hak arayışında ve mücadelesinde yanlarında olacağız, polisler hakkını alacak.

BAŞKAN - Sayın Genç...

23.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, Türk lirasındaki değer kaybına ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

4 Kasım 2021'de 1 çeyrek altın 908 liraydı, bugün itibarıyla 10 bin lirayı aştı. Altın aynı altın, değişen dünya değil değeri eriyen Türk lirasıdır. Dört yılda paramız 11 kat değer kaybetti. En düşük emekli maaşı 16.881 lira yani bir emekli bir aylık maaşıyla ancak 1,5 çeyrek altın alabiliyor. Bu tablo "Ekonomi büyüyor." diyen iktidarın aslında vatandaşın cebini küçülttüğünün kanıtıdır. Enflasyon maaş zamlarını yutuyor, asgari ücret açlık sınırının altında kalıyor, pazarda file dolmuyor, kiralar maaşları aşılıyor. Türkiye'de artık yoksulluk iktidarın politikalarının bir sonucu değil resmî politikası hâline gelmiştir. Bu millet emeğinin karşılığını, alın terinin değerini geri istiyor. İktidarın görevi rakamlarla oynamak değil vatandaşın sofrasını korumaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

24.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, peş peşe açılan yolsuzluk dosyalarına ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye günlerdir peş peşe açılan yolsuzluk dosyalarının sarsıcı etkisini konuşuyor. Sadece tek bir dosyayla değil halkın devlete duyduğu güveni kökünden sarsan bir zincirle karşı karşıyayız. Bu yaşananlar sadece ekonomik bir sorun değildir; devlet, vatandaş, güven ilişkisinin de çöküşüdür. Avrupa'da bir genel müdür hata yaptığında bakan istifa eder, bizde ise skandal büyüdükçe koltuk daha da sağlamlaşıyor. Devleti zayıflatan hırsızlık değil hırsızlığa rağmen kimsenin sorumluluk almamasıdır. Gerçek temizlik sadece suçu açığa çıkarmakla değil yanlış tercihlerin de hesabını sorabilmekle mümkündür. Göreve getirilen kadar göreve getireni de sorumluluk altına alan bir düzen kurulmadıkça bu döngü asla kırılmaz diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

25.- *Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, kamuda çalışan eczacıların beyaz önlük giymesinin yasaklanmasına ilişkin açıklaması*

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Beyaz önlük, eczacının kimliğidir, onurudur. Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan kurumsal kimlik kılavuzuyla kamuda çalışan eczacılarımızın ne yazık ki beyaz önlük giymesi yasaklanmış; hâki, yeşil renkli bir üniformaya zorlanmaktadır. Bu, eczacılık sektöründe meslektaşlarımız arasında büyük bir üzüntüye, kırılganlığa sebebiyet vermiştir. Beyaz önlük, eczacılığın tarihsel köklerinden gelen bilimsel güvenin, hijyenin, tarafsızlığın evrensel simgesidir. Bu simgeye, ani bir kararla, bu şekilde bir uygulamayla son verilmesini kabul etmiyoruz. Beyaz önlüğün değiştirilmesi yalnızca bir kıyafet düzenlemesi değil eczacının mesleki onuruna ve motivasyonuna doğrudan bir müdahaledir. Eczacılar stratejik sağlık personelidir ve bu ayrımcı tutumu da kabul etmemiz mümkün değildir. Doktorlar, diş hekimleri gibi eczacılar da kamu sağlığı için mücadele eden, onurlu görevler icra eden meslektaşlarımızdır. Bu nedenle, kılavuzun ilgili maddesinin eczacılık mesleğinin tarihsel değeri, bilimsel sorumluluğu ve toplumsal saygınlığı korunur şekilde yeniden düzenlenmesini istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Boz...

26.- *Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Kürt Şair Cigerxwîn'in 41'inci ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması*

SÜMEYYE BOZ (Muş) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Kürt Şair Cigerxwîn, halkının diliyle direnen, kimliğini söze dönüştüren bir bilgedir. Hesarê'den başlayıp sürgünde noktalanan ömrü, Kürt dilinin ve kültürünün ebedi neferi oldu. Bugün, 22 Ekim 2025'te onu 41'inci kez anarken yalnızca şiirlerini değil bir halkın özgürlük arayışını da hatırlıyoruz. Onun dizelerindeki hüznün, umut ve direniş Kürt halkının tarihsel yürüyüşünün tanığıdır. Kalemıyla yasaklara, inkâra ve sessizliğe karşı direndi. Cigerxwîn'in sözcükleri Kürt varoluşunu politik alana taşıdı, halkına direnişin en derin anlamını hatırlattı. Bugün onun mirası diline, kimliğine ve onuruna sahip çıkan her yürekte yaşamaya devam ediyor. Onun sözcükleriyle bitiriyorum: "Alkış ve sevinç sesleriyle hep beraber haykırın, deyin ki: 'Yaşasın, yaşasın birlik!'"

BAŞKAN - Sayın Bülbül...

27.- *Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'daki gençlerin göçüne ve nadir toprak elementleriyle ilgili yasa tekliflerine ilişkin açıklaması*

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Memleketim Aydın artık gençlerini elinde tutamıyor. Aydın'da devlet yatırımı yok, iş için fabrika yok ama Çine'de 4.500 kişilik cezaevi yapılıyor. TÜRK-İŞ'in eylül araştırmasına göre bekâr bir çalışanın yaşam maliyeti 36.305 TL ancak 22.104 TL'lik asgari ücretle ne kira ne mutfak ne de umut karşılanıyor. Aydın'da 2024'te 35 bin kişi göç etti, çoğu 20-34 yaş arası gençlerdi. Geniş tanımlı işsiz sayısı 12 milyon 30 bini aşarken Aydın'da da geçtiğimiz yıl işsizlik oranı yüzde 10,1 oldu. Bu şehir artık gençlerine iş, umut, gelecek sunmıyor. Gençler çareyi başka şehirlerde hatta başka ülkelerde arıyor. AKP'nin düzeni gençleri değil çaresizliği büyütüyor. AKP'ye soruyorum: Nadir toprak elementleri yasa teklifine var mısınız, yok musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Alp...

28.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 22 Ekim 2024 tarihindeki çağrıyla başlayan sürecin 1'inci yılına ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Milliyetçi Hareket Partisinin Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli tarafından 22 Ekim 2024 tarihinde yapılan çağrıyla başlayan dönemin bugün itibarıyla bir yılı dolmuştur. Meclisimiz çatısı altında yürüyen bu süreçle ilgili bu bir yılda tek bir yasa dahi çıkarılmamıştır. Kurulan Komisyon dinlemeler yapmakta ve toplumsal rıza ürettiğini iddia etmektedir. Sayın milletvekilleri, susarak rıza üretildiği nerede görülmüştür? Rıza ancak toplumun duymaya ihtiyaç duyduğu sözleri söyleyerek üretilir. Uzayan süreç risklere açıktır, geçen zaman aleyhdedir, oyalamalar riskleri büyötmektedir. Biz milletvekilleri olarak bir an önce somut adım atılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Işık Gezmiş...

29.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, nadir toprak elementleriyle ilgili kanun tekliflerine ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Amerika Birleşik Devletleri nadir toprak elementlerimize göz dikmiştir. Ulusal kaynaklarımızı uluslararası pazarlık malzemesi yaptırmayacağız. Gelecek nesillerimizin refahını sağlayacak nadir toprak elementlerimizi koruyup millî menfaatlerimiz için ülke sınırları içinde işleyip zenginleştirmeliyiz.

Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel, millî bir bilinçle, nadir toprak elementlerinin yurt dışına çıkarılmasının yasaklanmasını öngören kanun teklifini Türkiye Büyük Millet Meclisine vermiştir. Tüm Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerimizle kanun teklifimizin arkasındayız.

AK PARTİ ve MHP gruplarına soruyorum: Nadir toprak elementlerinin satışını yasaklayan kanun teklifimize var mısınız, yok musunuz? Nadir toprak elementlerinin yabancılara satılmasına razı olmamalıyız.

BAŞKAN - Sayın Meriç...

30.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşölen kanun teklifine ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

AKP'nin faturayı halka ödetme planı en acımasız hâliyle işliyor. Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşölen kanun teklifinde sağlık hizmeti sunan kuruluşlara yeni vergiler getiriliyor. Bu kuruluşlardan biri de veteriner muayenahaneleri. Kanun teklifine göre, veteriner hekimler kendi muayenahaneleri için 10 bin lira, poliklinikler için 20 bin lira, hayvan hastaneleri için 40 bin lira ödeyecektir, büyük şehirlerde bu rakamlar 2 katına yükseltilecektir.

Veteriner hekimler kamu desteği almadan, kendi sermayeleriyle sağlık hizmeti üretiyor. Brüt gelirlerinin yüzde 8 ila yüzde 20'sini KDV, neredeyse yüzde 40'ını ise gelir vergisi olarak ödüyorlar. Zorlu ekonomik şartlar ortadayken veteriner hekimlere bir de harç ödetmek ne insafa ne ahlaka sığıyor. Buradan çağrıda bulunuyorum: Adına "harç" dediğiniz vergileri geri çekin, faturayı sağlıkçılara ve vatandaşlara ödetmeyin.

BAŞKAN - Sayın Arslan...

31.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, polislerin promosyon beklentisine ilişkin açıklaması

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkanım, polislerin promosyon beklentisi âdeta çöp ediliyor. 2022'de Gazeteci Ercan Seki'nin öncölük ettiğı kampanyayla polisler üç yıl için 27 bin TL

promosyon almıştı. Dün yapılan ihalede en yüksek teklif 90 bin TL oldu. 2022’de 9.700 lira alırken maaşın neredeyse 3 katı promosyon alan polisler yapılan teklif asla kabul edilemez. Yeni teklif mevcut maaşlarının 1 katı bile değil. Kamu bankalarının konu polisler olunca nedense cimrilikleri tuttu. 350 bin polise üç yıl için en az 250-300 bin lira promosyon verilmelidir. Geçim sıkıntısı yaşayan polislerin bu can suyuna çok ihtiyaçları var. Polisin promosyonuna el sürmeyin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

32.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya’nın, hayatını kaybeden çocuk işçilere ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ruhi Can Çıracı çocuk işçiydi. Mustafa Eti ise henüz 16 yaşında bir çocuktı, Tekirdağ’da bir tuğla fabrikasında gece vardiyasında soğuktan korunmak isterken alevlerin arasında kaldı, on gün direndi ama kurtarılamadı. Bunlar kaza değil iktidarın yoksulluk düzeninin, sömürü siyasetinin sonucudur. Okulda olması gereken çocuklar bugün fabrikalarda, tarlalarda, atölyelerde. Yirmi üç yıldır bu ülkenin çocuklarına refahı değil yoksulluğu miras bıraktınız. Bir avuç yandaşı zengin edip milyonlarca çocuğu açlığa, çaresizliğe mahkûm ettiniz. “En az 3 çocuk.” diyerek kürsülerden nutuk atanlara sesleniyorum: Önce bu ülkenin çocuklarının yaşam hakkını, eğitimini ve güvencesini sağlayın; önce yaşatın, sonra öğüt verirsiniz ama siz bu ülkede bebekleri, kadınları, çocukları, hayvanları, doğayı, hiçbir şeyi koruyamıyorsunuz çünkü sizin düzeniniz insanı değil rantı, yaşamı değil çıkarı koruyor.

BAŞKAN - Sayın Timisi Ersever...

33.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever’in, zincir marketlerde çalışanlara ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Zincir marketlerde çalışan binlerce emekçi düşük ücretlerle, bitmek bilmeyen mesai saatleriyle, mobbing ve keyfi uygulamalarla eziliyor. Her gün haberlerde zincir marketlerde yaşanan adaletsizliğe tanık oluyoruz. Üstelik bazı işverenler sadece alın terini sömürmekle kalmıyor, çalışanların örgütlenme ve sendikalaşma haklarını da gasbediyor. Bu ülkede market raflarını gençler dolduruyor, kasalarda daha çocuk yaşta insanlar çalışıyor. Bu sadece bir çalışma sorunu değil geleceği çalınan bir kuşağın trajedisidir. Biz susmayacağız, görmezden gelmeyeceğiz; emeğin de emekçinin de gençlerin de yanında olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Sarıtaş...

34.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş’ın, kadına karşı şiddete ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Her gün bir kadının daha şiddete, istismara ve katliama uğradığı bir ülkede yaşıyoruz ancak en acısı, özellikle üniformalı ve ayrıcalıklı faillerin korunması; yargının caydırıcı olmaktan uzak, âdetâ ödül gibi cezaları vermesi cezasızlık politikalarının sürekliliğidir. Bu tablo, erkek egemen aklın cesaretini büyütüyor, şiddeti olağanlaştırıyor. Siirt’in Eruh ilçesine bağlı bir köyde 2003 yılında kayınpederi tarafından sistematik bir şekilde tecavüze uğrayan Z.Ç’nin davası bunun en acı örneğidir. Yerel mahkemenin fail hakkında verdiği beraat kararı yapılan itiraz sonucu bozuldu, ilk duruşma yarın görülecek.

Şiddeti önlemenin yolu cezasızlık zincirini kırmaktan, adaleti gerçekten uygulamaktan geçiyor. Yetkililer her olayın ardından “Takipçiyiz.” demekten vazgeçmeli, 6284’ü uygulamak gibi somut, etkili ve köklü önlemler alınmalıdır. Biz kadınlar İstanbul Sözleşmesi’nden vazgeçmeyeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

35.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, birçok devlet üniversitesindeki öğrencilere getirilen özel bankada hesap açma zorunluluğuna ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Birçok devlet üniversitesinde öğrencilerin yemekhaneden yararlanabilmesi için belirli bir özel bankada hesap açma zorunluluğu getirilmiştir. Öğrencilerimiz maalesef barınmıyor, beslenmiyor. KYK bursu bir ay boyunca günde yalnızca 2 öğün yemeğe yetiyor. Bu gençler şimdi bir de banka seçimiyle mi sınanacaklar? Kamu hizmetlerinin özel şirketlerin çıkarına göre şekillendirilmesi kabul edilemez. Buradan YÖK'ü, ilgili Bakanlıkları ve üniversite yönetimlerini uyarıyoruz: Öğrenciler banka müşterisi değil ülkemizin geleceğidir. Kamu hizmetlerine erişim promosyon antlaşmalarına değil eşit yurttaşlık hakkına dayanmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Sarıgül...

36.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, birleşimi yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a, Erzincan'a yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım Celal Adan, özellikle can Erzincan'dan selamlıyorum.

Sakaltutan, Ahmediye, Kızıldağ tünellerinin bir an önce yapılması lazım. Üniversite gençleri Dörtöyl'a gelemiyorlar, mutlaka bir raylı sistemin yapılması lazım. Hızlı tren Sivas'ta kaldı, can Erzincan'a gelmedi, hızlı trenin mutlaka can Erzincan'a gelmesi lazım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bursa'ya gelmedi daha.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Çiftçilerimize tohum desteği, mazot desteği, gübre desteği, ilaç desteği vermemiz şart.

Sayın Başkanım, sevgiyle kalın, saygıyla kalın, can Erzincan'da kalın efendim.

BAŞKAN - Sayın Kordu, buyurun.

37.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, maden projelerine ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Dersim halkı 1938 tertelesinin ardından yaşanan yıkım ve sürgünle, zorunlu göçlerden sonra boşaltmaların başka biçimini yaşamaktadır. Yakılıp boşaltılan köylerde yaşamlar inşa edilmeye çalışılırken şimdi maden projeleriyle kuşatılarak boşaltılmak istenmektedir. Pertek'te köylüler yapılmak istenen Pomza kum ocağına karşı Sekasur Doğa ve Çevre Koruma Platformu öncülüğünde aylardır çadır nöbetindeler. Cevizlidere, Geyiksuyu, Aliboğazı, Pülümür, Bağır Dağı, Hel Dağı dâhil her yerde topraklarımız talana açılmak istenmektedir. Bu alanlar aynı zamanda "rehak" coğrafyasının, Alevi Kızılbaş inancının kutsal merkezleridir. Tarım Komisyonundan geçen yasal değişikliklerle Munzur Vadisi Millî Parklarının bir kez daha tehdit altında olduğunu hatırlatmak istiyor ve buradan çağrıda bulunuyorum: Doğasına, toprağına, suyuна sahip çıkan memleketin dört bir yanındaki tüm halklarla birlikte toprağımızın her bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kış...

38.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, su yönetimindeki krize ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, 7139 sayılı Kanun'la sulama birliklerinin yönetimi çiftçiden alındı, DSİ memurlarına verildi ama bugün Türkiye'nin asıl meselesi yönetim şekli

değil su yönetimindeki krizdir. İklim krizi her geçen gün derinleşiyor, kuraklık kapımızda, yer altı sularımız tükeniyor, tarım topraklarımız alarm veriyor. Türkiye, sulama altyapısının rehabilitasyonu ve modernizasyonu amacıyla Dünya Bankasından 750 milyon euroluk dış finansman sağladı. Peki, soruyorum: Bu parayı ne yapıyorsunuz? Çiftçi hâlâ tarlasını sulayamıyor. Çiftçilerimizin üretim maliyetleri her geçen gün artmakta ve ürünleri de zaten para etmemektedir. Bir yanda milyar euroluk kaynaklar, diğer yanda susuz kalan tarlalar; artık bu tabloya sessiz kalınamaz. Tarım Bakanlığını ve DSİ'yi göreve çağırıyorum: Su kaynaklarımızı koruyun, kaynakları doğru yönetin ve çiftçimizi kuraklığa terk etmeyin.

BAŞKAN - Şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Sayın Özdağ, buyurun.

39.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, nüfusun artması için yapılması gerekenlere, Türkiye'nin Hukukun Üstünlüğü ve İnsan Özgürlüğü Endekslerindeki yerine, 2026 bütçesine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Nüfusumuz azalıyor ve bu nüfusun artması için de kritik bir rakamdayız. 3 Bakan çalışıyor, bir Cumhurbaşkanı Yardımcısı çalışıyor, aynı zamanda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı çalışıyor, bir yandan da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı çalışıyor; ikinci kez bir toplantı yaptılar. Peki, bununla ilgili çalışmalar bir ete kemiğe büründü mü? Yani çocuktan sonra ebeveynlerin yıllık izinleri birlikte artırıldı mı? Herhangi bir çalışma olmadı. Ben bir soru önergesi verdim kendilerine, hem Cumhurbaşkanı Yardımcısına hem de diğer bakanlara verdim; şu ana kadar bana cevap vermediler. Oysaki Türkiye kritik bir yüzdede, mutlaka ki nüfusumuzun artırılması gerekir. Kazakistan yaptı bunu ve çok rahat bir şekilde yapabildi. Batı dünyası yapıyor bunu; bir yandan izinlerle yapıyor, bir yandan maaşların artırılmasıyla ilgili yapıyor, teşviklerle ilgili yapıyor, bir diğer yandan da ailelerle ilgili, “Aile nedir?”le ilgili çalışmalar yapılıyor. Şimdi, Aile Yılı ilan edildi 2025 yılı, sonra bu, on yıla doğru teşmil edildi. Doğru bir şey yapılıyor, doğru ama bununla ilgili mutlaka ki somut verilerin elimizde olması gerekmektedir.

Bir diğer husus, değerli milletvekilleri, hukukun üstünlüğünde hangi sıralamada olduğumuzu söyleyeceğim. Maalesef, 142 ülke içerisinde 117'nci sıradayız biz, İnsan Özgürlüğü Endeksi'nde de Türkiye yine aynı şekilde 142'nci sırada. Burada çok vahim bir tabloyla karşı karşıyayız. Somut örnekler vereceğim sizlere. Nedir bunlar? Kanun hükmünde kararname. 15 Temmuz sonrası kanun hükmünde kararname çıktı ve bazı vatandaşlarımız, insanlarımız “şuna iltisaklı” “buna iltisaklı” denilerek bir yandan idari tasarruflarla, bir yandan yargının tasarruflarıyla memurluklarından uzaklaştırıldılar. Daha sonra olağanüstü bir kurul kuruldu, bununla ilgili çalışmalar yapıldı. Uzun süre çalıştı ve daha sonra yine aynı şekilde, dosyaları yargıya intikal ettirdi. Şimdi, ben şunu söyleyeceğim: Kesinlikle darbelere karşıyız ve Türkiye’de kim devleti ele geçirmek istiyorsa, ister silahlı olsun ister silahsız olsun, demokrasinin imkânlarını kullanarak olsun, etnisite olsun, parti olsun, cemaat olsun, kim olursa olsun hepsine karşıyız çünkü devlet, millete aittir. Peki, bu kanun hükmünde kararnameden beraat edenler var mı? Var. Takipsizlik kararı alanlar var mı? Var. Ne yapmak lazım ki tekrar yeniden devletlerine aidiyet duygularıyla bağlansınlar ve devlete dönsünler? Dönemiyorlar ki. Aynı şekilde 31 Temmuz Covid İnfaz Yasası çıktı buradan ve daha sonra, onuncu yargı paketinde bu gündeme geldiğinde “Ekim ayında çıkaracağız.” demiştiniz, hâlâ çıkmadı. Bununla ilgili özel bir düzenleme yapılabilir diyoruz ama hâlâ daha yapılmıyor. Bir de TCK 158 var arkadaşlar; bu da bazı kişilerin, özellikle öğrencilerin, arkadaşlarına kartlarını, kredi kartlarını vermeleri sonucunda başlarına gelen felaketler.

Şimdi, bu ATM'lere kameralar konuluyor ama önceden kameralar yoktu ve kartı olanlar çok ciddi şekilde cezalandırılıyorlar; üç seneye, bazen 10 fiil yaptıysa otuz seneye, 5 fiil yaptıysa on beş seneye cezalandırılıyorlar. Bunlarla ilgili düzenleme de geriye dönük olarak yapılmalıdır.

Bir örnek vereceğim sizlere: Çara suikast yapılır bu çarlık döneminde ve çar bu suikast yapanların hepsini çarına gerdirir ama 100 bine yakın insanı da -o şehirde bulunanları- Sibiry'a gönderir. Bunun üzerine Lev Tolstoy "küçük çardan büyük çara" diye bir mektup yazar çara -biliyorsunuz, kendisine "küçük çar" lakabını takmıştır- "Anladım, sana suikast yapanlara bu tür işlemi yaptınız, çarına gerdiniz. Peki, o 100 bin kişinin ne suçu vardı da onları oraya gönderdiniz? Sibiry'da ölüme terk ettiniz, onlar yaşarken ağır ağır ölecekler." der ve bir cevap alamaz. Ben de buradan Hükûmete sesleniyorum. Şimdi, küçük çar büyük çara mektup yazmış, o zaman da şöyle sesleniyordu küçük çar: "Ben sana İsa'nın diliyle hitap ediyorum; merhamet, merhamet, merhamet." Ben de Hazreti Muhammed'in diliyle sesleniyorum size: Adalet, adalet, adalet diyorum. O nedenle, burada hem kanun hükmünde kararnameden mağdur olarak, daha sonra beraat ederek... Ki bu yargı, genellikle 15 Temmuz sonrası korkutulmuş bir yargı, korkmuş bir yargı; aynı zamanda da bu yargı bazı davalarda durumdan vazife çıkaran yargı -iyileri tenzih ederim- böyle bir iklimde dahi beraat edenler eğer tekrar yeniden işlerine dönmeyorlarsa, takipsizlik kararı alanlar tekrar yeniden işlerine dönmeyorlarsa ne yapmaları gerekir? Biz zaten hep insan kaybettik değerli arkadaşlar -sık sık da söylüyorum- Kurtuluş Savaşı'nda kaybettik, 60 darbesinde kaybettik, 71 darbesinde kaybettik, 80'de kaybettik, 97 darbesinde kaybettik, postmodern darbeye kaybettik; Fethullah Gülen'in (FETÖ) yapmış olduğu darbeden sonra 1 milyona yakın insanımızı kaybettik aileleriyle beraber ve bir diğer taraftan ise PKK'yla, terör örgütleriyle kaybettik; onlar da bu ülkenin çocuklarıydı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Beş dakika bitti.

Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım efendim.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tekrar yeniden insanlarımızı kazanmamız gerekiyor, o nedenle yargıya inanmamız gerekiyor arkadaşlar, yargıyla beraber de kanun hükmünde kararnameyi bir kez daha gözden geçirmemiz gerekiyor. Evet, insanlar o yapıya şu veya bu şekilde dâhil oldular. Oraya "Allah" diyerek gittiler, orası şeytan çıktı; "peygamber" diyerek gittiler, deccal çıktı; iltisaklı oldular, göremediler, görünen kısmına inandılar. Görünen kısmına devlet de inandı, Hükûmet de inandı, muhalefet de inandı; inanmayanlar vardı ama görünmeyen kısmı ise darbeydi ve devleti ele geçirme çalışmasıydı, vatandaşların bunları görmesi mümkün değildi. Onların bankaları hep izinlerle açıldı, onların okulları izinlerle açıldı; o nedenle, tekrar, yeniden Hükûmeti bir kez daha düşünmeye davet ediyorum ki 15 Temmuz öncesi de yazdığım raporlarla bu yapının devleti ele geçirmek istediğini ben Hükûmetimizin çoğu üyesine anlatmıştım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - "Bunlar bir gün Humeyni gibi İstanbul'a gelecekler ve de Washington'dan bir uçak kalkacak, buraya gelecekler ve devleti ele geçirecekler." demiştim, o zaman bana inanmamışlardı. 15 Temmuz gecesi, o gece neler yaptığımı herkes biliyor; çok sık anlattım,

Kemal Kılıçdaroğlu'yla nasıl görüştüğümüzü, Sayın Devlet Bahçeli'yle nasıl görüştüğümüzü, daha sonra arkadaşlarla beraber nasıl bir direnç gösterdiğimizi, buraya geldiğimizi herkes biliyor; teferruatlı kısmını daha sonra anlatırım değerli arkadaşlarım.

Bir diğer husus da bir bütçe geldi şimdi biliyorsunuz, bu bütçe 2026'nın bütçesi. Şu ana kadar -iki buçuk yıldır buradayız- iki bütçe gördük, 3'üncü bütçeyi göreceğiz burada. Orta vadeli programda vaatleri veya tahminleri gördük, bu tahminlerin hiçbiri tutmadı. Merkez Bankasının tahminlerine baktık, hiçbiri tutmadı. TÜİK'in tahminlerine bakıyoruz, hiçbiri tutmuyor ama geliyoruz, burada tekrar yeniden, bütçede destanlar yazmak istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Son cümlem efendim.

BAŞKAN - Sekizinci dakika, son dakika.

Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bu bütçe, her şeyden önce Türkiye Büyük Millet Meclisinin yaptığı bir bütçe olmadığı gibi milletin de bütçesi değil; zenginin bütçesi, yoksulun kâbusu, tersinden Robin Hood bütçesi, zenginden değil yoksuldan alıp zengine veren bütçe; faiz bütçesi, hayal bütçesi, cari açık bütçesi, modern bir Düyun-ı Umumiye bütçesi, Mehmet Şimşek'in vergi ve zam bütçesi bu. 2026 yılı gayrisafı millî hasıla 77 trilyon lira, bütçe giderleri 18,9 trilyon, bütçe gelirleri 16,2 trilyon ama faiz giderleri ise 2,74 trilyon. O nedenle, böyle bir bütçenin Türkiye'ye zenginlik getirmeyeceği bellidir. Bu bütçeye de -daha şimdiden söyleyeyim- itirazlarımızı yapacağız, Sayın Bakanların burada iki dönem boyunca söylediklerini tek tek çürüteceğiz, ardından da bütçeyle ilgili itirazlarımızı yapıp nasıl oy kullanacağımızı milletimize takdim edeceğiz.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - İYİ Parti adına Sayın Buğra Kavuncu.

Buyurun Sayın Kavuncu.

40.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, bütçeye, ekonomik krize, kayıt dışı genç nüfusa, Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in yaptığı açıklamaya, 2026 bütçe tasarısına ve bugün verdikleri grup önerilerine ilişkin açıklaması

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Evet, bütçe çok önemli çünkü bütçe bir siyasi partinin namusudur; bütçe, siyasetin temelini oluşturan kuvvetli bir dokümandır. Bizim, önümüzdeki haftalarda, bu Meclis görüşmelerinde aslında üzerinde en çok durmamız gereken konudur ancak Türkiye suni gündemlerle, birtakım algı oyunları ile meşgul edildiği için biz vatandaşın gerçekten önceliği olan bu konunun maalesef dışına çıkmak durumunda kalıyoruz.

Büyük bir kriz yaşıyor Türkiye, ekonomi âdeta kontrolü kaybetmiş durumda ve bundan da en çok etkilenen çocuklarımız ve gençlerimiz. Bakın, 15 yaşın altında 18 milyon evladımız var ve yapılan araştırmalarda 5,7 milyon evladımızın açlık çektiği, bunların içerisinde 4 milyon çocuğumuzun günde 3 öğün içerisinde bir kez dahi protein yani et, tavuk, balık tüketemediği, alamadığı; 3,3 milyon evladımızın bir çift ayakkabının dışında 2'nci bir çift ayakkabıya sahip olamadığı -bisiklet her çocuğun hayalini süsleyen bir oyuncaktır- 3 milyon çocuğun bisikletinin olmadığı, 2 milyon

çocuğun oyuncuğunun olmadığı; oyuncak nedir, oyuncakla ilgili bir sahiplenme duygusunun olmadığı; 1,4 milyon çocuğun kitap ve benzeri yayınları okumadığı ve 3,2 milyon çocuğumuzun da kültürel faaliyetlere katılmadığı bir iklimden bahsediyoruz. Onun için ekonomik krizden, onun için kontrolü kaybetmiş ve mahvolmuş, ekonomisi âdeta tarumar olmuş bir ülkeden bahsediyoruz. Bakın, IPA'nın yaptığı araştırma İstanbulluların yüzde 31,4'ünün temel ihtiyaçlarını karşılamadığını söylüyor. Kredi kartı borcunun tamamını ödeyemeyenlerin oranı yüzde 40'tan yüzde 47'ye çıkmış durumda. Yunanistan'a turlar düzenleniyor biliyor musunuz, gıda fiyatları daha ucuz oldu diye. Gidin; 39-40 avro veriyorsunuz, sizi götürüyorlar süpermarkete, alışverişinizi yapıyorsunuz, sepetinizi dolduruyorsunuz, sonra geri dönüyorsunuz. 40 avroya Yunanistan'a alışveriş turları düzenleyen bir ülke hâline geldik. Yani vatandaş 1.900 lira ödeyip Yunanistan'da gidip alışveriş yapıyor.

Gençlerin durumu -birazdan o konuya da değineceğim- çok daha feci. 15 ila 29 yaş arasında 18 milyon gencimiz var. Bunların 5 milyonu yani yüzde 30'un üzerinde bir genç nüfusumuz tamamen kayıt dışı. Yani ne bir okulda ne bir eğitim kurumunda ne bir iş yerinde, hiçbir şekilde kayıt altında değil ve hiçbir şeyle uğraşmıyor. Bakın, OECD'de bu oran yüzde 18-19, Avrupa Birliği'nde bu oran yüzde 17; bizde 2 katı, 3 katı. Ondan sonra "Niye bu ülkede çeteleşme var, niye bu ülkede mafyalaşma var..." Tabii ki bundan konuşursunuz, bundan bahsedersiniz. 14, 15, 16 yaşında çocukların uğraşacağı, meşgul olacağı hiçbir alanı yaratabilmiş değiliz. Şimdi, bütün bunlar oluyor, sonra göğsümüzü gere gere "Biz dünyanın en büyük 17'nci ekonomisiyiz." diyoruz; burada övünecek hiçbir şey yoktur arkadaşlar. Açlık sınırının asgari ücretin üzerinde olduğu; bu kadar gencin, çocuğun perişan olduğu bir yerde siz "17'nci büyük ekonomiyiz." derken azıcık utanırsınız, azıcık yüzünüz kızarır eğer vicdanınız varsa.

Şimdi, bir program ilan edildi. O program -sözde program tabii- uygulanmaya çalışılıyor. Bakın, program eksik bir program çünkü enflasyonla mücadelenin üç ayağı olması lazım; kamu yani maliye, para politikası ve yapısal reformlar. Para politikasıyla ilgili çok detaylı bir uygulama var ama maliye politikası ve yapısal reformlar konusunda duyabildiğimiz bir şey var mı? Yok.

Daha içler acısı bir durum; Maliye Bakanımız bize konuşmıyor arkadaşlar ama IMF'yle, Dünya Bankası uzmanlarıyla Washington'da yaptığı toplantıda Türkiye'de konuştuğundan farklı konuşuyor, diyor ki: "Program maalesef planlandığı gibi gitmiyor." Artık orada, tabii, reputasyonu var, yıllarca uluslararası finans piyasalarında çalıştığı için bir ismi var. O ismini hırpalatmamak, o ismini bir zafiyete düşürmemek için memlekette söyleyemediğini orada elin yabancısına söylüyor, diyor ki: "Program maalesef planladığımız gibi gitmiyor."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - 2026 bütçe tasarısını Sayın Cevdet Yılmaz geldi, Meclise sundu. Şimdi detaylarını da konuşacaklar, detaylarını da dinleyeceğiz. Ancak bu gelen bütçe tasarısında maalesef Mehmet Şimşek'in dediği ayan beyan ortada yani şöyle, şu rakamlarla örnek vereyim: Kamunun giderleri için 18,9 trilyon bir gider bütçesi yapılmış. 2025 yılında bu ne kadardı biliyor musunuz? 14,7 trilyon yani "4,2 trilyon daha fazla harcayacağız." diyor. Kim diyor? Kamu. Ne kadar? Yüzde 28,5. Yani devlet diyor ki: "Ben 2026'da harcamamı yüzde 29 artıracam." Sonra da bize dönüyor, diyor ki: "Ama enflasyon yüzde 16 olacak." Gülerler ya; sen devlet olarak kamu harcama bütçeni yüzde 29 ilan ediyorsun ama enflasyonla ilgili tahminin 2026 için yüzde 16.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Yani fiyatlar yüzde 16 artarken kamu giderleriyle ilgili artış yüzde 28, yüzde 28,5. Nerede tasarruf, nerede maliyeyle ilgili yapılmış olan planlama? Ancak garibanın sırtına, emekçinin, işçinin, memurun sırtına binerek uygulanmaya çalışılan bir ekonomi politikası var.

Şimdi, neye göre asgari ücreti belirleyeceksiniz? Yüzde 30'a göre mi yoksa öngördüğünüz yüzde 16 enflasyona göre mi? Dünyanın hiçbir ülkesi yüzde 16-17 enflasyon oranı açıklayıp sonra bunu yüzde 20-21'e revize etmez ya, yüzde 0,1-0,2 sapma olur. İşçimiz, insanımız neye göre bütçesini yapacak; hangi rakamı esas alacak? Gelecekle ilgili korkunç bir belirsizlik var.

Bir araştırma önergesi verdik. Bakın, Merkez Bankasının dâhil olduğu bir yolsuzluktan bahsediliyor bu ülkede; inanılır gibi değil ya, inanılır gibi değil!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı veriyoruz, sekizinci dakika.

Buyurun.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Bankalar arası otomatik bu kartlar, bu çipli kartlar... Bankalar Arası Kart Merkezi TROY yazılım gelişimiyle ilgili bir yolsuzluktan bahsediliyor. Bunlar ülkemizin güzide kurumları, bunlarla ilgili en ufak bir şaibenin olmasına müsaade etmememiz lazım. Bununla alakalı vermiş olduğumuz araştırma önergesine de destek bekliyoruz çünkü bu kurumların üzerinde hiçbir şekilde bir gölge, bir iz olmaması lazım ancak maalesef geldiğimiz noktada biz bununla karşı karşıyayız.

Arjantin, enflasyonunu yüzde 230'dan 2026'da tek haneli rakamlara indiriyor. Dönün bakın, nasıl indiriyor? Düzgün bir maliye politikası ve kamuda yaratmış olduğu tasarrufla ancak bizde bunların hiçbiri yok.

Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kavuncu.

Milliyetçi Hareket Partisi adına Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç.

41.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Türk soylu yabancılara Türkiye'de meslek ve sanatlarını serbestçe yapabilmelerine ilişkin yönetmelik değişikliğine ve "Hayırlı Günler Komşum" diyerek başlattıkları seferberliğe ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen yüce Türk milleti; hızla değişen Türkiye'de ve dünya gündemi içerisinde aslında önem arz eden bazı hususlara ya geç değiniyoruz ya hiç değinmiyoruz. Bunlardan biri üzerinde kısaca durmak istiyorum: 10 Ekim 2025 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelik Türk milletinin tarihî hafızasında derin karşılığı olan bir iradenin beyanıdır. Türk soylu yabancılara Türkiye'de meslek ve sanatlarını serbestçe yapabilmelerine ilişkin yapılan bu değişiklik Türk kimliğinin ötesine taşıyan sıcak bir gönül çağrısıdır. Türkiye, soydaş topluluklarına yalnızca kapılarını değil kaderini de açmaktadır. Zira, Türk olmak yalnızca bir vatandaşlık meselesi değil tarihin, kültürün ve ortak vicdanın birliğidir. Bu birlik bugün yeniden anlam

bulmakta, Türk kimliği yerel bir aidiyet değil evrensel bir değer olarak yükselmektedir. Uzun yıllar boyunca “Dilde, fikirde, işte birlik.” ülküsünün kültürel ve fikrî yönleri ön planda tutuldu. Bugün ise bu yönetmelikle, o birliğin ekonomik ve üretken zemini inşa edilmektedir. Artık Türk dünyası yalnızca bir kültür coğrafyası değil ekonomik bir güç alanı hâline gelme yolundadır. Bu yaklaşım, Türkiye’nin Türk dünyası içindeki doğal öncülüğünü pekiştirirken aynı zamanda her bir Türk soylunun emeğini, bilgisini ve yeteneğini vatanın kalkınmasına dâhil eden vizyoner bir yaklaşımdır. Negatif ayrımcılığın, kimlik baskısının veya kültürel asimilasyonun gölgesinde yaşayan her Türk topluluğu için Anadolu artık yalnızca bir ana yurt değil, bir umut kapısıdır. Bu karar Türk millî kimliğini yalnızca koruyan değil, onu sınırların ötesine taşıyarak güçlendiren bir vizyonun ürünüdür. Türkiye bu adımıyla Türk birliğini güçlendiren yeni bir dönemi başlatmıştır. Bugün Türk dünyası için atılan her adımın özünde tek bir hakikat vardır: Kökü bir, gönlü bir, hedefi bir birliğin yeniden doğuşu ve o doğuşun kalbinde her zamanki gibi Türkiye vardır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi olarak 24 Ekim 2025 tarihinden itibaren milletimizin derdiyle dertlenmek, sevincine ortak olmak için yeniden yollardayız. “Hayırlı Günler Komşum” diyerek başlattığımız bu gönül seferberliğinde sokak sokak, mahalle mahalle, köy köy dolaşacak; vatandaşlarımızla aynı sofraya oturacak, aynı çayı içecek, aynı duayı paylaşacağız. Biz siyaseti kürsüde değil, milletin kalbinde yapan bir davanın mensuplarıyız. Her gittiğimiz yerde insanımızın sesini dinleyecek, derdine kulak verecek, talebini not edeceğiz çünkü biliyoruz ki siyaset milletin gönlünde başlar; samimiyetle, hizmetle büyür. Teşkilatımızın her kademesiyle; il, ilçe, belde, mahalle temsilcilerimizle, her yaştan gönüldaşımızla el ele verip sohbet iklimini güçlendirecek, gönül bağlarını pekiştireceğiz. Her evin kapısını umutla çalacağız çünkü biliyoruz ki her kapının ardında bir hikâye, bir emek, bir Türkiye vardır. Biz o hikâyeleri dinlemeye, o emeklerin sesi olmaya talibiz. Vatandaşlarımızın beklentilerini, dertlerini, taleplerini dinleyecek, çözümsüzlüğe değil çözümün ta kendisine odaklanacağız. Kavgadan değil kardeşlikten, ayrılıktan değil birlikten, umutsuzluktan değil inançtan besleneceğiz. Yapıcı, ilkeli ve temiz siyaset anlayışımızdan taviz vermeden, sözü ile özü bir duruşla yürümeye devam edeceğiz çünkü bizim davamız, şahsi menfaatin değil millet menfaatinin davasıdır. Bizim hedefimiz günü kurtarmak değil geleceği inşa etmektir. Bu anlayışla, Türk ve Türkiye Yüzyılı’nın inşasında kararlı, emin, vakur ve yürekten adımlarla ilerleyeceğiz.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulumuzu saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kılıç.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

42.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, barınma hakkına, hayatını kaybeden çocuk işçilere, hasta mahpus Hayati Deniz Kaytan’a ve Kars’ın Bozkale köyünde başlayan kum ocağı faaliyetine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, bu ülkede yoksulluk her geçen gün derinleşiyor ve artık öyle bir hâle geldi ki insanlar kiralarnı ödeyebilmek ya da bir ev kiralayabilmek için kredi çekmek zorunda kalıyorlar. Bir zamanlar 0,57-0,60 kredi oranlarıyla ev alınabiliyordu yani ev kredisi çekiliyordu ama artık ev kiralamak için kredi çekmek zorunda kalınıyor. Depozito parası, emlakçı parası, taşınma, nakliye parası derken

aslında kiracı olmanın kendisi neredeyse bir zulme dönüşmüş durumda ve bütün bunlar bize neyi gösteriyor? Aslında bu ülkede yoksulluğun ne kadar derinleştiğini, insanların yaşam maliyetinin ne kadar arttığını ve en önemlisi de aslında gelir adaletsizliğinin çok temel bir simgesi olmuş durumda ama buraya gerçekten dönüp bakan yok. İnsanca yaşamak, insan onuruna yaraşır bir barınma hakkı elde etmek bu ülkede neredeyse imkânsız. İnsanların önemli bir bölümü, çalışan nüfusun önemli bir bölümü maaşını aslında kiraya yatırıyor. Çocuğunun harçlığından kesiyor, beslenmesinden kesiyor, mutfağından kesiyor, giyiminden kesiyor ve her ay sonunda kirayı denkleştirmeye çalışıyor. Ama buna gerçekten dönüp bakanın olmadığını ve bugünkü en temel insan hakkı olan barınma hakkının ciddi bir sorun hâline geldiğini ifade etmemiz gerekiyor. Ev sahibi olanların oranı her geçen gün düşüyor çünkü gerçek anlamda artık krediyle ev sahibi olmak da bu ülkede hayal. Neden? Artan faiz oranları nedeniyle artık kimse ev sahibi olmayı hayal bile edemiyor. Bu ülkede “sosyal konut” diye bir konut projesi yok, bu ülkede sosyal destek mekanizmaları çökmüş durumda, yoksulluk yoksulluğunun içerisinde bir yoksulluk girdabında boğuluyor ve ne yazık ki AKP iktidarı yoksullukla mücadele etmek yerine yoksulluğu yönetmek, yoksulluğu içermek ve yoksulluğu kendi lehine çevirmek yönünde bir siyasi politika yürütüyor. Bu anlamıyla aslında yaşadığımız şey bir siyasi ve ekonomik istikrar değil halkın sistematik olarak yoksullaştırılmasıdır. O anlamıyla bir kez daha söyleyelim: Barınma bir ayrıcalık değildir, bir temel insan hakkıdır ve her insanın bu hakka erişmesi gerekiyor. Bugün iktidarın gerçekten yaşanan bu tablo karşısında utanç duyması ve şapkaı önüne koyup bu konuda ciddi adım atması gerekirken bu meseleyi duymazdan geldiklerini görüyoruz.

Tabii, yoksulluk sadece kiracıları vuruyor, aynı zamanda çocukları vuruyor. Bu ülkede çocukların önemli bir bölümü ne yazık ki çocuk yaşta çalışmak zorunda kalıyorlar. Sadece çalışarak aile ekonomisine katkı yapmakla yetinmiyor bu çocuklar ya da böyle bir şeye maruz kalmıyorlar, aynı zamanda çalışırken yaşamlarını yitiriyorlar. Evet, bu ülkede çocuklar çalışırken küçücük yaşlarında iş yerlerinde, işliklerde, fabrikalarda yaşamını yitiriyor. Bunlardan en sonuncusu Tekirdağ’da bir tuğla fabrikasında çalışan 16 yaşındaki çocuk işçi Mustafa Eti. Gece vardiyasında ısınmak için boş bir tenekede ateş yaktı, ateşi harlamak için tiner döktüğü sırada patlama meydana geldi ve vücudunun büyük bir kısmı yandı. On gün boyunca hastanede yaşam mücadelesi verdi ve ne yazık ki Mustafa’yı kaybettik. Peki, Mustafa bir ilk miydi? Ne yazık ki hayır. Mustafa bu ülkede çalışırken yaşamını yitiren 68’inci çocuk idi yani 68 hayat, 68 can, 68 yaşam göz göre göre solup gitti ama hiç kimse dönüp bunlara ne yazık ki bakmıyor.

Bakın, Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler var. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne taraf bir ülkeyiz ve çocukları her türlü istismar ve ekonomik sömürüden korumakla yükümlüyüz. O zaman soruyoruz: Mustafa’yı niye koruyamadık? “Mustafa’yı, Mustafaları niye korumuyor bu sistemin kendisi?” sorusunu hep beraber sormamız gerekiyor. Çocuklar zorla çalıştırılıyor, eğitime erişemiyor, sosyal güvencesiz, korumasız, suça sürükleniyorlar ama ne yazık ki biz bugün de suça sürüklenen çocukları sonuçları üzerinden tartışıp cezaları artıralım diye konuşuyoruz ama hiç kimse “Suçu önleyelim, çocuğu koruyalım; çocuğun üstün yararını, çocuğun yaşam hakkını koruyalım.” diye söylemiyor.

Şimdi “Hiçbir çocuk geçinmek zorunda olduğu için fabrikaya gitmemeli, hiçbir çocuk okul çağında olduğu hâlde çalışmamalı ve yaşamını çalışırken de yitirmemeli.” diyoruz. Bu anlamda topluma, Meclise bir kez daha çağrıda bulunmak istiyoruz: Bu denetimsizliği ortadan kaldırın, çocuk sömürsünü ortadan kaldırın, çocukların yaşamına mal olan bu sistemi ortadan hep beraber kaldıralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu ülkenin bir çocuk hakları bakanlığına, bir çocuk bakanlığına ihtiyacı var. Çocukları korumak bu Meclisin sorumluluğu, biz yetişkinlerin sorumluluğu, her bir yurttaşın sorumluluğu. Çocukların yaşadıkları bütün bu sömürü sistemine gözümüzü kapatarak

geleceği inşa edemeyiz, çocukların emeği üzerine bir ekonomik döngü kuramayız. Bunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; dün de burada cezaevlerindeki hak ihlallerine dikkat çekmiştim. Bugün de bir örnek üzerinden yine cezaevlerinin eza evleri olduğu gerçeğine dikkatlerinizi çekmek istiyorum. Bolu Cezaevinde tutulan siyasi mahpus Hayati Deniz Kaytan'ın durumundan bahsetmek istiyorum. Hayati Deniz Kaytan sol ve sağ ayak parmakları kesik, el ve ayaklarından kaynaklı yüzde 60 engelli, beyin tümörü ameliyatı sonrası epilepsi oluşmuş durumda, 2 tane kisti var beyinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Boyun ve bel fıtığı, kronik farenjit, mide rahatsızlıklarıyla mücadele ediyor. Ayrıca, hayati öneme sahip kök hücre tedavisi olması gerekiyor ama bütün bunlara rağmen Bolu Cezaevinden tam teşekküllü bir hastanenin olduğu bir başka yere nakli yapılmıyor. Bu arada, tek başına bir koşuşt tutuluyor, bütün başvurulara sistematik olarak olumsuz yanıt veriliyor ve bunun bir kaynağı, bir sorumlusu yok. Muhatap kim? Belli değil. Bu Bakanlığa sorduğunuzda cezaevini sorumlu tutuyor, cezaevine sorduğunuz zaman mevzuatı sorumlu tutuyor ya da Bakanlığın sorumlu tutuyor.

Şimdi, buradan bir kez daha söylemek istiyoruz: Artık mahpusların sağlık hakkını ve yaşam hakkını gasbetmekten vazgeçin, siyasi tutsakların haklarını çiğnemekten vazgeçin, hasta tutsaklara yönelik bu ayrımcı uygulamalardan vazgeçin. Hayati Deniz Kaytan başta olmak üzere hasta mahpusları serbest bırakın diyorum.

Sabrınıza sığınarak son başlığı da ifade etmek istiyorum Başkanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakika.

Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Kars'ın Bozkale köyü tarım ve hayvancılıkla uğraşiyor. O köyde yaklaşık 2.500 hayvan var ama buna rağmen orada bir kum ocağı faaliyeti başlamış durumda. Köylüye danışılmadan meraların ortasına yol açılmış ve yeni taş ocağı için de hazırlıklar yapılıyor. Şimdi, Güdeli, Hapanlı, Söğütlü ve Karaçoban köyleri bu faaliyetlerden doğrudan etkileniyor. Köye jandarma gitmiş, köylü hayvanını meraya götüremiyor. Bu köylü ne yapsın? Üretmek istiyor, yaşamak istiyor, ayakta kalmak istiyor ama taş ocaklarıyla yaşam alanı, meraları gasbediliyor. Ben bunu da herkesin vicdanına sormak istiyorum: Karşılı ne yapsın? Kars halkı ne yapsın? Kars köylüsü ne yapsın?

Teşekkür ederim Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Koçyiğit.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ali Mahir Başarır.

Buyurun Sayın Başarır.

43.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ahmet Minguzzi davasında dün verilen karara, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının yaptığı açıklamaya, Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu'na ve yarın yapılacak HSK seçimlerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak biz de Ahmet Minguzzi davasında dün verilen kararı biraz daha konuşmak istiyoruz.

Sayın Grup Başkan Vekili doğru söylüyor, olayların önüne mi geçeceğiz yoksa her olaydan sonra feryat edip “tweet” mi atacağız? Milletvekilinin görevi aslında sadece burada konuşma yapmak, oy kullanmak ya da “tweet” atmak değil. Her gruptan bir milletvekilini alarak gelin bir sokağa çıkalım, Beyoğlu’nun arka sokaklarına bir gidelim; Adana’nın, Mersin’in yoksul mahallelerinde yaşayan çocukların durumunu bir görelim. Türkiye’de bazı okulların çıkışında bir gözlem yapalım, tebdilikiyafetle gidelim. Durum bir felaket. Bakın, söylüyorum; işsizlikten, çaresizlikten, ailenin ilgisizliğinden milyonlarca çocuk maalesef silahlandırılıp sokağa salınmış vaziyette. Sosyal medyada onları özendiren videolar paylaşılar bir şekilde iletişime geçerek cebine biraz para koyup, beline silah takıp, iyi bir hayatı olabileceği izlenimi verip bu çocukları suça sürüklemektedir. Yarın bunların önüne geçemeyiz. Bakın, bir kez daha söylüyorum: Sokağı görelim ve suça sürüklenen çocuklar için ne yapabiliriz, bunu konuşalım. İçişleri Bakanı da Emniyet de Parlamento da yargı da bunun gereğini yapmalıdır. 14 yaşında bir çocuk öldü. Dünkü annenin feryadını ben dinleyemedim televizyonda ve bir siyasetçi her şeyden önce empati yapmalı. Ben o annenin babanın yerine kendimi koyduğum zaman çıldırıyorum ama maalesef ki çocuklarımız, insanlar sokakta güvende değil. Bugün 15 yaşındaki çocuğun cebine silahı koyuyor, bir motor veriyor, bir iş adamını ya da hiç suçu günahı olmayan herhangi birisini öldürebiliyor; sokaklar güvenli değil, bunu hep beraber çözmeliyiz. En son, finalde, ağlamakla, bağırarakla, “tweet” atmakla bu olmuyor. Meclisin önemli bir görevi, teklifim net; her gruptan bir milletvekili çıkalım sokağa, Beyoğlu’nun arka sokaklarına, Adana’nın mahallelerine bir bakalım, durumun vahametini anlarız.

Şimdi, dün iddianameyi konuştuk. İddianameyi konuştuktan sonra savcılık bir açıklama yaptı, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı “Kütahya ve Isparta Belediyeleriyle ilgili soruşturmalar sorulacak.” dedi. Bakın, bu soruşturma başladığı günden itibaren neden Isparta’ya, neden Kütahya’ya soruşturmaların yapılmadığını sorduk. Eğer bir soruşturmada bir savcı eşit davranmıyorsa, birilerini aklayıp birilerini cezalandırmak için algı yaratıyorsa, delil topluyorsa o iddianamenin, soruşturmanın ve sonuçta kovuşturmanın hiçbir önemi olmaz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; savcı unutmuş, savcı iddianamede temizlik yaparken birkaç cümleyi unutmuş. Bakın, aynen okuyorum: “Aziz İhsan Aktaş, emir-talimat ilişkisi içerisinde olduğu çalışanları üzerine şirketler kurduğu, kurduğu bu şirketlerin Aydın, Diyarbakır illerinde yürütülen soruşturmalarda ihaleler aldığı...” Bunlar iddianamede var. Bu belediyelerde kayyum olarak görev yapan Bağlar, Kayapınar, Diyarbakır belediyelerinden almış ihaleyi. Şimdi sorarım: Aydın Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu bugün partide olsaydı iddianamedeki yerini alacaktı ama öyle bir noktadayız ki adam kayyum olarak atanan validen, kaymakamdan Diyarbakır’da ihale almış, iddianamede bunu yazmış, Aydın’daki soruşturmanın olduğunu iddianamede unutmuş; bir şeyi daha unutmuş ama, Özlem Çerçioğlu’nu da oraya eklemeyi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yani şimdi, aslında, Özlem Çerçioğlu hikâyesi... AKP’nin yirmi üç yıllık bir filmi yapsak Özlem Çerçioğlu başrolde oynar. Niye? Şimdi, hanımefendi yargılanıyor, hem de Aziz İhsan Aktaş’la ilgili soruşturmada yargılanıyor ama AKP’ye geçiyor, tertemiz! AKP’de nasıl bir havuz var ben merak ediyorum, oraya girip çıkan ya da kapıdan giren aklanıyor mu? Aklanıyor mu ya? Ya, bu Özlem Çerçioğlu, iddianamede adını unutmuş, var; soruyorum Akın Gürlek’e, soruyorum

Adalet Bakanına, her gün 3 kez “Türkiye hukuk devletidir.” diyen Adalet Bakanına soruyorum: Bu durumdan utanmıyor musunuz?

Sonra, bu Özlem Çerçioğlu’nun -alışkanlıkları da edinmiş AK PARTİ’ye geldikten sonra-konser yaptığı alanın boş olduğunu yazan gazeteci tutuklanmış, villasının görüntülerini alan gazeteci tutuklanmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, Cumhuriyet Halk Partisinde tam yirmi üç yıl siyaset yapmış, böyle bir durum yok, hiçbir gazeteci hakkında şikâyetçi değil ama görüyoruz ki Özlem Çerçioğlu AKP’ye geçtikten sonra yargı tam bir kalkan olmuş kendisine, yargı kalkan olmuş. Kimse tutuklanmasın; Kütahya da tutuklanmasın, Isparta da tutuklanmasın, Özlem Çerçioğlu da tutuklanmasın ama Zeydan Karalar tutuklanıp onlar tutuksuzsa bu iddianame yok hükmündedir, çöp hükmündedir; bu iddianame bir zulüm iddianamesidir, utanç verici bir iddianamedir.

Soruyorum: Bu kadar siyasi davranılır mı ya? Yani şu mu? Bakın, bu, bu; Özlem Çerçioğlu’nu kurtaran bu rozet, AKP rozeti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Son dakika, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son dakikam, biliyorum.

AK PARTİ rozetini tak, kurtul; takmazsan iddianamedesin. Ben bunu verebilirim, Sayın Başkan, şimdi “iftira” diyecekler ama Aydın, Diyarbakır’da alınan ihaleleri savcı yazmış ya! Bari usulen yargılayın, usulen yargılayın Özlem Çerçioğlu’nu ama maalesef ki eleştirdiğimiz zaman, konuştuğumuz zaman konuştu oluyor; böyle yargı olmaz.

Yarın HSK seçimleri... Üyeler seçilecek. Listeye bakıyorum, sanki partinizin genel merkezine aday adaylığı için başvurmuş isimler; oradan aday, buradan aday, İzmir’den aday, aday adayı... Olmaz. Buna hep beraber çözüm bulalım. Buna kızmayın. Yargı artık Türkiye’yi, bizleri, Meclisi, erkleri küçük duruma düşürüyor.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun Sayın Gül.

44.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül’ün, terörsüz Türkiye sürecine, TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş’a ve Kürtçeye ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, hepinizi, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, köklü bir devlet ve millet geleneğiyle beraber, özellikle son zamanlarda bölgemizde, dünyada yaşanan meydan okuma, sınamalara karşı çok önemli bir gündemi merkezine almıştır. Türkiye, kendi iç cephesini güçlendirmek adına terörsüz Türkiye yolunda çok önemli gelişmeler ortaya koymuştur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın kararlı duruşu, Milliyetçi Hareket Partisi lideri Sayın Devlet Bahçeli’nin çağrılarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir komisyon

kurulmuştur. Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunda milletimizin yıllarca önünde duran önemli bir sorunu daha ortadan kaldırmak adına önemli bir süreç yönetilmektedir. Elbette, Türkiye'nin özellikle hem bölgesindeki gelişmeler hem ülkesindeki birliği, beraberliği daha kalıcı bir hâle getirme adına çok önemli bir projedir. Türkiye'ye ait bu projenin çok başarılı olması adına, ortak geçmiş, ortak geleceğe taşıma adına çok önemli bir proje sürdürülmektedir ve bu çalışmaya katkıda bulunan tüm siyasi partilere, orada bulunan tüm siyasi partilere, genel başkanlarına da ben yine hassaten çok teşekkür ediyorum. Millet'in bu anlamdaki önemli bir sorununa tüm partilerin... Cumhuriyet Halk Partisine, Milliyetçi Hareket Partisine, DEM PARTİ'ye, YENİ YOL'a ve diğer 11 partiye, keza ihtiyatlı iyimserlik olarak ya da farklı gerekçelerle de olsa süreci takip eden herkese -bu çünkü ortak bir sorumluluk- ayrıca teşekkür ediyorum; önerilerini -bu konudaki gözden kaçmaması gereken- fikirlerini paylaştan tüm siyasi partilere ve siyasetçilere. Elbette, terörsüz Türkiye, Türkiye'nin gelecek yıllarına emin adımlarla ulaşması adına çok önemli bir şekilde devam etmektedir. Türkiye'de hiç kimse etnik ya da mezhep kimliği ya da farklı birtakım gerekçelerle bir ayrıcalığa ve ayrımcılığa tabi değildir; bu konuda asla farklı bir tutum içerisine girmek mümkün değil çünkü bu millet'in mayasında kardeşlik var, birlik var, beraberlik var ve bu süreci sabote etmeye yönelik kimi çevrelerce de birtakım çabaların, birtakım tavırların da olduğunu görmekteyiz. Millet'in sinir uçlarını rahatsız etmeye kimsenin hakkı yok. Gerek Gazi Meclisimizde gerekse sokaklarda ortak değerlerimize, cumhuriyetimize, polisimize, askerimize, bizi biz yapan değerlerimize yönelik hakaretimiz, zehirli bir dili de asla kabul edemeyiz. Bu anlamda, bu tür tavır, davranış ve tutumlara yönelik de tavrımız çok nettir. Bizi bir arada tutan bayrağımıza, İstiklal Marşı'mıza, Türkiye'nin 86 milyon kardeşliğine ve birliğimize, devletimizin ortak değerlerine, toprak bütünlüğümüze yönelik saldırıları, bu konudaki tahrif edici hiçbir tutumu kabul edemeyiz. Bu anlamda, ortak, bir arada tutan değerler bizim ortak kıymetlerimizdir ve bunlar bizim mutlaka korumamız gereken ortak değerlerimizdir ve 86 milyonun terörsüz Türkiye'ye ulaşması aynı zamanda terörsüz bölge anlamında da çok önemli bir gelişmesi olacaktır. Suriye'de, Irak'ta bir istikrara kavuşması adına da Türkiye'deki bu gelişmenin başarıya ulaşması çok önemlidir ve bizim buradaki temel yaklaşımımız da Suriye'yi Suriyeliler yönetecek; Suriye'deki tüm unsurların, oradaki Arapların, Türkmenlerin, oradaki Kürtlerin tüm varlığıyla beraber, demokratik katılımıyla Suriye'nin istikrarlı bir yapıda olması ve Suriye'yi onların yönetmesi bizim en önemli çabamızdır ve bu anlamda, oradaki tüm unsurların ülkeyi yönetme adına söz sahibi olması konusunda Türkiye her zaman yanlarında olacaktır. Kimliklerini, var oluşlarını korumak ve o kimlikleriyle beraber Suriye'de söz sahibi olmaları Türkiye'nin öncelikleri arasındadır. Bu konuda her türlü desteği vererek de biz Suriye'de yaşayan bütün halkların, unsurların da yine yanında olacağız. Oradaki temel yaklaşımımız Suriye'nin bir bütün ve yine istikrarlı bir yapıya ulaşmasıdır.

Bu anlamda, bizim temel yaklaşımımız terörün tüm uzantılarıyla faaliyetine ve silahlı yaşamına son vermesidir. Bu bizim için çok önemli bir çalışmadır ve bu anlamda bu çabamızı sürdürüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Keza, son günlerde Sayın Meclis Başkanımıza yönelik, Kürtçe bir dizeyi okuması ve onun üzerinden bir tartışmayla Sayın Meclis Başkanımızı itibarsızlaştırmaya çalışmak aynı zamanda Gazi Meclise de bir hakarettir, saygısızlıktır.

Bu ülkede binlerce yıldır konuşulan, ninnileriyle insanların büyüdüğü; sokakta, çarşıda, pazarda, divan edebiyatlarıyla bir kültürü inşa eden kadim bir dil olan Kürtçeyi yok sayma, bilinmeyen bir dil olarak kabul etmek kabul edilemez. Kürtçe bu kadim toprakların en kadim dillerindendir ve Kürtçeyi

inkâr etmek ve bu anlamda, asla ama asla kabul edilebilir bir tutum değildir. Kürtçe bilinmeyen bir dil değildir, Kürtçe yaşayan bir dildir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İngilizce, Almanca da bilinmeyen bir dildir Meclis için. Bu nasıl bir laf?

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Sokakta, çarşıda, pazarda, yine, edebiyat eserlerinde... Ki biz, Hükümetimiz, AK PARTİ hükümetleri Kürtçe televizyonla, yine, ortaya koyduğu eserleri yayınlayarak, bu anlamda, tutumumuzu ortaya koyduk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Kimsenin, Sayın Meclis Başkanımızın bu ortak duyguyu dile getiren tavrından dolayı da itibarsızlaştırmasını asla kabul edemeyiz. Kimse, Salâhaddin Eyyubî ile Alparslan'ın evlatlarını asla ama asla birbirinden ayıramayacaktır, kardeşliğimizi bozamayacaktır. İşte, terörsüz Türkiye, birliğimizi beraberliğimizi koruyarak daha güçlü yarınlara ulaşacağımız bir projedir ve milletimizin hakemliğinde, birliğimizi beraberliğimizi koruyacak şekilde de başarıya ulaşacağına -inşallah- inancımız tamdır.

Bu duygularla Genel Kurulu, aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Gül.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Sayın milletvekilleri, grupların uzlaşısıyla bugünkü birleşimde grup önerilerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun önerisiyle başlayacağız.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkenin en büyük sorunlarından olan yolsuzluğun nedenlerinin araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

22/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir Başarır

Mersin

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkemizin en büyük sorunlarından olan yolsuzluğun nedenlerinin araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan 1452 sıra no.lu Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 22/10/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Sayın Umut Akdoğan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün kürsüye bu siyah poşetle geldim, siyah poşet tercih ettim çünkü içinde ayıplı şeyler var; Aziz İhsan Aktaş iddianamesi bu poşetin içinde, 4 cilt şeklinde, siyah poşetle getirme zorunluluğu doğdu.

Değerli milletvekilleri, Pir Sultan Abdal'ın çok güzel bir dizesi var, diyor ki: “Varıp yoldaş olma sen uğursuza/Komşu olma namussuza, arsız/Sabah selamını verme pirsiz/ Adamın başına bela getirir.” İşte, sabah selamları pirsiz verildi bu ülkede yıllardır, başımıza belalar geldi. İşte, bizim de başımıza gelen ilk bela bu; bunun gibi bir de İBB soruşturması gelecek, bir de kenti uzlaşısı gelecek bugün Türkiye'nin içinde bulunduğu duruma rağmen.

Bu poşetin içinde ne var biliyor musunuz? Bu poşetin içinde kanıtı dayandırılmayan gizli tanık ifadeleri var. Bu poşetin içinde “XYZ49QP” diye bir gizli tanığın sözleri var. Hiçbir kanıtı dayandırılmamasına rağmen bu kadar bir iddianame oluşturulmuş. Bu iddianamenin dayandırıldığı yer bir çete, çetenin reisi sokakta dolaşıyor ama iftira atılan kişiler cezaevinde yatıyor. Bu iddianamenin içinde, bu poşetin içinde öyle şeyler yazıyor ki dışarıda dolaşıp televizyonlara çıkan çete reisi hakkında iki yüz elli dört yıl hapis isteniyor; bu adam televizyonlarda, hakkında dört yıl ceza istenen belediye başkanları bugün cezaevinde yatıyor.

Değerli milletvekilleri, bir örgüt kamu ihalelerine girecekmiş, örgüt kamu ihalelerini tezgâhlayacakmış, alacakmış, oradan para kazanacakmış, zengin olacakmış. Bu “örgüt” dediğiniz ve burada yazan şeylerin şahlanışı 2014 ile 2019 yılları arasındadır. 2014 ile 2019 yılları arasında rahmani olan bu örgüt başkanı ve üyeleri, 2019'dan sonra işe bakın ki şeytani oluvermişler. 2014 ile 2019 arasında kamudan almadığı ihale kalmamış; pirüpakmış, namusluymuş, ahlaklıymış, şerefliymiş, haysiyetliymiş; 2019'dan sonra CHP'li belediyelere geldikten sonra ihalelere fesat karıştırmak aklına gelmiş. Bu beyefendi, bu çete lideri, hani sokaklarda dolaşıp televizyonlara çıkan bu çete lideri 600 ihale almış, 500'ünü AK PARTİ'li belediyelerden, iktidarın kurumlarından almış, 100'ünü bizden almış; 500'ünde rahmaniymiş, 100'ünde şeytaniymiş.

Bunun içinde ne yazıyor biliyor musunuz? Bunun içinde ne yazıyor? Bunun içinde 358 kez “anlaşılmıştır” yazıyor, 81 kez “düşünüyorum” yazıyor, 57 kez “duymuştum, duyduğum kadarıyla, duydum” yazıyor. “anlaşılmıştır” “düşünüyorum” “duydum” bu yüzlerce ifadenin karşılığında 16 kez “delil” yazıyor, 16 kez.

Değerli milletvekilleri, bu iddianamede yargılanan belediye başkanlarımız Türkiye'nin genelinde 7 milyon oy almıştır, 7 milyon. 7 milyon oy alan belediye başkanlarını pekâlâ yargılayabilirsiniz

ama “XYZ49QP” diye bir gizli tanığın ifadeleriyle yargılayamazsınız, yargılamamalısınız. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, ayrıca, bu siyah poşetin içindeki iddianamede -poşetten çıkarmıyorum, ayıplı çünkü- tam 29 kez İstanbul’un Büyükşehir Belediye Başkanı hakkında, 15,5 milyon kişinin imza verip Cumhurbaşkanı adayı yaptığı kişi hakkında “suç örgütü lideri Ekrem İmamoğlu” diye ifade var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Hemen tamamlıyorum Başkanım.

“Suç örgütü lideri Ekrem İmamoğlu.” yazıyor, “Ekrem İmamoğlu suç örgütü lideri” yazıyor 29 kere.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Resul Emrah Şahan’dan niye bahsetmiyorsun?

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Kimi yargıladınız, kiminle ilgili kanıt ortaya koydunuz, hangi cezayı onadınız da burada Ekrem Başkanla ilgili suç örgütü lideri diyebiliyorsunuz?

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Resul Emrah Şahan’dan niye bahsetmiyorsun?

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, biz hak ve hakikat mücadelesi veriyoruz. Bakın, size bir kitap getirdim, bu kitap ne biliyor musunuz değerli milletvekilleri? “Arsız” dedğiniz, “hırsız” dedğiniz, “yolsuz” dedğiniz, “çalmış” dedğiniz insanların çocuklarının okul parası ödensin diye kitap bastık ve kitap satıyoruz, kitap. Bu kitap paralarıyla, o “hırsız” dedğiniz belediye başkanlarının ailelerinin geçimlerini sağlıyoruz.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Resul Emrah Şahan’ın Erzincan’ından bahsetmedin.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Şu kitabı bir elinize alın da nasıl büyük bir hata yaptığınızı görün. Ne diyeyim? Yolumuz yolsuza, yüzümüz nursuza, ömrümüz arsızla denk düşmesin.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

İYİ Parti Grubu adına Muğla Milletvekili Metin Ergun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, yolsuzluk ülkemizin kanayan bir yarasıdır. Kamu kaynaklarını eriten, adaleti zedeleyen, toplum ve devlet arasındaki güveni yok eden bir hastalıktır. Merhum Cumhurbaşkanımız Demirel bir konuşmasında “Kamu yönetiminde en büyük sermaye güven duygusudur. Güveni kaybederseniz her şeyi kaybedersiniz.” demiş idi. Gerçekten de tarih boyunca devletlerin batışının en büyük sebeplerinden biri yolsuzluktur. Roma İmparatorluğu’nun çöküşünden Fransız İhtilali’ne kadar her türlü yıkımın ve değişimin arkasında yolsuzluk vardır. Bu hususta tarihte sayısız örnek vardır. Ne yazık ki ülkemiz de bu serencama girmiştir. Merkez Bankası dâhil neredeyse her kurumumuz yolsuzlukla anılmaya başlanmıştır. Yer yer teşvik, yer yer göz yumma ve denetimsizlik neticesinde rüşvet, irtikap, ihaleye fesat karıştırma, kara para aklama ve usulsüz harcama skandallarının ardı arkası kesilmemektedir. Rüşvet ve yolsuzluk münferit vakalar olmaktan çıkmış, âdeta ekonominin sistemik bir unsuru hâline gelmiş durumdadır. Algı endekslerinde, yolsuzluk algısı endekslerinde Türkiye’nin yolsuzluğun en yaygın olduğu ülkelerden biri olmasının sebebi de budur. Anlaşılması

gereken şey yolsuzluğun önlem alınmazsa hızla yayılan bir kamusal hastalık olduğudur, eğer yolsuzlukla mücadele edilmezse devletin, toplumun ve ekonominin bağımsızlık sistemi çöker. Neticesinde, bugün yaşadığımız gibi, kamu hizmetleri giderek verimsizleşir, vatandaşlarımız umutsuzluk ve mutsuzluk girdabına sürüklenir, bu durum da zamanla sürdürülemez bir hâle gelir.

Muhterem milletvekilleri, yolsuzluk sadece idari bir zafiyet değildir, aynı zamanda medeniyet ve ahlak meselesidir; devletleri ve milletleri -biraz önce de ifade ettiğim gibi- içinden çökertir. Milletimizin geleceğini, gençlerimizin umutlarını ve devletimizin itibarını korumak için yolsuzlukla mücadelede kararlı adımlar atmak zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın

METİN ERGUN (Devamla) - İYİ Parti olarak bizim çağrımız şudur: Gelin, bu önergeyi bir başlangıç kabul edelim, yolsuzlukların üzerine beraberce gidelim; Türkiye'yi adil, şeffaf ve müreffeh bir geleceğe taşıyalım.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken hepimizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Mesut Doğan.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

CHP'nin vermiş olduğu grup önerisinin üst başlığı "Türkiye'de rüşvet ya da yolsuzluk sorunu" diye ifade edilmiş ama ben başlığı işin gerçeği yanlış görüyorum. Başlık, Türkiye'de yolsuzluk sorunuyla mücadele etme sorunu olmalıydı çünkü yolsuzluk bir sorun değil büyük bir ahlaksızlıktır. Sorun, bu ahlaksızlıkla mücadele etme noktasında gevşeklik gösterilmesi veya hakkıyla mücadele edilmemesidir çünkü 86 milyon insanın hakkı olan, emeği olan bir havuzdan bir kişinin, bir kurumun, bir partinin menfaat temin etmesi -başta da ifade ettiğim gibi- büyük bir ahlaksızlıktır.

Peki bu duruma, bu bataklığın oluştuğu duruma nasıl geldik? Üzülererek ifade etmem gerekir ki "Bu adamlar harama el uzatmazlar." diye toplum tarafından seçilenlerin "Hırsız bizdense sahip çıkarız." anlayışına evrilmesinden kaynaklı yaşamış olduğumuz büyük bir sorundur bu durum. Bu anlamda dikkat ediliyor mu bilmiyorum ama yaşamış olduğumuz bu büyük bataklık toplumun devlete olan güvenini kaybetmesine neden oldu; milletin ülkesine olan güvenini kaybetmesine, aidiyet duygusunu kaybetmesine neden oldu, gençlerin doğdukları bu toprağa olan sevgisini ve umudunu kaybetmesine neden oldu. Bu anlamda baktığımız zaman, artık AK PARTİ siyasi bir parti olmaktan terfi etti hatta iktidar partisi olmaktan da terfi etti, kocaman bir vaftiz kulübüne dönüştü. Hangi günahı işlersen işle, hangi hatayı yaparsan yap, hangi suçu işlersen işle AK PARTİ'ye geçtiğin an tertemiz oluyorsun. Asıl sorun bu, asıl konuşulması gereken nokta bu. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Bakanları dezenfektan sattıkça o dezenfektancıları temizliyor. Dezenfektan satan bakanları var ya, onlar temizliyor.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Bugün yolsuzluk iddiasıyla operasyon yapılan herhangi bir belediye başkanından biri mesela kendisine operasyon yapılmadan on gün, on beş gün önce AK PARTİ'ye geçseydi yine operasyon yapılacak mıydı? Veya durumunu erken gördüğü için AK PARTİ'ye geçmiş olan hiçbir belediyeye bugünden itibaren herhangi bir operasyon yapılacak mı? Sadece bu soruların karşılığında bile yaşamış olduğumuz vahameti anlamamız mümkün.

Şair diyor ki: “Neyi kaybettiğini hatırla.” İnanın, AK PARTİ’li arkadaşlar neyi kaybettiklerini on saniye düşünseler geceleri uyuyamazlar, sokakta rahat dolaşamazlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Bundan dolayı, sözün başında yolsuzluk sorunu değil yolsuzlukla mücadele sorunumuz var dedim.

Ben sözlerimi Saadet Partimizin sloganlaşmış bir yaklaşımıyla bitirmek isterim: Yanlış, yapana veya yapılane göre değişmez. Yanlış AK PARTİ de yapsa yanlıştır, CHP de yapsa yanlıştır, Saadet Partisi yapsa da yanlıştır. Yanlış Türk de yapsa yanlıştır, Kürt de yapsa yanlıştır. Yanlış yapılane göre de değişmez. İsfar yanlış mı? Yanlış. Camiye de israf etseniz yanlıştır, spor salonuna da israf etseniz yanlıştır. Hırsızlık yanlış mı? Yanlış. Hırsızlığı yapan sarhoş da olsa yanlıştır, abdestli bir insan yapsa da yanlıştır. Hatta espri olsun diye söylüyorum: Hırsızlığı yapan sarhoş olursa affedilme ihtimali vardır ama hırsızlığı yapan abdestli birisiyse affedilme ihtimali yoktur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Iğdır Milletvekili Sayın Yılmaz Hun. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Türkiye’de yolsuzluk artık birkaç kişinin kişisel çıkarına indirgenmiş bir suç olmaktan çıkmış, sistematik bir yönetim biçimine dönüşmüştür. Kamu kaynakları halkın ortak değeri olmaktan uzaklaştırılmış, bir avuç imtiyazlının servetini büyüten bir araca dönüştürülmüştür. Bir ülkede yolsuzluk yalnızca kasaları değil inancı ve adaleti de boşaltır; gençlerin liyakat umudunu yok eder, emekçinin alın terini değersizleştirir. Bu tabloyu görmek için uzağa gitmemize gerek yok, Türkiye’nin her köşesinde aynı zihniyetin izlerini görmek mümkün. Seçim bölgem Iğdır bunun çarpıcı bir örneğidir. Geçtiğimiz aylarda Iğdır’da yapımı süren millet bahçesi kamuoyuna yansıdı. Halkın nefes alacağı bir yeşil alan olması gereken bu proje ne yazık ki bu ihalelerdeki şaibeler, kayırmacılık ve özel tahsislerle gündeme geldi. Milletin bahçesi olması gereken yer bir grup yandaş tahsis edilen ticari bir alana dönüştürüldü. Büfeler, işletmeler davet usulüyle İl Özel İdaresi Genel Sekreterinin akrabalarına verildi. Bu, yalnızca bir parkın kirletilmesi değil kamu vicdanının da kirletilmesidir.

Yine, geçtiğimiz Kurban Bayramı arifesinde Iğdır İl Özel İdaresi mesai bitimine yakın bir saatte kimsenin duyamayacağı bir iş ilanıyla alım yaptı. İlan yalnızca iki saat açık kaldı ve hemen kapatıldı. Sanki kimlerin alınacağı önceden belirlenmiş gibiydi. Halkın çocukları bu ülkede yıllardır işsizken birkaç saatlik ilanla yapılan bu alımın adı fırsat değil kayırmadır, kayırmacılıktır. Bu örnekler sadece bir kentin değil bir ülkenin aynasıdır çünkü benzer olayları her kurumda, her ilde görüyoruz.

Basına yansıyan bilgilere göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ana hissedarı olduğu Bankalararası Kart Merkezinde yapılan ihalelerde büyük usulsüzlükler tespit edilmiştir. Yazılım ve çipli kart alımı ihalelerinde ihale komisyonlarının oluşturulmadığı, tekliflerin şeffaf biçimde alınmadığı, teslim edilmeden milyonlarca liralık ödemelerin yapıldığı iddia edilmektedir. Kamu zararının 100 milyon lirayı aştığı söyleniyor. Bu, yalnızca bir finansal suç değil ülkenin parasına, emeğine ve geleceğine duyulan güvenin sarsılmasıdır. Denetim görevini üstlenen, piyasaları yöneten bir kurumun etrafında bile yolsuzluk ağı örülüyorsa sıradan yurttaş devlete nasıl güvensin?

Türkiye’de yolsuzluk kurumsal bir alışkanlığa dönüştürülmüştür. Artık mesele birkaç kişinin açgözlülüğü değil bütün bir yönetim anlayışının çürümesidir. Her yolsuzluk olayı bir öğrencinin bursunu, bir işçinin ücretini, bir yaşlının ilacını eksiltmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YILMAZ HUN (Devamla) - Teşekkürler.

Yolsuzlukla mücadele sadece yargının işi değil bu mücadele siyasetin, ahlakın ve halkın ortak sorumluluğudur.

Biz DEM PARTİ olarak halkın iradesinin, emeğinin ve vergisinin hesabını sormaktan geri durmayacağız; yerinden yönetimi, denetimi, şeffaflığı güçlendirmek için mücadele edeceğiz çünkü halkın emaneti olan bu kaynaklar bir avuç çıkar çevresinin değil bu ülkenin tüm evlatlarının hakkıdır. Yolsuzluklara karşı susmak, adalete sırt çevirmektir.

Halkın hakkı, emeği, alın teri için mücadele etmeye devam edeceğiz ve Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisine destek vereceğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

45.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin’in, Adana’nın Yüreğir ilçesi Şehit Erkut Akbay Mahallesi’ndeki kentsel dönüşüme ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adana Yüreğir ilçesine bağlı Şehit Erkut Akbay Mahallesi’nde yapımı devam eden kentsel dönüşümde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından mahalleliye fiyat güncellemesi yapılacağı bilgisi verilmiştir. 2021’de kamulaştırması başlamış, 2023 Martında temeli atılmasına rağmen aradan üç yıl geçmiş, hâlâ evleri teslim edilmemiştir. Mahalleli şimdi de ilk sözleşmenin geçersiz kılınp yeni fiyat güncellemesiyle altından kalkamayacakları bir mali yükü karşı karşıya bırakılacaktır. Bundan etkilenecek olan aileleriyle birlikte yaklaşık 7 bin kişi haklı olarak itiraz ediyor. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve TOKİ’ye buradan sesleniyorum: Bu insanların sorununu çözün, yeni mali yük getirmeyin ve kangrene dönen bu mağduriyeti bir an önce sona erdirin.

BAŞKAN - Sayın Yaz...

46.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz’ın, ilahi uyarıya ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu ilahî uyarı herkes içindir: “Kim kul hakkını yerse mutlaka sıkıntılı bir hayatı olacaktır ve onu kıyamet günü kör olarak haşredeceğiz. O der ki: ‘Ey Rabbim, beni niçin kör olarak haşrettin? Hâlbuki daha önce gören biriydim.’ Allah buyurur: ‘İşte böyle, sana ayetlerimiz geldiğinde onları unuttuğun, bugün de aynı şekilde sen unutturuldu.’ Haktan sapan ve Rabb’inin ayetlerine inanmayanları işte böyle cezalandırırız. Hiç kuşkusuz ahiretteki ceza daha şiddetli ve daha kalıcı olacaktır. Kendilerinden önceki nice nesilleri helak etmiş olmamız onları hâlâ yola getirmedi mi? Oysa onların yurtlarında dolaşıp duruyorlar. Kuşkusuz bunlar da akıl sahiplerinin çıkaracağı dersler vardır. Eğer Rabb’in tarafından daha önce söylenmiş bir söz ve belirlenmiş bir ceza vaadi olmasaydı hemen onları yakalar ve dünyada cezalandırırdık.”

Teşekkür ediyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Amin.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

1.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, ülkenin en büyük sorunlarından olan yolsuzluğun nedenlerinin araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Veysal Tıpioğlu.

Buyurun Sayın Tıpioğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün burada CHP'nin "yolsuzlukla mücadele" başlığı altında getirdiği öneriyi görüşüyoruz. Bu vesileyle sizleri ve ekranları başındaki aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Açık söyleyeyim: Bu öneri yolsuzlukla mücadele için değil Hükümetimizi ve adli teşkilatımızı karalamak için getirilmiştir. AK PARTİ lafla değil icraatla konuşur. Biz aziz milletimizin emanetiyle görevdeyiz. Laf değil eser ürettik, söz değil iş yaptık; yol yaptık, hastane yaptık, köprü yaptık, tünel yaptık; savunma sanayisinde Togg'u, İHA'yı, SİHA'yı yaptık. Biz çalıştık, biz inşa ettik, biz büyüttük ama onlar hâlâ aynı yerde. Laf başka, icraat başka. Şeffaflık bizim işimiz. 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla her kuruşun hesabı devlet kayıtlarına girmektedir. İhaleler elektronik ortamda, Sayıştay raporları ortadadır, herkes görüyor. İşte, yolsuzlukla mücadelenin en somut hâli budur. Bu önergeyi verenler yolsuzluktan, dürüstlükten bahsediyor. Önce kendi belediyelerine bir bakmak lazım. İhaleye fesat, rüşvet ağı, usulsüzlük ama hizmet söz konusu olunca maşallah, ortada yoklar. Çalan siz, paylaşamayan siz, birbirinizi gammazlayan, ihbar eden yine siz. Ne bekliyordunuz? Bu kadar hırsızlığa, bu kadar yolsuzluğa adalet gereğini yapmasın mı?

Peki, şimdi ne diyorlar? "Bize siyasi operasyon yapılıyor." diyorlar yani suçu işleyen kendileri, mağduru oynayan da kendileri. Hayır efendiler, bu bir siyasi operasyon değil bu, aziz milletin parasına sahip çıkma operasyonudur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu, olsa olsa adi bir hırsızlık operasyonudur; işte, fark burada. Onlar üretmez, biz üretir, çalışırız; onlar algı peşinde koşar, biz millete hizmet peşinde koşarız.

Bugün Türkiye'nin dört bir yanında yükselen eserlerin hepsi AK PARTİ'nin eseridir. Peki, bunların eseri ne? Siyasetimize yeni kavramlar kazandırıyorlar; mesela "jammer" gibi, mesela bant siyaseti gibi. Kameraları bantlayarak gerçeği gizleyenler, "jammer"larla hakikati engelleyenler, baklavaya şeker yerine euro koyanları gördük. Antepli baklava ustaları bile şaşkın. Yıllardır biz baklavayı şekerle tatlandırıyorduk, meğer euroyla da tatlandırılmıyormuş, Antepli tatlıcılar bunu da öğrendi(!)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Ayakkabı kutusu(!)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Ayakkabı kutuları...

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - "Jammer"ın ne için kullanıldığını ben çok iyi bilirim, siz de biliyorsunuz; "jammer" güvenlikle ilgili konularda tedbir amacıyla kullanılır, sinyal kesici olarak kullanılır. Belediye hizmetlerinin işi ne? Reklam ve afişlere hizmetleri duyurmak için milyonlarca harcıyorsunuz, "jammer" koyuyorsunuz.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - "Baba, 2 milyon euro kaldı, ben bunu ne yapacağım?" diyenleri unuttunuz.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Şeffaflıktan söz ediyorsunuz, önce kendi karanlık odalarınızı aydınlatın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - “Baba, 2 milyonu ne yapacağım?” diyenleri unuttunuz.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Biz sinyalleri kesen değil milleti duyan ve millete hesap veren bir anlayışın temsilcileriyiz. Kamu görevi rant kapısı değildir, bizlere emanettir. Kamuda görev yapan herkesin namusla, şerefle, haysiyetle bu millete çalışmak gibi bir sorumluluğu vardır.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 21/b’yle 650 milyar doları hiç ettiniz.

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Bizim anlayışımız, kamu malı beytûlmaldır, fakirin fukaranın, gurebanın emanetidir; her kuruluşun hesabı millete verilir ve her kuruluşun hesabı sorulur. Biz emanete gözü gibi bakan bir kadroyuz.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - 21/b’yle, adrese teslim ihaleyle 650 milyar dolar nerede?

VEYSAL TİPİOĞLU (Devamla) - Son söz, milletin terazisi şaşmaz, adaletin de terazisi şaşmaz, herkes ama herkes yaptığıının bedelini bir gün öder. Hasılıkelam, bu öneri samimi değildir. Biz biliyoruz, milletin vicdanı her zaman gerçeği yansıtır. Aziz milletimiz kimin hizmet ettiğini, kimin laf ürettiğini çok iyi biliyor.

Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Sürem bitti, çok teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Oylamayı yapayım da.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Başarır, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Konuşmacımızın sözlerinden sonra burada konuşma yapan milletvekili ağır ithamlarda bulundu. O yüzden, kendisine kürsüden cevap hakkı...

BAŞKAN - Sayın Akdoğan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan’ın, Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu’nun CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bakın, yanlış anlaşılan bir şey var; kimse yargılanmasın, bizim arkadaşlarımız yargılanmasın demiyorum. Kim yargılansın? Herkes yargılansın. Nasıl yargılansın? Adil yargılansın, hukuka uygun yargılansın. (CHP sıralarından alkışlar)

NİLHAN AYAN (İstanbul) - Sadece siz yargılayın(!)

UMUT AKDOĞAN (Devamla) - Bakın, herkes yargılansın. Ben size söyledim biraz önce hanımefendi, siz burada değildiniz, Bu Aziz İhsan Aktaş 2014-2019 arasında rahmaniymiş, sonra mi şeytani olmuş diyorum. Diyoruz ki burada bir şey kuralım, bir kurulu kuralım, hep birlikte araştıralım. Mesela Yargıtay Başkanlığında iş yapmış, kime rüşvet vermiş araştıralım. Devlet Hava Meydanları, Elektrik Üretim AŞ, Türk Hava Yolları, Pamukkale Üniversitesi, Uludağ Üniversitesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi; buraların hepsinde iş yapmış. Savcı diyor ki: “Maddi kazançla siyasiler üzerinden güç

devşiriyor bu Aziz İhsan Aktaş.” 5 Aralık 2024 gecesi sizin oylarınızla Aziz İhsan Aktaş için buradan yasa çıktı ya. Aziz İhsan Aktaş’ın şirketinin benzinliği var, bu benzinliğin yanına AVM yapmak istiyor, İBB “Hayır.” diyor, ruhsat vermiyor. Siz burada yasa yaptınız, siz vekilim, siz. 5 Aralık 2024’te “Büyükşehirlerdeki ana arterler üzerindeki benzin istasyonları civarına ruhsatı Çevre Şehircilik Bakanlığı verir.” dediniz, yasayı çıkarttınız. O adam sizin şahsa özel çıkarttığınız yasanın üzerine Gaziosmanpaşa’daki benzinliğinin yanına AVM dikti. Peki, savcı ne diyor? “Maddi kazançla siyasilere üzerinden güç sağlamak...” İşte, Aziz İhsan Aktaş sizin oylarınızla o gücü sağlamıştır. Gelin, burada bunu açıklayın. (CHP sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan daralmanın nedenlerinin araştırılması ve sektörel çöküntünün sosyal, ekonomik, bölgesel etkilerinin incelenerek yapısal önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

BAŞKAN - Yeni Yol Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Buyurun.

22/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ

Muğla Milletvekili

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan daralmanın nedenlerinin araştırılması ve sektörel çöküntünün sosyal, ekonomik, bölgesel etkilerinin incelenerek yapısal önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 22/10/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ’a söz veriyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Değerli milletvekilleri, Sayın Başkan; tekstil sektörü ve de aynı zamanda hazır giyim sektöründe yaşanan daralmayla ilgili grup önerimiz üzerinde söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz uzunca bir süredir ekonomik ve siyasi krizlerin altında ezilmektedir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte ülkemizin, ekonomisi başta olmak üzere her anlamda atılım yapacağı, bürokrasinin azaltılacağı, iş ve sermaye dünyasının ülkemiz başta olmak üzere tüm dünya genelinde önlerinin açılacağı söylenmişti. Yurt dışından gelecek sermayenin ülkemize doğrudan ve dolaylı olarak istihdam sağlayacağı dillendirilmişti. Özellikle Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemiyle birlikte bu vaat ve sözler yerini bulmadığı gibi millî firmalarımızın da üretim merkezlerini yıllara sâri olarak yurt dışına kaydardıklarını görüyoruz. Enflasyon ve kur baskısı nedeniyle başta tekstil ve konfeksiyon sektörü olmak üzere birçok sektörde sıkıntılı bir süreç yaşandığı bilinmektedir. Özellikle ihracat yapan firmalar uzunca bir süre, kur korumalı mevduatla baskılanan döviz, girdi ve işçilik maliyetlerinin devasa boyutlara ulaşması ve ham madde temininde çekilen zorluklar nedeniyle... Mesela tekstil sektöründe maliyetlerin yüzde 120 arttığı ifade edilmektedir ki bunlar geçen senenin rakamlarıdır. Şu sıralar görece olarak düşmüş olsa da faizlerin yüzde 70-80'lere çıktığı, üretim yapmanın imkânsız hâle geldiği bir ortamda ve üstelik gınaşırı getirilen yeni vergilere bu firmaların dayanması imkânsız hâle gelmiştir. Bu sebeple, yurt dışından gelecek sermaye ve üretim yatırımlarını beklerken millî firmaların yurt dışına çıkması, üretim yatırımlarının, girdi ve işçilik maliyetlerinin daha uygun olduğu, vergilendirmenin daha düşük oranlarda uygulandığı Mısır ve Tunus gibi Kuzey Afrika ile Balkan ülkelerine taşınması ülke ekonomisi için ciddi bir soruna dönüşmüştür. Bunun doğal sonucu olarak işten çıkarmaların arttığı ve ekonomik sıkıntıların dalga dalga yayıldığı bir Türkiye gerçeğiyle karşı karşıyayız. Tekstil sektöründe 210 bin kişi işten çıkarıldı ve Hükümetin işsizlik oranlarının yüzde 8-9'lara düştüğünü söylemesi, ihracat yapan millî firmalar yurt dışına gittiği hâlde ülkede ihracatın rekorlar kırdığının söylenilmesi esasen ciddi bir çelişki oluşturmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bakınız, Türkiye'nin en büyük hazır giyim ve tekstil merkezlerinden olan İstanbul Merter, Zeytinburnu, Laleli, Bayrampaşa ve Esenler bölgelerinde yüzlerce mağaza ve atölye kapanmış, uzun yıllardır ülke ekonomisine katkı sunan üreticiler kiralık tabelalarıyla sessiz bir çöküşün sembolü hâline gelmiştir. Üreticiler, artan enerji fiyatları, yüksek kira bedelleri, işçilik maliyetleri ve krediye erişimde yaşanan zorluklar nedeniyle ayakta kalmakta zorlanmaktadır. Basına da yansıyan verilere göre istihdam kaybı 100 binlere ulaşmıştır. Bu durum aynı zamanda sosyal bir kriz anlamına gelmektedir. Türkiye, hazır giyim ihracatında önemli bir ülkeyken bugün bu sıralamada gerilemiş, Avrupa Birliği pazarındaki payını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Özellikle ham madde fiyatlarının dövizle bağlı artışı ve Türk lirasının sürekli değer kaybı ihracatta rekabet avantajını ortadan kaldırmıştır. Enflasyonun yüksek düzeylere çıkması üretici maliyetlerini katlamış; enerji, yakıt ve işçilik giderleri birçok işletme için neredeyse sürdürülemez hâle gelmiştir. Üreticiler artık yerli pazarda satış yapamaz, ihracatta rekabet edemez bir konuma düşmüştür. En büyük risk ise bu işletmelerin üretim faaliyetlerini Mısır, Bangladeş, Ürdün, Fas gibi düşük maliyetli ülkelere taşımalarıdır. Konkordato takip verilerine göre 2025 yılı itibarıyla Mısır'da üretime başlayan Türk tekstil şirketlerinin sayısı 200'ü aşmıştır. Bu durum yalnızca üretim merkezlerinin kaybı anlamına gelmemekte, aynı zamanda Türkiye'nin dış ticaret gelirlerinde uzun vadeli bir düşüşe işaret etmektedir. Türk firmalarının yurt dışına taşınması Türkiye'nin üretim zincirinde yaşadığı kırılmayı daha da derinleştirmektedir. Türkiye'deki tekstil üreticileri bu koşullar altında Hükümetten acil destek paketleri, vergi ve enerji indirimi, kredi kolaylığı ve istihdam teşvikleri talep etmektedirler. Ancak bugüne kadar açıklanan sınırlı önlemler sektörün içinde bulunduğu yapısal krizi durdurmaya yeterli olmamıştır. Sadece tekstil mi? Elbette hayır. Son yıllarda özellikle sanayi sektöründeki daralma ve bunun sebep olduğu ekonomik istikrar sorunları ülkemiz ekonomisini ciddi bir varoluş sorunuyla karşı karşıya bırakmıştır. Pandemi süreciyle başlayan

yüksek enflasyon ve son yıllardaki yanlış ekonomik politikalar ve yüksek faiz oranları ile kur korumalı mevduat ile “carry trade” gibi akla ziyan icraatlar ülke ekonomisine batan geminin malları muamelesi yapılmasına neden olmaktadır. Enflasyon, tüketici fiyatlarındaki fahiş artışlar, yüksek faizler doğal olarak firmaların kredi kullanımını zorlaştırmış, ekonomik büyümeyi frenlemiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Sanayideki daralma artan maliyetler, döviz kuru dalgalanmaları, sanayideki faiz oranları nedeniyle kâr marjlarının daralmasıyla birleşmektedir. Bu olumsuz koşullar yatırım kararlarını olumsuz etkileyerek firmaların yatırımlarından vazgeçmesine yol açmıştır.

Tekrar edeyim sayın milletvekilleri: Kaç büyük yatırımcı siz göreve geldiğiniz günden beri ülkeye gelip fabrika temeli attı, çalışan istihdam etti, ülkeye ne kadar katma değer sağladı? Sanal bahisçilerden, hırsız oligarkların yasa dışı kara paralarından ve ülkemizden aldıkları değerli ev ve arazilerden bahsetmiyorum, borsadaki kapkaççı bırıklı yatırımcılardan da bahsetmiyorum, gerçek bir yatırım ve istihdamdan bahsediyorum. Skoda gelecekti, ne oldu; Volkswagen gelecekti, ne oldu; BYD geliyordu, ne oldu; yahu “Elon Musk geliyor.” dediniz, o ne oldu? Bırakın bunların gelmesini, ülkemizin yerli yatırımcısı, sanayicisi, ticaret erbabı da ülkeden gidiyor. Hasılı, giden gidene ama sizin derdiniz gidenler değil kalanlardan nasıl daha fazla vergi alırsız derdidir, başka bir şey değildir.

İnşallah bu grup önerimize destek verirsiniz, iyi bir araştırma önergesiyle de bu konuyu açıklığa kavuştururuz.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

47.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'un Arsin ilçesi açıklarında kaybolan Balıkçı Mehmet Ali Gürsoy'a ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, Trabzon Arsin ilçemiz açıklarında kaybolan Balıkçı Mehmet Ali Gürsoy kardeşimizi arama çalışmaları 7'nci gününde devam etmektedir. Geçtiğimiz gün Trabzon'da deniz kıyısında beklemekte olan ailesini ziyaret ederek arama çalışmalarını takip ettim. Günlerdir liman açıklarında sürdürülen bu çalışmaları yakından takip ediyor, ailesinin ve yakınlarının yaşadığı büyük acıya tanıklık ediyoruz. Bu olay sadece bir kayıp vakası değil aynı zamanda denizde hayatını kazanan emekçilerimizin ne kadar zorlu ve riskli koşullarda çalıştığının da acı bir hatırlatıcısıdır. Mehmet Ali Gürsoy'un sağ salim bulunmasını temenni ediyor, arama çalışmalarına katılan tüm ekiplerimize, gönüllülere ve vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum. Umudumuzu kaybetmeden, dayanışmayla bu bekleyişin sevince dönüşmesini diliyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

48.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Gaziantep mutfağına ve Gaziantep'teki kuraklığa ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Gastronomi alanında UNESCO tarafından tescillenen Gaziantep ülkemizi tüm dünyada gururla temsil etmeye devam ediyor. TasteAtlas'ın belirlediği dünyanın en iyi yeme içme listesinde Gaziantep

mutfağı 18'inci sırada yer aldı. Gaziantep mutfağının yaklaşık on iki bin yıllık geçmişi var. Gaziantep dünya üzerindeki ilk yerleşik hayata geçilen şehirlerden biri olduğu için 21 medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Dünyada baktığımız zaman “şehir” ismiyle anılan mutfakların başında yer alan Gaziantep mutfağıdır. Gaziantep adına 106 tane coğrafi işaretli ürünümüz vardır, bunlardan 101 tanesi yemek ve gıdayla alakalı. Avrupa ülkelerini toptasınız bir Gaziantep mutfağı etmiyor. Dolayısıyla Gaziantep çok verimli topraklar üzerinde kurulmuştur. Bugün bu topraklar maalesef kuraklıkla mücadele ediyor. Gaziantep'in değerli ovalarında tarım yapan çiftçilerimiz zarar ediyor. Dünya listesine giren yemekler, tatlılar üreticinin boğazından geçmiyor.

Barak ve Araban Sulama Projeleri bir an önce hayata geçirilmeli...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Özcan, buyurun.

49.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, İlk Evim Arsa Projesi'ne ilişkin açıklaması

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Teşekkürler Sayın Başkan.

2022'de büyük bir vaatle duyurulan 1 milyon arsa, İlk Evim Arsa Projesi Düzce'de tam bir hayal kırıklığına düştü. Düzce merkezden Akçakoca'ya, Çilimli'den Gölyaka'ya kadar binlerce vatandaş başvurdu ancak dört yıl geçmesine rağmen hâlâ tek bir arsa teslim edilmedi, tek bir tapu verilmedi. Ortada arsa yok, plan yok, altyapı yok; umut tacirliğiyle vatandaş oyalanıyor. Şimdi benzer anlayışla “500 bin konut yapacağız.” diyorlar. Düzce'de arsayı bulamayan konutu nasıl yapacak? Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sesleniyorum: Vatandaş boş vaat değil sonuç görmek istiyor. İnsanları mağdur etmeyin, verdiğiniz sözleri tutun.

Teşekkür ediyorum.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan daralmanın nedenlerinin araştırılması ve sektörel çöküntünün sosyal, ekonomik, bölgesel etkilerinin incelenerek yapısal önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 22 Ekimde çok şehit vermişiz. Aziz, Bahtiyar, Bayram, Cafer, Esat, Yıldırım, Ferdi, Halil, İbrahim, Mehmet, Murat, Musa, Müslüm, Osman, Özgür, Sinan ve Tanık; ruhlarınız şad, mekânlarınız cennet olsun. Unutturmayacağız efendim.

Sayın Başkan, YENİ YOL Grubunun vermiş olduğu önergeyi öncelikle destekliyoruz. Geçtiğimiz hafta aynı konuyla alakalı bizim de bir araştırma önergemiz vardı ve onu da reddettiniz. Şunu görmek istemiyorsunuz herhâlde: Tekstil sektörü yanıyor, bitiyor, memleketten kaçıyor, insanlarımız işsiz kalıyor, aileler perişan oluyor, tezgâhlar susuyor. “Bunu neden görmek istemiyorsunuz? Yoksa bu konuda bir kastınız mı var?” diye sormadan edemiyoruz.

Allah aşkına bakar mısınız, son on yılda, 2015 ile 2025 döneminde sektördeki toplam istihdam azalması 700 bin; rakama bakın. Efendim, 2025 yılının ilk sekiz ayında 994 konkordato varken bugün

itibarıyla yıl sonunda bu rakamın 1.500'e çıkması bekleniyor. Tezgâhlar susuyor, makineler duruyor, fabrikalar kepenk indiriyor, bankalar yalnızca kredilerini kurtarıyor ama küçük işletmeler, fason iş yerleri, işçiler tam anlamıyla batıyor. Örnekleri her gün açıklanıyor, her gün gazeteler yazıyor. Geçen hafta hatırlatmıştık, duymayan kulaklarınız için bir daha hatırlatalım: Karbel Tekstil, elli yıllık firma iflas etti, 101 ülkeye ihracat yapıyordu, devamında gelen 200'den fazla firma -bilinen- Mısır'a gitti; Kamboçya'ya, Sri Lanka'ya, Bangladeş'e; Yeşim, Waikiki, Colin's, Küçükçalık gibi dev firmalar memleketten kaçıyor; niye görmüyorsunuz bunu? Yerli esnaf yok oluyor, bunun yerine Bursa örneğini size anlatmıştım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Devamla) - Bursa tekstilin başkentiymen Bursa'daki tekstilin yüzde 50'si taşındı ve gitti. Bu araştırma komisyonu mutlaka kurulmalı ve şunlar araştırılmalıdır: Firma bazlı taşınmaların nedeni tespit edilmelidir, istihdam kaybı raporu hazırlanmalıdır, OSB altyapı eksiklikleri ve enerji maliyetleri masaya yatırılmalıdır. Bu Meclis, emekçinin, sanayicinin, ihracatçının feryadına; hususen tekstil sektörünün feryadına kulak tıkayamaz. O nedenle, YENİ YOL Grubunun önerisini destekliyoruz, bu konuda sizlerin de desteğini bekliyoruz.

Heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gürer, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

50.- *Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin sağlık sorunlarına ilişkin açıklaması*

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde'de bazı branşlarda doktor yetersizliği yanında, tedavi süreci için tıbbi cihaz eksikliği de vardır. Kanser hastaları için kemoterapi süresinde ışın tedavisi Niğde Hastanesinde yapılamamaktadır. Bu tedavi 35-40 seans olmak üzere her seans beş dakika sürmekte, haftada beş gün süren tedavi için vatandaş komşu illerde otellerde sürmektedir. Ruhi Çalgın diyor ki: "Zaten hastalıktan dolayı hâlsiz kalan hastaların bu tedavi Niğde'de yapılmaması nedeniyle otel odalarında kalarak tedavi olmaya çalışırken moralleri daha bozulmaktadır." Sayın yetkililer bu cihazı bir an önce sağlamalıdır. Bazı branşlarda aylarca randevu verilmemektedir. Niğde Araştırma Hastanesinde endokrin doktoru dahi yoktur, şeker hastaları ve guatr hastaları perişandır. Zafer Kilit üç buçuk yıldır yatağa mahkûm hasta, felçli, konuşmıyor; ihtiyaç duyulan cihazlar hastanede yoktur. Tedavi için yıllardır cihaz bekleniyor, en azından bu cihaz sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Arpacı...

51.- *Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, Babadağlı vatandaşların doğal gaz beklentisine ilişkin açıklaması*

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Hafta sonu memleketim Babadağ'da festivale katılmak üzere hemşehrilerimle bir araya geldim. Hemşehrilerim artık kendine verilen sözlerin tutulmasını istiyor. Bakın, 2018'de EPDK "81 ilde ve tüm ilçelerde doğal gaz olacak." demişti. Üzerinden yedi yıl geçti, ne doğal gaz var ne de verilen sözlerin bir karşılığı. Her seçim öncesi olduğu gibi il başkanı, ilçe başkanı, milletvekilleri ve belediye başkan

adayı Babadağ ilçemizde oy isterken “Doğal gazı getireceğiz, sorun kalmayacak.” dediler. Üzerinden iki yıl geçti, hâlâ bir adım yok. Enerji Bakanına sesleniyorum: Babadağlıları kandırmayın, göstermelik değil gerçek yatırımlar yapın, Babadağlı hemşehrilerim çözüm istiyor.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

2.- *YENİ YOL* Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan daralmanın nedenlerinin araştırılması ve sektörel çöküntünün sosyal, ekonomik, bölgesel etkilerinin incelenerek yapısal önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Muş Milletvekili Sayın Sümeyye Boz.

Buyurun Sayın Boz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SÜMEYYE BOZ (Muş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen değerli halklarımız; Ankara Sincan'dan Elâzığ'a kadar Türkiye'nin bütün cezaevlerinde idare gözlem kurullarının keyfî kararlarıyla infazları ertelenen mahpusları ve bütün siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Türkiye ekonomisinin en stratejik sektörlerinden biri olan tekstil ve hazır giyim bugün iktidarın uygulamış olduğu yanlış ekonomi politikalarının en ağır sonuçlarını yaşayan alanlardan biri. Bu kriz doğal piyasa koşullarında gerçekleşen bir mesele değil aslında; bilinçli olarak tercih edilen sermaye yanlısı politikaların ürünüdür. Üretimi değersizleştiren, emeği güvencesizleştiren ve ekonomiyi rant mekanizmalarına teslim eden bir anlayışın ortaya çıkardığı iflas tablosudur. Ülke yirmi yılı aşkın süredir ekonomi, büyüme söylemleriyle borç, ithalat ve inşaat sarmalına mahkûm edilmiş durumda. Devletin üretici üzerindeki yükü artarken büyük sermaye grupları ise vergilerden muaf tutuluyor, vergi aflarıyla ödüllendiriliyor ve teşviklerle korunuyor. Enflasyonun kalıcı hâle gelmesi, döviz kurundaki hareketlilik ve aynı zamanda faizlerdeki yüksek oran, üreticiyi elbette piyasadan silmeye doğru götürüyor. Peki, bunun en ağır sonucunu kimler yaşıyor? Elbette ki en büyük yükü, bunun en müthiş faturası emekçiye patlıyor; emekçi tamamen işsiz kalıyor, yoksulluğun kucağına terk ediliyor. Tekstil sektörü bir ülkenin üretim kapasitesini ve dış ticaret gücünü gösteren temel göstergelerden biri. Ancak bu alanda yaşanan gerileme sadece özel sektöre dair, bu sektöre dair bir kriz olarak değerlendirilemez, Türkiye ekonomisinin çöküşünün habercisi olarak okunmalıdır. Peki, bu tabloya ne sebep oluyor? Tabii ki devletin üretimden çekilmesi, planlamayı piyasaya terk etmesi. Baktığımız zaman KOBİ'ler krediye ulaşamıyor, kamu kaynakları üretime değil inşaata ve silahlanmaya yönlendiriliyor. Bu koşullar altında emek sömürüsü derinleşiyor ve sosyal refah ise hızla düşmeye başlıyor.

Muş özelinde ise bu tablo daha vahim bir sonucu gösteriyor; tarım, tekstil, turizm potansiyeli yüksek olan memleketimde merkezîyetçi ekonomi politikaları sebebiyle bu alanlar bilinçli olarak atıl duruma düşürülüyor. Genç işsizliği, kadın yoksulluğu ve göç bu politikanın doğrudan sonuçları. Yerinden kalkınma, adil bölüşüm ve üretim temelli bir ekonomi inşa edilmedikçe bu tablo değişmeyecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) - Çünkü ekonomi artık üretimden değil ranttan beslenmekte ve değer yaratan emek kesimleri değil kaynak aktarımlarıyla büyüyen sermaye grupları korunmaktadır. Bu durum, geniş halk kesimlerinin yoksullaşmasına, emeğin örgütsüzleşmesine ve üretici sınıfların tasfiyesine yol açmaktadır. Endüstriyalizmin yıkıcılığından uzak, kapitalist modernitenin şekillendirdiği toplumsal modelin dışında kalan gerçek bir ekonomik dönüşüm ancak planlı, toplumsal ihtiyaç temelli ve adil bölüşümü esas alan modelle mümkündür. Ekonomi, toplumun kolektif çıkarına göre yeniden yapılandırılmadıkça maalesef bu krizden çıkış da mümkün değildir.

Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Melih Meriç.

Buyurun Sayın Meriç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Sayın Başkanım, Allah sizi başımızdan eksik eylesin, teşekkür ediyoruz. Bu arada, Sayın Gaziantep Milletvekilimiz, Grup Başkan Vekili AK PARTİ'nin, Allah yardımcısı olsun, arkası bomboş; ona da Allah yardım etsin diyorum.

FAHRETTİN TUĞRUL (Uşak) - Buradayız, burada, boş değil. Sen merak etme.

MELİH MERİÇ (Devamla) - 24 kişi var.

Hepinizin bildiği üzere tekstil sektörünün Türkiye'deki başşehri Gaziantep'tir. Az önceki konuşmacılar dâhil, tekstil sektörü gerçekten şu an can çekişiyor ve ülkemizden teker teker Mısır'a doğru yol alıyorlar. Çözümü çok kolay ama maalesef AK PARTİ sıraları boş olduğu için duymaktan, görmekten çok uzaklar. Ben, kısa bir örnek verip tekrar tekstil sektörüne geçmek istiyorum. Bu pazartesi Gaziantep'te bir pazar yerine gittim, pazarcıya sordum "İşler nasıl?" diye. Gerçekten bağıra çağıra "Bu çiftçilerin..." epey nokta nokta dedi, "Dünyanın parasını kazanıyor." dedi. Biraz ileriye gittiğimde alışveriş yapan bir hemşehrimiz "Bu pazarcılar dünyanın parasını kazanıyor." dedi. Biraz daha ileriye gittiğimde hem pazarcı hem üreticiymiş "Ben bunu kendi tarlamda ürettim, buraya getirdim, sabahtan beri siftah yapmadım." dedi, bir çelişki var. Aynı çelişki tekstil sektöründe de var. Tekstilde çalışan, asgari ücretle çalışan tüm hemşehrilerimiz, ülkeye emek veren gariban işçilerimiz memnun değil. Ama aynı zamanda milyonlarca dolarlık yatırım yapan ve bu yatırımları yaparken de sizlerden yani bu ülkeyi yirmi üç yıldan beri yöneten AKP Hükümetinden teşvik alan, yirmi üç yıldan beri bu ülkeyi yöneten AKP Hükümetinin bankalarından kredi çeken bu sanayicileri yalnız bıraktınız. Bakın, Çin'den ithal gelen malzemelere, mallara bir gümrük vergisi dahi koyamıyorsunuz. Elinizi vicdanınıza koyun. Evet, bu sanayiciler... Birilerinin kendi malı gibi düşünebilirsiniz ama her şey millî, bizim, kimse bu fabrikaları sırtına yükleyip de götüremeyecek. Lütfen, artık bu tekstil sektörünün sıkıntılarına bir çözüm bulmak için yan yana gelelim. Az önce pazarcı örneği verdiğim gibi halkın derdine bir çözüm bulmak için ne gerekiyorsa sizlerle birlikte biz de yer alalım ama duymazsanız, görmezseniz, bir şekilde bu sese kulak vermezseniz bu sıkıntıları çözemeyiz. Evet, ekonomimiz gerçekten çok büyük sıkıntı içerisinde. Sadece Türkiye'de değil dünyada da aynı sıkıntıyı çekiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Ancak frene birdenbire bastığımız için şu an ülkedeki her kesim, her sektör büyük acı içerisinde; sanayiciler geceleri yatamıyor, işçi geceleri yatamıyor. Bakın, bu sıkıntılara ancak birlikte çözüm yolu

bulabiliriz. Elinizi vicdanınıza koyun diyorum tekrar. Gaziantep başta olmak üzere Denizli, Kayseri, Bursa...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - İstanbul...

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Çorum...

MELİH MERİÇ (Devamla) - Bütün sanayiciler, tekstil sektörüyle uğraşan bütün sanayici arkadaşlarımızın hepsi can çekişiyor. Yarın kapattığında, bu işsizlik arttığında ne diyeceksiniz?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Laleli bitmiş, Laleli.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Son olarak, Kemal Tahir'in bir romanında şöyle bir cümle vardır: "Bir politikacı için en müthiş ceza, devleti kendi eliyle batırmasıdır; bunun hiçbir özü yoktur." İşte, şu an AKP Hükûmeti -maalesef- ve siyasetçiler, sizler kendi elinizle devleti batırıyorsunuz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kırşehir Milletvekili Sayın Necmettin Erkan.

Buyurun Sayın Erkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Türk tekstili, geçtiğimiz yılın rakamlarına göre, 2024 yılında 32 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Aynı rakamların 2025 yılı için düşüş eğiliminde olduğu iddia edilmekle birlikte net rakamlar yıl sonunda ortaya çıkacaktır. Öyle ki cumhuriyet tarihi boyunca, kaynağı ne olursa olsun, tüm ekonomik dalgalanmalarda ilk etkilenen sektörümüz tekstil sektörü olmuştur. Birtakım hassas dengelerin bulunduğu, ekonomik anlamda pek çok bileşenin etkili olduğu tekstil sektörü zor zamanların üstesinden gelmeyi bilmiştir. Dahası, son yirmi yılda sektörel anlamda çok daha güç kazanmış, zor süreçlere ilişkin de bağımsızlığını artırmıştır.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Ne alakası var ya?

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Şunu belirtmek isterim ki Türkiye, sektörel bağlamda tekstildeki gücünü korumaktadır.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Niye bu yıl Çorum'da 3 tane fabrika kepenk kapattı, 3 bin kişi işsiz kaldı?

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Müsterih olunsun ki Türkiye'nin tekstil sektöründe geliştirdiği bu kas gücü çok daha artırılacaktır.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Ya, yapmayın ya; yapmayın, yapmayın! Vallahi elinizi vicdanınıza koyun ya!

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Tokat'ta bir tane fabrika konkordato ilan etti. Tekstilci batıyor, yakında makinecilere geliyor sıra.

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Bu ifadeler, ölçeği ne olursa olsun, sektörün mevcut sorunlarını görmediğimiz; üreten, istihdam yaratan firmalarımızın dertleriyle dertlenmediğimiz anlamına gelmemektedir.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Geliyor, tam da o anlama geliyor.

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Elbette kapasite düşüşlerinin, istihdamdaki daralmanın pek çok alanı etkileyeceğinin, toplumsal çarpanın fazla olduğunun farkındayız. Üreten, istihdam yaratan

tüm firmalarımız şunu bilsinler ki başta Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere Ticaret Bakanlığımız ve tüm paydaşlar süreci büyük bir dikkat ve titizlikle takip etmektedir.

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Ne yapacak, eyleme ne zaman geçecek?

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Bunun bir neticesi olarak sektörlerimizi desteklemek adına atılan adımları müsaadenizle sıralamak istiyorum. Finansman desteği olarak daha önce 300 milyon TL reeskont kredilerinin günlük limiti 4 milyar TL'ye çıkarılmış ve bu limitin 1 milyar TL'lik kısmı doğrudan bu sektöre tahsis edilmiştir.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Çözüm kredi değil, lütfen iyi araştırın; çözüm kredi değil! Ne alakası var krediyle ya? Satılmıyor, malını satamıyor.

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Arkadaşlar, dinlerseniz sevinirim, eğer dinlemezseniz...

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Ama çözüm bu değil, yanlış çözümden bahsediyorsun. Mesele para değil ki!

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Ya, sabahtan akşama kadar siz yanlış söylüyorsunuz, ben dinliyorum da sizin söylediklerinizi.

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Gelin beraber konuşalım, gelin sanayicinin yanına gidelim.

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - Biz, sanayicimizin, esnafımızın, üretiminizin yanındayız; gönlünüz rahat olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Böyle mi yanındasınız? Gelin konuşun. Yani gerçekten çözüm bulmak istemiyorsunuz ya!

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - KOBİ'lerimizin geleceği için KOSGEB'in İstihdamı Koruma Destek Programı'yla tekstil sektöründe faaliyet gösteren işletmelere istihdam desteği sağlanmaktadır. Katma değerli üretim hedefiyle Turquality ve marka destek programlarımızı genişleterek firmalarımızın markalaşma ve tasarım yatırımlarını destekliyoruz. Altyapı yatırımlarımıza ve OSB'lerimize sağladığımız enerji teşvikleriyle üretim üssü olma özelliğini pekiştiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ERKAN (Devamla) - 2025 yılı yatırımlarımız üretim ve ihracat odaklı sektörlerle kaynak tahsisini güvence altına almıştır. Bunlara ek olarak, enflasyonla mücadelede aldığımız kararlı tedbirler netice vermekte olup yıl sonu hedeflerimiz doğrultusunda üreticimizin önünü açacak bir rahatlama sağlayacaktır. Türkiye sahip olduğu güçlü üretim altyapısı, nitelikli iş gücü ve Hükûmetimizin sunduğu kapsamlı desteklerle tekstil sektöründeki liderliğini sürdürecektir. Mevcut tüm mekanizmalar etkin bir şekilde işletilmekte, sektörümüz yatırımla, istihdamla, ihracatla büyümeye devam etmektedir.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Başkanım, yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN - Gürer, sen yoklama talebi isteyince yapacağız, başka çare yok.

Oylamadan önce yoklama talebi vardır.

Sayın Gürer, Sayın Tahtasız, Sayın Meriç, Sayın Öztürkmen, Sayın Öneş Derici, Sayın Gökçen, Sayın Suiçmez, Sayın Akay, Sayın Uzun, Sayın Arpacı, Sayın Öztürk, Sayın Çakıröz, Sayın Ceylan,

Sayın Barut, Sayın Kılıç, Sayın Emre, Sayın Başevirgen, Sayın Altay, Sayın Rızvanoğlu, Sayın Kâya Ösen.

Yoklamayı başlatıyorum, üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.49

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.02****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 10'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

2.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan daralmanın nedenlerinin araştırılması ve sektörel çöküntünün sosyal, ekonomik, bölgesel etkilerinin incelenerek yapısal önlemlerin belirlenmesi amacıyla 21/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

3.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, başta Türkiye Varlık Fonu olmak üzere, Merkez Bankası, Bankalararası Kart Merkezi, Rekabet Kurumu, kamu bankaları, Sermaye Piyasası Kurulu gibi tüm aktörlerin iş ve işlemlerinin denetlenmesi ve tespit edilen yolsuzluklara son verilmesi için gerekli tüm çalışmaların yapılması amacıyla 22/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

22/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İYİ Parti Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, başta Türkiye Varlık Fonu olmak üzere Merkez Bankası, Bankalararası Kart Merkezi, Rekabet Kurumu, kamu bankaları, Sermaye Piyasası Kurulu gibi tüm aktörlerin iş ve işlemlerinin denetlenmesi ve tespit edilen yolsuzluklara son verilmesi için gerekli tüm çalışmaların yapılması amacıyla 22/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 22/10/2025 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkkan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Uğultular)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA LÜTFÜ TÜRKKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, o ayakta olup konuşan arkadaşları Güvenlik Kapısı'nın çıkışında, sol tarafta Murtaza'nın kahvesi var, oraya davet edelim, orada sohbetে devam etsinler; biz de burada, Genel Kurulda gündemimize hâkim olalım. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Bugün burada konuşacağım mesele artık sadece bir yolsuzluk meselesi falan değil, bugün konuşacağımız konu... Devletin damarlarına kadar sirayet etmiş bir çürümenin, sistemli bir yağmanın, partizan bir rejimin sonuçlarını konuşacağız bugün. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bu ülkenin güven duvarıdır, “Merkez Bankası gibi” derler güvenilecek adamı gösterirken ama gelin görün ki cebimizdeki o paranın üzerinde imzası bulunan Merkez Bankası Başkan Yardımcısının yolsuzluk suçlamasıyla tutuklandığı bir ülkedeyiz.

Kemal Bey size de söylemiştim ama duymamışsınız.

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Kusura bakmayın.

LÜTFÜ TÜRKKKAN (Devamla) - Eyvallah.

Bu artık bireysel bir yolsuzluk değil kurumsal bir çöküşün de resmidir. Merkez Bankasının iştiraki olan Bankalararası Kart Merkezinde yapılan ihalelerde milyonlarca liralık kamu zararı tespit edilmiş ve bu ihalelerdeki aktörlerin yalnızca bir ihale çevresinden ibaret olmadığı, bir çıkar zinciri, bir rabıta ağı artık herkesin malumu. Bu soruşturmanın emrini de şimdiki Merkez Bankası Başkanı Fatih Karahan'ın verdiği bilgimiz dâhilindedir, kendisine de buradan yüce Türk milleti adına teşekkür ediyoruz. Zira bu yolsuzlukla ilgili daha önce yapılan ihbarları bundan önceki Merkez Bankası Başkanı asla ve kata kale almadı; yerine gelen Merkez Bankası Başkanının soruşturma emri vermesiyle ortaya çıkan bu yolsuzluk sonucu Türkiye’de ilk defa bir Merkez Bankası Başkanı yolsuzluk yaptığı için, Merkez Bankasını soyduğu için cezaevinde. Türk siyasi tarihinde Merkez Bankası iktidar bürokratları tarafından soyulan tek iktidar olarak anılacaksınız. Türk siyasi tarihi yirmi üç yıllık iktidarınızla beraber Merkez Bankasını soyan iktidar olarak da sizi anacaktır.

Bugün, kayıt dışı ekonomi yüzde 30’u geçmiş durumda. 400 ila 500 milyar dolar arası bir kayıt dışı servetten bahsediyoruz. Ama bu yalnızca ekonomik değil bu aslında ahlaki bir çöküştür. Kayıt dışı ekonomi kayıt dışı ahlak üretir, ahlaksızlık üretir. Kayıt dışı ahlak kayıt dışı siyaseti doğuruyor ve sonunda olan bu ülkenin tertemiz insanlarına, vatandaşlarına oluyor.

“Vatandaşları” derken, halkın ne çektiğinden, nasıl yaşadığından hiç haberiniz yok. Başınızda bir tek şey var, “Bizim iktidarımız devam etsin, ne olursa olsun iktidar devam etsin.” halk hiç umurunuzda değil. (AK PARTİ sıralarından “Haddini aşyorsun, haddini!” sesi)

Bir parkta 2 yaşlı adam oturuyor. Yaşlı adamlar birbirleriyle konuşurken gülmeye başlıyorlar. Genç geçerken soruyor: “Amca, neye gülüyorsun ya?” diyorlar. “Biz bu memleketin meselelerini çözmeye karar verdik ve bir çözüm de bulduk.” diyor. “Çözümün ne amca?” diyor. “Bir tren bulacağım, bütün halkı da bu trene bindireceğim, bir eşeği de arasına koyacağım.” diyor. “Ya, amca, gözünü seveyim ya, ne alakası var eşekle?” diyor. “Ulan, bak, halkı hiç soran yok, halkı; takmış orada sonradan bindirdiğimiz eşeğe.” diyor. Halkın durumuna bakın ya! İktidar olmak tabii ki önemli, yönetmeyi istemek tabii ki önemli ama halka rağmen iktidarı devam ettirmek, halka rağmen iktidarın nimetlerini sadece yandaşlarınıza dağıtmak iktidar olmak değil memleketi kendi yandaşlarınıza, yoldaşlarınıza peşkeş çekmek demektir.

Bu sistemin adı Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi değil; Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi olana kadar bu memlekette nispeten adalet, nispeten demokrasi, nispeten halkın taleplerine uygun yönetim uygulanıyordu ama artık “Cumhurbaşkanlığı patronaj sistemi” geldi. Devleti bir ganimet gibi görüp makamları ve sermayeyi yandaşların pay ettiği düzenin ismi Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi. Liyakatin yerini sadakat aldı, adaletin yerini de çıkar alınca hem kurumlar hem toplum kaçınılmaz bir çöküşe sürüklendi. Bugün ihtiyaç duyduğumuz şey korku değil aslında, siz herkesi korkutmaya çalışarak memleketi yönetmeye çalışıyorsunuz. Bugün ihtiyaç duyduğumuz şey adalet; kayırma değil liyakate ihtiyacımız var, örtbas etmeye değil memleketin yolsuzluk yapılmaması için denetime ihtiyacı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bu Meclis bu milletin vicdanı, o vicdanın sesi olmak zorundayız, zorundasınız hepiniz. Başta Türkiye Varlık Fonu olmak üzere Bankalararası Kart Merkezi, kamu bankaları, Rekabet Kurumu, SPK gibi tüm aktörlerin denetlenmesi ve tespit edilen yolsuzluklara son verilmesi için acilen bir Meclis araştırması komisyonu kurulması gerekiyor; bu, bizim milletimize borcumuzdur. Bugün burada kurulacak bir araştırma komisyonu aynı zamanda temizlik için bir milat olacaktır. Kamu gücünü kullanarak manipülasyon yapan, rant sağlayan, halkın cebinden nemalanan kim varsa hesap vermek zorunda. Unutmayın, bu ülke sadece yolsuzlukla değil denetimsizlikle de çöküyor. Bir devlet korkuyla değil adaletle ayakta durur. Bir millet ancak liyakatle geleceğini inşa eder.

Yüce Parlamentoyu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Ertuğrul Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; sizleri YENİ YOL Grubumuz ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, maalesef, ülkemizin dört bir yanını saran yolsuzluk iddiaları sonunda Merkez Bankasına kadar da uzandı. Merkez Bankası gibi güveni temsil eden, güvenin kalesi olması gereken bir kurumda yolsuzluk iddiasının konuşuluyor olması gerçekten vahim bir durumdur. Millî paramızın üstünde imzası bulunan bir isim şu anda tutuklu ve cezaevinde. Bu vahim iddianın sonuna kadar takipçisi olacağımızı buradan ifade etmek istiyorum. Ben ve arkadaşlarım, bu kürsüden defalarca

yolsuzlukla mücadele çağrısı yaptık; yolsuzlukla mücadele şeffaflıkla sağlanır, adaletle sağlanır dedik; şeffaflık için de yolsuzluğun önlenmesi için de sizlere yol gösterdik.

Değerli arkadaşlar, Kamu İhale Yasası'nın yürürlüğe girdiği günden bu yana tamı tamına 69 kez değişiklik yapıldı. Değerli arkadaşlar, bu elimde gördüğünüz 17 sayfa kanun metni değil tamamı yapılan değişikliklerin listesi.

Kıymetli arkadaşlar, Avrupa Birliği'nin ihale mevzuatını ülkemize uyarlayıp derhâl yürürlüğe koyun tavsiyesinde bulunduk, maalesef dinlemediniz ve sonucunda da 86 milyon vatandaşımız kaybetti. Hâlen adım atmak konusunda önünüzde fırsatlar var, yolsuzlukla mücadele için hâlâ geç değil diyoruz. Aliya İzzetbegoviç'in de -kendisini buradan rahmetle anıyorum- dediği gibi "Güç ve kanun sadece adaletin vasıtalarıdır." Bu sözü aklımızdan hiç çıkarmayalım. Her yıl Aliya'yı övmek yetmez; bilge birini anlamak için onu anlamak da gerekiyor, onun ilkelerini uygulamaya geçirmek de gerekiyor. Nizamülmülk ne yazmış bin yıl önce "Siyasetname" adlı eserinde? "Güzel zamanlar adil hükümdarların hüküm sürdüğü zamanlardır. Adalet hâkim olunca ihsan da hâkim olur. Nitekim adaletin olduğu yerde civanmertlik de vardır." Bin yıldır değerini koruyor değerli arkadaşlar bu sözler çünkü her bir kelimesi doğru, her bir kelimesi hâlâ geçerli.

Son bir öğüt de Yusuf Has Hacıb'in yazdığı Kutadgu Bilig'ten: "Adaletle istinat eden kanun bu göğün direğidir, kanun bozulursa gök yerinde duramaz. Beylik kanunla ayakta durur. Kanun su gibidir, zulüm ise ateş gibi her şeyi mahveder; sen berrak su akıttın ve ateş söndü."

Değerli arkadaşlar, iktidar milletvekillerine sesleniyorum: Berrak su akıtın ve bu ateşi söndürün, söndürmezseniz evelallah bu yangını biz söndüreceğiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Balıkesir Genç İş Adamları Derneği Yönetim Kurulu üyelerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Balıkesir Genç İş Adamları Derneği Yönetim Kurulu Genel Kurulu ziyaret etmektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, başta Türkiye Varlık Fonu olmak üzere, Merkez Bankası, Bankalararası Kart Merkezi, Rekabet Kurumu, kamu bankaları, Sermaye Piyasası Kurulu gibi tüm aktörlerin iş ve işlemlerinin denetlenmesi ve tespit edilen yolsuzluklara son verilmesi için gerekli tüm çalışmaların yapılması amacıyla 22/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Saki.

Buyurun Sayın Saki. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Değerli milletvekilleri, yolsuzluk soruşturması bağlamında önergedeki "Meclis araştırması komisyonu kurulsun." önerisindeki Merkez

Bankasında, Kart Merkezinde yaşanan yolsuzluklar odağa alınmış vaziyette. Ama hepimiz biliyoruz ki bu tekil bir olay değil. Bu aşamaya gelinceye kadar, Sayıştay raporlarında defalarca belirtildiği gibi, ihale usulsüzlükleriyle sarıp sarmalanmış bir devlet yapısı içinde aslında bunları konuşuyoruz. Bir önceki İçişleri Bakanının suç örgütleriyle boy boy fotoğraflarının, ihaleye usulsüzlük karıştırıldığının ispatlandığı birçok olayın ardından bunu konuşuyoruz. Dolayısıyla aslında bu münferit, işte, denetlense ortadan kaldırılabılır gibi bir olgu değil; AKP iktidarının özellikle 2008 sermaye krizinden sonra adım adım kayıt dışı ekonomi ve rant dağıtım merkezi olarak örgütlenmiş olmasının sonucu, dolayısıyla siyasal iktidarın ekonomiyi bir rant dağıtım merkezi hâline getirmesinin sonucu önümüze gelen bu yolsuzluk vakaları. Dolayısıyla Sayıştay raporlarında, mesela, bu ihaleler üzerine defalarca denildi ki istisna olması gereken yöntemin, Cumhurbaşkanlığının özellikle büyük ihalelerde -altını çiziyorum, büyük ihalelerde- istisna yöntemini tercih etmesine vurgu yaparak diyor ki: “Bu olmaz.” Büyük ihalelerde sürekli gizlilik usulüyle Cumhurbaşkanlığına bağlanmış ihaleyle bu yolsuzluk düzeni adım adım örgütlendi. Dolayısıyla çıkar ilişkileri, kayıt dışılık, kara para akışı, illegal finans mekanizmaları aslında AKP iktidarının ekonomi politikasının ta kendisi. Dolayısıyla denetleyecek olan mekanizmalara baktığımızda, zaten memlekette bir tane bağımsız denetim kurumu kalmadı. Yargı zaten iktidara bağımlı hâle geldi, her gün her gün bunun sonuçlarını yaşıyoruz ama ekonomi politikaları açısından da denetim yapacak hiçbir kurumu aslında göremiyoruz; onlar da çeşitli ihale usulleriyle denetimden kaçınılarak yeni bir yolsuzluk, yoksulluk rejimi inşa etti AKP.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Peki, bütün bunlar olurken ne oluyor? Bütün bunlar olurken gelir dağılımındaki uçurum arttıkça artıyor ve bu gelir dağılımı uçurumunun en dibinde olanların yüzdesi yüzde 70'lere dayanmış vaziyette. Bugün, Bankacılık Denetleme Kurulunun açıklamalarına göre, kredi kartı borcu 42,5 milyon kişiye ulaştı, bunların 2 milyonu ıcralık durumda ve bir borç sarmalı içinde yaşamaya çalışıyorlar. Peki, ne oluyor? Bu borçla yönetmeyi de kendine bir ilke edinmiş olan AKP iktidarı, kaderleriyle baş başa bırakıyor, borçlar yüzünden intihar oranları arttıkça artıyor. Tüm bunlar yetmiyormuş gibi öğrencilerin kayıttaki kimliği bile banka kartıyla veriliyor yani her yerde bir kart...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Fazladan bir dakika verdim zaten Sayın Saki.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Öyle mi? Pardon. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Karabük Milletvekili Sayın Cevdet Akay.

Buyurun Sayın Akay. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. İYİ Parti grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım.

Merkez Bankası Başkan Yardımcısının yaptığı usulsüzlüklerden, yolsuzluklardan, ihaleye fesat karıştırmalardan benden önceki konuşmacılar bahsetti; gerçekten çok vahim bir durum. Bu söz konusu Başkan Yardımcısı, aynı zamanda kur korumalı mevduatla ilgili de uygulamaya geçişi sağlayan, öneren Başkan Yardımcısı; 128 milyar dolarlık rezerv çıkışıyla ilgili de sorumlu tutulan ve araştırılması gereken bir Merkez Bankası Başkan Yardımcısı. İhaleye fesat karıştırmakla kalmıyor, aynı zamanda kendi kardeşine de para aktaran ve zenginleşmesini sağlayan bir Başkan Yardımcısı. Böyle bir Kurumun başındaki Başkan Yardımcısının bunu yapması neticesinde de kamu bankalarında da maalesef bir sürü

yolsuzluk, usulsüzlük ve liyakatsiz atamalar var; eş dost, akraba atamaları var. Merkez Bankasının Başkan Yardımcısı böyle yaparsa kamu bankasının üst düzey yöneticileri, genel müdürleri de kendi kardeşlerine Bankalar Kanununa aykırı şirket kurdurup, para aktarıp sebepsiz zenginleşmelerini ve kazanç elde etmelerini de sağlarlar.

Bu uygulamalar kamu kurum ve kuruluşlarında da var. Bu araştırma komisyonunun kurulması çok çok önemli bu manada, destekliyoruz. Hatta yolsuzlukla mücadele komisyonu kurulmalı, bu komisyona da bütün iktidar ve muhalefet partisi milletvekilleri dâhil olmalı ve eşit temsil edilmeli ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları mutlaka araştırılmalı. Merkez Bankası Başkanının sunumunda da birkaç soru sormuştuk. Şimdi 620 milyar TL iç piyasaya kullandığı kredi var Merkez Bankasının, 93 milyarı da yatırım taahhütlü avans kredileri. Bunlar bankalar üzerinden kullandırılan krediler. Burada araştırılması gereken bir konu da bu. Bu taahhüt edilen yatırımların tamamlanma oranı nedir? Bu krediler kimlere, nasıl kullanılmıştır? Bu tutuklu olan Başkan Yardımcısı zamanında kullandırılan kredilerden menfaat temin eden var mıdır? Bütün bunların da mutlaka araştırılması ve sonuçlandırılması gerekiyor.

Yine, burada çok önemli bir konu: Yolsuzlukla mücadele ederken manipülasyon yaparak bazı kurum ve kuruluşlar vasıtasıyla hane halkının, birikimlerle tasarruf etmeye çalışan vatandaşın gelirlerinin aşağı çekilmesi. Bu, borsada da olabilir, dolar üzerinden de olabilir, altın borsasında da olabilir; bir sürü bu tip kayıplar da var. Bu konuların da mutlaka araştırılması gerekiyor.

Burada çipli kart ve TROY yazılımla ilgili konu sadece bankalar üstünden değil, Merkez Bankası üstünden değil tüm kamu kurum ve kuruluşları üzerinden incelenmeli ve detaylı bir şekilde rapor hâline getirilmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, buyurun, devam edin.

CEVDET AKAY (Devamla) - Ben, bu vesileyle -İYİ Partinin grup önerisinin- araştırma komisyonunun kurulmasını bir adım daha öteye getirerek resmî bir komisyon şeklinde yolsuzlukla mücadele komisyonu kurularak devam edilmesi gerektiğini arz ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Cumhuri Uzun...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- *Muğla Milletvekili Cumhuri Uzun'un, nadir toprak elementleriyle ilgili kanun tekliflerine ilişkin açıklaması*

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Nadir toprak elementleri savunma sanayisinden elektroniğe, enerji teknolojilerinden uzay enstitüsüne kadar her alanda kritik öneme sahiptir. Başta ABD olmak üzere birçok ülke bu elementlerin peşinde ve ülkemiz en fazla nadir toprak elementi bulunan 5'inci ülke konumunda. Bu zenginlik birkaç yabancı ülkenin ve şirketin kâr hırsına ve stratejik planlamasına değil 86 milyon yurttaşımızın ortak geleceğine hizmet etmelidir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bu kaynakların ham madde olarak yurt dışına satışını yasaklayan ve sadece devlet eliyle işletilmesini öngören kanun teklifimizi Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel'in imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduk.

Şimdi iktidara soruyoruz: Ülkemizin yer altı zenginliklerinin korunması yönünde nadir toprak elementlerinin ülkemizin sanayisi, ekonomisi ve insanımıza hizmet etmek üzere millileştirilmesine var mısınız, yok musunuz?

BAŞKAN - Sayın Çakırözer...

53.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, nadir toprak elementleriyle ilgili kanun tekliflerine ilişkin açıklaması

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dünyanın en büyük 2'nci rezervine sahip Eskişehir Beylikova'mızdaki nadir toprak elementlerini AK PARTİ sessiz sedasız Trump'a peşkeş çekmek istiyor. O madenler ülkemizin geleceğidir. İşte, Genel Başkanımız Sayın Özgür Özel gizli kapılar ardında yaptığınız pazarlığı ifşa etti. Önce sustunuz, sonra tepki büyüyünce "Yok, iftira; yok, satmayacağız." dediniz. Madem öyle, işte Genel Başkanımızın ilk imzasıyla kanun teklifimiz Mecliste. Çağrımız net: Nadir toprak elementlerinin sadece devlet tarafından işleneceğinin, ham madde olarak satılmayacağını ve Türkiye'de değer bulacağını sözünü veriyorsanız gelin, korkmayın, bu teklife onay verin. Türkiye, kendi teknolojisini üreten, katma değeri kendi topraklarında yaratan, bağımsız ve güçlü sanayi, teknoloji, ekonomi yapısına kavuşsun. Gelin "evet" deyin, bu stratejik madenlerimize, geleceğimize hep birlikte sahip çıkalım.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- İYİ Parti Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu tarafından, başta Türkiye Varlık Fonu olmak üzere, Merkez Bankası, Bankalararası Kart Merkezi, Rekabet Kurumu, kamu bankaları, Sermaye Piyasası Kurulu gibi tüm aktörlerin iş ve işlemlerinin denetlenmesi ve tespit edilen yolsuzluklara son verilmesi için gerekli tüm çalışmaların yapılması amacıyla 22/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Şengül Karslı.

Buyurun Sayın Karslı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; az önce önerge sahibi vekilin, hatibin ağır ithamlarına maruz kaldık. İftira sınırlarını aşan mesnetsiz ve yakışsız ifadeler bir siyaset değildir. Gerçek olmayan, sloganvari konuşmalarla milletin nezdinde de hiçbir karşılığınız olmayacaktır. Bunu söylemek zorundayım. Önergenizin de gerçeğe ilgisi yok ve kurumları yıpratmayı hedefleyen bir siyasi hamleden öteye de bir anlamı yok.

Konuşmamın hemen başında öncelikle şunu net olarak ifade etmek isterim: Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde kayıt dışı ekonomiyle, yolsuzlukla ve finansal disiplinsizlikle mücadelede kararlı adımlar attık.

Burada sürem yetmeyeceği için bunların hepsinden bahsetmeyeceğim ancak birkaç başlığa değinmek istiyorum. Gelir İdaresi Başkanlığı ve MASAK'ın yürüttüğü çalışmalarla, kim ne iş yapıyor, ne kadar kazanıyor, hepsi anlık olarak takip ediliyor. Hem sahada hem dijital ortamda yapılan denetimlerle hiçbir ekonomik faaliyet sistemin dışında kalamıyor. Aynı zamanda uluslararası alanda da güçlü bir mücadele yürütülmekte; Türkiye kara para aklama ve terörün finansmanıya mücadelede Mali Eylem Görev Gücü standartlarını sağlayarak geçen yıl gri listeden çıktı. Bu, Türkiye'nin finansal sisteminin güvenilirliğinin dünyaca tescil edildiği anlamına gelmekte. Tüm bunlar net şekilde ortaya koymuşken "Devlet denetlemiyor, kurumlar zafiyet içinde." demek en hafif tabirle haksızlıktır.

Değerli arkadaşlar, aziz milletimizin temsilcisi olarak bizim yaklaşımımız yıkmak değil güçlendirmek olmalıdır, kurumların itibarını sarsmak değil saygınlığını korumak olmalıdır. Türkiye'de

hiçbir kurum, hiçbir kişi hukukun üzerinde değildir. Yolsuzluk iddiası varsa devlet gerekeni yapar, yapıyor da. Cumhuriyet savcıları, mahkemeler gereğini yerine getiriyor, soruşturmalar devam ediyor ancak münferit olayları bahane ederek Merkez Bankasını, kamu bankalarını, Rekabet Kurumunu topyekûn zan altında bırakmak devletin kurumlarına olan güveni aşındırmaktan başka bir sonuç doğurmaz.

Bakın, Türkiye bugün kendi para politika araçlarını kendi iradesiyle yöneten bir ülke konumunda. Türkiye'nin hedefi üreten, adil paylaşımı esas alan ekonomik yapıyı güçlendirmektir. Bu hedefe giden yolda da ne dış baskılar ne de iç siyasetin köpüğü bizi yolumuzdan çeviremez. Bu ülkenin kurumları güçlüdür, denetim mekanizmaları işler hâldedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Hukuk devleti prensibi ise dimdik ayaktadır. Bugün burada yapılması gereken, kendi devletini töhmet altında bırakmak değil kurumlarına ve ekonomiye sahip çıkmaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Öneş...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

54.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Milas Kıyıkışlacık'ta yürütülen liman projesine ilişkin açıklaması

SÜREYYA ÖNEŞ DERİCİ (Muğla) - Milas Kıyıkışlacık'ta, Güllük Körfezi'nde, İasos Antik Kenti'nde kanunsuz bir liman projesi yürütülüyor. Bu projenin çevre, tarih ve yaşam hakkına verdiği zararlar sebebiyle dava açan çevre örgütleri ve belediyelerimiz bu davaları kazandı ancak Danıştay tekrar ÇED süreci için “olumlu” olduğuna karar verdi. Elbette 3 adet itiraz dosyamız şu anda Anayasa Mahkemesinde bekliyor.

Sayın milletvekilleri, mahkeme süreçleri tamamlanmamasına rağmen yürütülen bu proje Milas'a, Muğla'nın doğasına, tarımına, denizine yani yaşamına ihanettir. Anayasa Mahkemesi bu itirazları en kısa zamanda değerlendirmelidir; değerlendirmelidir ki İasos cennet kalsın.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

55.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, KYK yurtlarına ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Evet, KYK yurtlarının durumu alarm vericidir çünkü hiç kimse yaşadığı yerde, yurttan haşere veya böcek istilasıyla karşılaşmak istemez, yemeklerde yabancı maddeler görmek istemez, düşen asansörlere binmek istemez ancak Sapanca KYK kız yurdunda kalan öğrenciler bu durumlardan şikâyetçi. Aynı sıkıntılar ve buna benzer durumlar maalesef Adana'daki kız KYK yurdunda da yaşandı. Diyorlar ki: “Tedbir almak için illa bir facia mı lazım?” Haklılar, yetkilileri geç olmadan göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Aslan...

56.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Cizre ve Silopi halkının talebine ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şırnak ili Irak ve Suriye'ye direkt komşu, İran'a yakın bir nokta olup Cizre Silopi ilçesinin stratejik serbest bölge ilan edilmesi istenmektedir. Bu adımla lojistikte hız ve maliyette avantaj sağlanacak, yenilenebilir enerjiyle yeşil üretim merkezi yapılacak, on binlerce gence istihdam kapısı açılacaktır. Kısacası, Türkiye'nin ticaretini güçlendirecek, bölgenin barış ve

refahına katkı sunacaktır. Bizler de Cizre Silopi halkı adına bu adımın bir an önce atılmasını; Bakanlığa ulaşan bu başvurunun haklı, meşru ve gerekliliği göz önüne alınarak bir an önce karşılanmasını istiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

57.- *Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'da sağlıkta yaşanan sorunlara ilişkin açıklaması*

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Çorum ilimizde ve ülkemizde sağlıkta yaşanan sorunlar bitmek bilmiyor. Uzman doktor, sağlık personeli yetersiz; tıbbi malzeme eksik, arızalı asansör, olmayan cihazlar ve yetersiz ambulanstan sonra Sağlık Uygulama Tebliği kapsamında fiyat güncellemesi yapılmayan ortopedi ve beyin cerrahisi ürün gruplarına ait implantların üretimi ve satışı mevcut ekonomik koşullar altında mevcut fiyatlarla sürdürülebilir olmaktan çıkmıştır. Bu yüzden üretici firmalar devlet hastanelerine malzeme vermiyor. Malzeme tedarikinde yaşanan sıkıntılardan dolayı Çorum Hitit Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanemizde beyin cerrahisi ve ortopedi ameliyatları yapılamıyor, hastalarımız mağdur oluyor.

Sağlık Bakanı Sayın Kemal Memişoğlu'na sesleniyorum: Güncel maliyetler esas alınarak tüm branşlarda adil bir şekilde fiyat güncellemesi yapılmalı, hastanelerin eksikleri giderilmeli, aksi takdirde hayatı önemi haiz vakalarda gerekli tedariklerin sağlanmaması can kayıplarına neden olacaktır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- *DEM PARTİ Grubunun, Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü ve arkadaşları tarafından, AİHM kararlarının uygulanmamasının yarattığı hukuki tahribatların araştırılması amacıyla 22/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi*

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Buyurun okuyun.

22/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

22 Ekim 2025 tarihinde Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü ve arkadaşları tarafından, AİHM kararlarının uygulanmamasının yarattığı hukuki tahribatların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan -14626 grup numaralı- Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 22/10/2025 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu ülkenin kadınları savaşın, adaletsizliğin, inkârın en ağır yükünü taşıdı, Aysel Tuğluk da o kadınlardan biri, buradan kendisini sevgi ve saygıyla selamlıyorum. O, hayatını barışa, demokrasiye, kadınların onurlu özgürlük mücadelesine adadı ama ne yazık ki annesinin mezarı başında bile zulmün gölgesini yaşadı çünkü “Bir Kürt’ü, bir Alevi’yi buraya gömdürtmeyiz.” diyerek o toprağın merhameti bile kirletildi. Aysel Tuğluk bu ağır travmalardan sonra hapishanede demans hastası oldu. Annesinin cenazesine yönelik yapılan o ırkçı şiddet ve saldırı onun kalbinde, toplumun kalbinde, herkeste onulmaz bir yara açtı ve onu unutmaya zorladı.

Şimdi, kendisini son olarak ziyarete gidenlerden birine şöyle bir soru sordu: “Annem nasıl?” Bu soruyu unutmayın çünkü bu soru bu ülkenin adalet hafızasına kazınmış bir tanıklık, bir hakikattir; bu halka unutmayı istetecek kadar çok acı çektirildiğinin bir örneği, bir fotoğrafıdır. Tam da bu acılar yaşanırken sığındığınız, maske hâline getirdiğiniz yargı kararlarınız AİHM’in 14 Ekim 2025 tarihiyle Tuğluk Türkiye kararıyla bir kez daha çöktü, AİHM bir kez daha sözleşmenin 18’inci maddesinin ihlal edildiğinin kararını verdi. Nedir bu 18’inci madde? Birçok kere ifade ettik, tekrar söylüyoruz ki temel hak ve özgürlüklerin yalnızca sözleşmedeki meşru amaçlarla sınırlanabileceğini söyleyen, siyasi araçlarla hukukun maske olarak gizlenemeyeceğini ifade eden; hukukun bir maske hâline geldiğinde artık insanı, adaleti, vatandaşı değil iktidarı ve gücü koruduğunu söyleyen, bunu tescilleyen, sözleşmenin ilgili maddesi.

Bugüne kadar bu maddeyle çok az ülke için karar verildi yani yıllardır 47 ülkede, şu an 46 ülkede sadece Azerbaycan, Gürcistan, Rusya ve en çok da Türkiye’yle ilgili kararda verildi ve hakkında başvurucların hepsi ya insan hakları savunucusu ya siyasi bir muhalif ya da hükûmete muhalefet eden hukukçular. Tutuklama hakkından, ifade özgürlüğünden ya da örgütlenme özgürlüğünden verilen ihlal kararları oldu. Görünürde yasal kılıfa büründürülmüş olan meselenin aslında siyasal çoğulculuğu hedef aldığını, siyasi sınırları daraltmaya çalışan bir hukuki maske olduğunu ifade etti ve sadece bu bir cümle değil bir ülkenin aynı zamanda aynasını gösterir; hukuk aynasını, siyasi aynasını, yargının nasıl vesayet altında yönlendirmeye açık olduğunu gösterir ve bunu sadece devlete değil ilgili halka, ilgili siyasete, ilgili muhalefete de hatırlatır, nasıl bir devlette olduğumuzu bizlerin hukuksal olarak gözümüzün önüne koyar. Türkiye’yle ilgili bir sistem yargılamasıdır aynı zamanda, başvuru Aysel Tuğluk ve diğerleri için değil, geçmişte de değil günümüzde ve şu andaki adalet arayışını da anlatır. Türkiye tarihine dönüp bakalım, farklı hikâyelerle, farklı durumlarla karşılaşacağız. 49’lar davasından DDKD’ye, HEP’ten DEP’e, HADEP’e, DTP’ye, KCK’ye, DTK’ye, şimdi HDK’ye, Kobani kumpas davasına kadar dönemler değişti, iktidarlar değişti ancak Kürt siyasetinin demokratik siyasetteki ısrarı, demokrasi ittifakı, sosyalist geleneği, emek ve özgürlük siyasetinin her defasında güvenlik gerekçesiyle, terörizm yaftalamasıyla, hukuk eliyle bastırılma siyaseti değişmedi. Bugüne kadar bir çözüm yarattı mı? Hayır; Avrupa Konseyinden AİHM’e, Birleşmiş Milletlerin yıllık raporlarından dönemsel raporlarına kadar Türkiye’yi otoriter, antidemokratik, hukuksuz ve yargının tamamen tarafsızlığını, bağımsızlığını yitirdiği devletler listesine koymak dışında. Oysa bu zinciri görmek için yalnızca geçmişin eleştirisini değil günümüzde siyasal barışı korumak tam da bir zorunluluk. Adli bir refleks olarak değil kuşaktan kuşağa üretilen bir baskı aracının değişimini, bu ülkenin günümüzdeki barış imtihanını artık ertelemenin değil yerine getirmenin bir gerekçesini yapalım. Hakikatle, yüzleşmeyle, sadece barış ve silahların susmasıyla değil adalete, hukuka dönüşle, hukuk eliyle bastırılan hakikat ve gerçekliği gün yüzüne çıkarmakla mümkündür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - Tuğluk kararından önce Demirtaş kararı, Osman Kavala kararı, yine 8 Kasım 2022’de Yüksekdağ ve diğerleriyle ilgili 13 HDP’li milletvekili hakkında da çoğulculuğu bastırma, siyaseti, muhalefeti gölgede bırakma ve aynı zamanda tutukluluğun siyasi amaçla gösterildiğine hükmetti. Yani bir bütünen ülkedeki adaletsizliğin bir fotoğrafını ortaya çıkardı.

Gelin, ne bu ülkedeki sorunları mahkemelerde, yargı kararları eliyle, adliye koridorlarında ya da sıkça eleştirdiğiniz gibi uluslararası mahkemelerin kararında değil gerçekten hukuka dönerek, hakikati görerek, var olan bu demokrasi krizi tablosunun yerine getirerek görelim. Bize düşen, korkunun değil umudun siyasetiyle konuşmak, adaletin sesini yaratmak. Biz o sesi duymayı, o sesi büyütmeyi, o dili kurmayı ve onarmayı 101’inci yılda daha fazla geciktirmemeye adayız. 101’nci yılda daha fazla geciktirmeyip hukuk ve adaletin sesini oluşturalım diyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Öztürk, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

58.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk’ün, kamu-özel iş birliği projelerine ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

“Cebimizden beş kuruş çıkmayacak.” denilen kamu-özel iş birliği projelerine 2026 ile 2028 arasında 821 milyar lira ödenek ayrılmış yani cebimizden beş kuruş değil servet çıkıyor. Yıllardır “Devletin kasasından tek kuruş çıkmıyor.” dedikleri projelere milletin vergileriyle milyarlarca lira ödeme yapılıyor. Köprüye milyarlar var ama emekliye, asgari ücretliye, memura üç kuruş çok görülüyor. Ne garip bir enflasyon bu; yandaş zenginlerin işine gelince susuyor, yoksulun hakkına gelince coşuyor. Asıl enflasyon adaletsizliktir, gerçek istikrar ise adil paylaşım olar. Bu milletin parası bir avuç zengine değil çocuğuna süt alamayan, kirayı zor ödeyen vatandaşa harcanmalı. Adaletin olmadığı yerde bütçe de ekonomi de ayakta kalmaz, kalamıyor.

Teşekkür ederim.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

4.- DEM PARTİ Grubunun, Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü ve arkadaşları tarafından, AİHM kararlarının uygulanmamasının yarattığı hukuki tahribatların araştırılması amacıyla 22/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Ekim 2025 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz 1954 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’ni imzalayarak taraf ülke hâline geldi. 1987 yılında da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 25’inci maddesine göre Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bireysel başvuru hakkını kabul etti. Ardından da 1990 yılında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 46’ncı maddesini de kabul ederek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin zorunlu yargı yetkisini tanıdı. 2003 yılında da -Adalet ve Kalkınma Partisi döneminde- Ceza Muhakemesi Kanunu’nun

311'inci maddesinin (1)'inci bendinin (f) fıkrası gereğince de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu hak ihlali kararları iç hukukta yeniden yargılanma sebebi olarak düzenlendi. Ardından, 2004 yılında da usulüne uygun yürürlüğe girmiş milletlerarası anlaşmaların Anayasa'nın da üstünde olacağına dair hüküm yine Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından kabul edildi. 2010 yılında Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı Anayasa'ca tanındı.

Türkiye Cumhuriyeti olarak bizler, vatandaşlarımızı doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilendiren uluslararası sözleşmelerle aslında 2 taahhüt altına giriyoruz. Taahhütlerden bir tanesi tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeye imza atan ülkelere, diyoruz ki: "Biz Türkiye Cumhuriyeti olarak attığımız imzanın arkasındayız, bu sözleşmedeki bütün şartları yerine getireceğiz." İkinci taahhüdümüz kendi vatandaşlarımıza, diyoruz ki: "Ey Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşları, ben bu uluslararası sözleşmeye imza atarak senin bu uluslararası sözleşmeden kaynaklanan haklarını tanıyorum." şeklinde bir taahhütte bulunuyoruz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin zorunlu yargı yetkisini tanıyan Türkiye Cumhuriyeti aynı zamanda kendi vatandaşlarına karşı şu taahhütte bulunuyor: "Ben eğer senin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi bir hakkını ihlal edersem Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidebilirsin, o mahkemenin verdiği kararı ben kabul edeceğim." şeklinde vatandaşınıza bir taahhütte bulunuyorsunuz demektir.

Devlet sözünde durmazsa ne diyeceğiz? Sıradan bir vatandaş kendi sözünde durmadığı zaman dahi onu neyle itham ettiğimizi hepimiz biliyoruz. Peki, bu ülkeyi yönetenler "Türkiye Cumhuriyeti imzasının ve sözünün arkasında durmadı." dedirtme hakkını kendilerinde nasıl görebiliyorlar? Bazen şu şekildeki beyanatlara karşılaşıyoruz: "Biz kararlardan yüzde 90'ını uyguluyoruz." Bu, şu demek: 91'inci sırada gelene "Kusura bakma, kontenjan doldu, senin bu hakkını ben tanımıyorum." manasına gelir. Her dava kendi içerisinde bir hak ihlalini barındırıyor. Her yanan ocak kendi ocağındaki yangın yerini yangın yerine çeviriyor. Dolayısıyla sizin 90 davadaki kararı kabul etmiş olmanız kabul etmediğiniz 10 tane davadaki hak ihlalleri kararını ortadan kaldırmadığı gibi "Türkiye Cumhuriyeti sözünde duruyor." şeklindeki bir genellemeye de imkân sağlamamış olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Dolayısıyla Türkiye Cumhuriyeti sizin sözünüzden daha fazla değerli bir ülkedir. Devleti bu hâle düşürmeye hiçbir iktidarın hakkı yoktur.

İkincisi, zaman zaman konjonktürel olarak demokrat olanlar sürece uygun bazı yorum ve değerlendirmelerde bulundular. İçeride, şu an haksız bir şekilde milletvekilliği elinden alınmış Can Atalay'la ilgili Anayasa Mahkemesi ve Yargıtay arasındaki tartışmaları da burada, bu kürsüden beylik laflar edip "Yargıtay, Anayasa Mahkemesinin kararına uymak zorunda değildir." deyip bir de bunu Anayasa'ya, kanunlara dayandıran, büyük büyük laflar eden hukukçular çıktı bu kürsüye. İki gün önce Diyarbakır'da Anayasa Mahkemesinin bölge toplantısında Yargıtay Başkanı ne dedi? "Anayasa Mahkemesi bir hak ihlali kararı verdiği zaman bu ihlalin giderilmesine dair sonuçlara Yargıtay dâhil herkes uymak zorunda." Ne oldu konjonktürel demokratlar? Hani Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi arasında bir yetki çatışması vardı? Her zaman demokrat olun, her zaman hakkı üstün tutun ve her zaman doğrunun yanında olun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; devletin temel dayanağı olan hukukun üstünlüğü ilkesinin sarsılması neticesinde ekonomiden toplumsal düzene kadar nasıl derinden sarsıldığını hep birlikte yaşıyoruz.

İlk olarak, bu çatı altında herkesin, hukukun üstünlüğünün ülkenin demokratikleşmesi, kalkınması ve refahı için ne kadar önemli olduğuna inandığını, inanmakta olduğunu düşünüyorum ve bu inancın gereği olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının elbette dikkate alınması gerektiğine de inandığımı düşünüyorum. Ancak belirtmeliyim ki mesele yalnızca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarına uymak değildir, esas mesele Türkiye’de adaleti ve hukuk sistemini güçlendirmektir.

Hukuk sisteminde öyle şeyler yaşıyoruz ki bu bize hukuk ve adalet sisteminin geldiği noktayı ve durumun vahametini açıkça gösteriyor. Bakın şimdi, tutuklu yargılanan bir kişinin yargılama süreci yıllarca uzatılıyor, kesinleşmiş bir ceza olmadan o kişi uzun yıllar tutuklu hâlde bırakılıyorsa buradan, hukukun işlevsizleştirildiği ve siyasetin hukuka müdahale ettiği sonucu çıkar. Eğer bir vatandaş davasının sonucunu yıllarca bekliyorsa, bir tutuklu “Hâlâ yargılanmayı bekliyorum.” diyorsa, bir hukukçu “Tanıdığınız yoksa işiniz zor.” diye yakınıyorsa ve toplumun büyük bir kısmı artık yüksek sesle “Adalet istiyoruz.” diyorsa o zaman sorun Avrupa’da, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde değil Ankara’dadır.

Yargı iktidarın değil milletin yargısı olmalıdır çünkü bağımsız olmayan yargı güçlü bir devlet yerine haksız bir adalet sistemi doğurur ve adaletin zayıf olduğu ülkede ne demokrasi ayakta kalır ne toplumsal barış ne de ekonomik kalkınma olur. Buradan özetle, ülke vatandaşlarının ve özellikle de seçilmiş başkanlarının uzun süreler tutukluluk hâllerinin devam ettirilerek karar süreçlerinin geciktirilmesi ve bazı durumlarda kararın geciktirilmesine rağmen somut ve güçlü iddianamelerin hazırlanmaması ne hukuken ne de vicdanen doğru değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Bu durumda, altına imza attığınız ve en üst mahkeme olarak kabul ettiğiniz AİHM’in müdahalesi ve kararları kaçınılmaz olur. İYİ Parti olarak biz, hukukun üstünlüğünü bir prensip değil bir varoluş meselesi olarak görüyoruz çünkü hukuk yoksa devlet bir yapıya, adalet kaybolduğunda da millet yalnızca bir kalabalığa dönüşür diyor, yüce Meclisi ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrıku.

Buyurun Sayın Tanrıku. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 18’inci maddesi özetle şunu yasaklar: Taraf devletlerin sözleşmedeki hak ve yükümlülükleri yurttaşları aleyhine kullanmasını yasaklar. Yani bu bir ahlaki maddedir esas itibarıyla ve bir sabıka kayıdır sözleşmeciler devletler bakımından. O nedenle bu madde, tarihi boyunca en az ihlal edilen maddedir. Kimler ihlal etmiş? Rusya, Azerbaycan, Gürcistan gibi devletler; en sonunda buna Türkiye eklendi. Biz sözleşmeye 1988’de taraf olduk, imzaladık; ilk ihlal kararı otuz yıl sonra, 2018 yılında Demirtaş kararıyla çıktı yani otuz yıl boyunca Türkiye bu maddeden ihlal görmedi, ilk defa Demirtaş kararıyla gördü. Sonra Osman Kavala, sonra Figen Yüksekdağ ve arkadaşları, en son da Aysel Tuğluk.

Şimdi, bir yurttaş olarak, bu Parlamentonun bir üyesi olarak ben utanırım Türkiye'nin bu hâle düşmesinden; yargıçlar yüzünden bu hâle düşmesinden, siyasetçiler yüzünden bu hâle düşmesinden utanırım. O nedenle size okuyacağım. Bakın, bu, Tuğluk kararından bir cümle, "Tutuklama görünürde bir yasal gerekçeye dayansa da gerekçe çoğulculuğu bastırma ve siyasi tartışmayı sınırlama amacı taşımaktadır." mahkeme kararından okuyorum. Yine, mahkeme kararından, "Yargı, bağımsız denetim rolünü yerine getirmek yerine, yürütmenin -yani sizin- siyasal hedefleriyle uyumlu bir şekilde hareket etmiştir. Bu nedenle mahkeme, yargı kararlarının münferit değil sistematik olduğunu yani bir politika parçası hâline geldiğini belirtmiştir." paragraf 170. Arkadaşlar, bunlar utanç belgeleridir, anlayanlar bakımından söylüyorum.

Bakın, burada Demirtaş kararı var. Demirtaş kararında mahkeme ne söylüyor? Size söylüyor yani bana değil. Niye bunu söylüyor? Bakın, aynen okuyorum: "Mahkeme, yetkililerin başvuranın tutukluluk hâline ilişkin olarak ileri sürdüğü amaçların sadece -demokrasi açısından tartışmasız ciddi bir mesele olan- gizli bir siyasi amaca yönelik bir kılıf olduğu sonucuna varmaktadır." Paragraf 436, karar tarihi 22 Aralık 2020, Büyük Daire kararı.

Arkadaşlar, bakın, bunları yapan, bu tespitleri yapan yüksek mahkeme, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi; bunu sizin için yapmış. Başka paragraflar da var, okuyabilirim. Aynı şekilde, aynı tespitler Osman Kavala kararında da var, aynı tespitler Figen Yüksekdağ kararında da var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Bunlar sonuç itibarıyla yargının ne hâle geldiğinin -bugünden baktığımızda- aynı sistematik ihlalleri bugün için de sürdürdüğünün; bir siyasi muhalifi, Ekrem İmamoğlu'nu bu amaçlarla, politik amaçlarla cezaevinde tuttuğunun kanıtları. Yarın öbür gün tekrar bu kararlar gelecek ama biz neyi çocuklarımıza miras bırakıyoruz biliyor musunuz? Sizin ağır siyasi yükünüzü, ağır siyasi yükünüzü. Bu kararlar bu devletin mirasıdır aynı zamanda gelecek kuşaklara. O nedenle yurttaşlarımız umutsuz, gençler umutsuz. Size gerçekten bu yakışmıyor. Bu yargının yükünü taşımayın ve siyaseti bu şekilde yürütmeyin diyorum, hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Sayın Mustafa Arslan.

Buyurun Sayın Arslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devletidir. Yargı organları, anayasa ve kanunlar çerçevesinde tam bağımsızlık ilkesine göre görev yapmaktadır. Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını kendi anayasal düzeni ve yargı sistemi içerisinde uygulamaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin zaman zaman siyasi yorumlara dayalı olarak karar verdiği hatta bazı davalarda Avrupa'daki benzer örneklerle çelişen içtihatlarla da imza attığı herkesin malumudur. Yargı organlarımız, bağımsızlık ve tarafsızlık ilkeleri çerçevesinde adil yargılanma hakkı, savunma hakkı esaslarına uygun biçimde hareket etmektedir.

Değerli milletvekilleri, bizler, Adalet ve Kalkınma Partisi olarak, kurulduğumuz günden bu yana hukukun üstünlüğü, adalet, insan hakları ve demokratik hukuk devleti ilkesini daima rehber edindik. Devletin temelini adalet üzerine inşa etmenin, toplumsal barışın da teminatı olduğuna inandık.

Değerli milletvekilleri, 2024 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ülkemiz hakkında 6.190 başvuru sonuçlandırmış, toplam 67 ihlal kararı vermiştir. Ülkemiz, nüfusa oranla bakıldığında yani

her 10 bin kişiye düşen ihlal sayısında 46 ülke içerisinde 29'uncu sıradadır. 2024 yılında tüm üye ülkeler açısından bakıldığında toplam 36.819 başvurunun sonuçlandırıldığı, 1.000 ihlal kararı verildiği görülmektedir. Buna göre, ihlal kararlarının sonuçlandırılan başvurulara oranı yüzde 2,72'dir. Ülkemiz hakkında verilen ihlal sayısının sonuçlandırılan başvuru sayısına oranı yüzde 1,09'dur. Buna göre ülkemize ilişkin ihlal kararlarının karara bağlanan başvuru sayısına oranının genel ortalamanın altında olduğu görülmektedir.

Değerli milletvekilleri, öncelikle belirtmek isterim ki Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını titizlikle uygulamaktadır.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kobani kararını mı uyguladınız, bunu mu uyguladınız; 2018'den beri neyi uyguladınız?

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrasını takip eden Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından yayımlanan istatistiklere bakıldığında da bu husus net bir şekilde görülmektedir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Madde 18 ihlali alan 4 ülkeden biriyiz ya!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - 1959'dan günümüze kadar tüm üye ülkeler hakkında 33.956 kararın icrası Bakanlar Komitesine gönderilmiş, bunlardan 27.049'unun icra süreci tamamlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Dolayısıyla tüm üye ülkelerin kararları icra etme oranı da yüzde 79,65'tir. Aynı periyotta ülkemiz 4.533 ihlal kararının icrası için Bakanlar Komitesine gönderilmiş, bunların 4.081'inin icra süreci tamamlanmıştır. Ülkemizin de bu kararları uygulama oranı yüzde 90,02'dir, Avrupa Birliği ortalamasının üzerindedir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Tazminatları ödüyor ama ihlalin gereğini yerine getirmiyorsunuz!

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Seçerek uyguluyorsunuz!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - İstatistiklerden görüldüğü üzere Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını üye ülkelerin ortalamasından daha yüksek bir oranda ve titiz bir şekilde uygulamaktadır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Oylamadan sonra söz vereyim Sayın Koçyiğit.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Koçyiğit, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

59.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında itiraf gibi bir konuşma dinlediğimizi söyleyebiliriz. Örneğin, Türkiye, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne taraf bir ülke ve aynı zamanda Anayasa madde 90'a göre de uluslararası sözleşmeler usulüne göre yürürlüğe girdiğinde uymak zorunda. AIHM kararları Türkiye'nin iç hukuku bakımından

bağlayıcı. Hani “Şu kadarını oranlıyoruz, başka ülkelere göre durumumuz daha iyi, bizde az başvuru var.” gibi tamamen meseleyi istatistiklere sıkıştırarak bu meselenin içinden çıkamayacağımız çok açık ve net. Şimdi ortada bir hakikat var, o da şu: Demirtaş, Yüksekdağ, Kavala, Aysel Tuğluk -Demirtaş’ın 2 bu arada, 3’üncüsü de geldi, onu da temyize götürdüler- ortada kararları var. Şimdi soruyoruz: Bu kararların gereğini niye yapmıyorsunuz? Bu mahkemenin kararları bizim için bağlayıcı mı? Bağlayıcı. Şimdi, başka kararları icra ediyorsunuz, yerine getiriyorsunuz ama burada siyaseten size rakip olanların, siyaseten sizinle mücadele edenlerin, sizin politikalarınızı beğenmeyenlerin kararlarını, onlara yönelik hak ihlali kararlarını uygulamıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Bakın, AİHM bu 18’inci madde ihlalini 2’nci defa veriyor, diyor ki: “Sen rakibin olan siyasi partinin temsilcilerini, rekabet ortamını ortadan kaldırmak için, siyasi saiklerle cezaevine koyup orada tutuyorsun. Bu bir siyasi operasyon, bunun hukukla bir alakası yok.” Şimdi size daha nasıl anlatsın, nasıl altını çizsin siz bu AİHM kararlarına uyasınız diye. Bari çıkın “Ya, kusura bakmayın, işimize böyle geliyor; şu anda bunu uygulamamız lazım, politikamız bunu gerektiriyor çünkü sizi elimine etmek, siyaseten tasfiye etmek istiyoruz.” deyin, biz de bunu anlayalım. “Yok o kadar istatistik var, yok şu kadar var” diye bari allayıp pullamayın ya. Hakikati eğip bükmeyin, lütfen, rica ediyoruz artık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

5.- AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 228 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 2’nci sırasına alınmasına, bastırılarak dağıtılan 229 ve 230 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise kırk sekiz saat geçmeden gündemin aynı kısmının sırasıyla 1’inci ve 3’üncü sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 4, 5, 6, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26 ve 27 Kasım 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesine; 22 Ekim 2025 Çarşamba günü (bugün) birleşimde Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için seçim yapılmasına; Genel Kurulun çalışma saatlerine; 229 ve 230 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ve tekliflerin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağız ve oylarınıza sunacağım.

22/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/10/2025 Çarşamba günü (bugün) toplanmadığından İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Abdulhamit Gül

Gaziantep

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 228 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin bu kısmın 2’nci sırasına alınması, bastırılarak dağıtılan 229 ve 230 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise kırk sekiz saat geçmeden gündemin aynı kısmının sırasıyla 1’inci ve 3’üncü sıralarına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi;

Genel Kurulun;

4, 5, 6, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 25, 26 ve 27 Kasım 2025 Salı, Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve bu birleşimlerinde saat 24.00’e kadar,

22 Ekim 2025 Çarşamba günkü (bugün) birleşiminde Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için seçim yapılması ve 229 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

23 Ekim 2025 Perşembe günkü birleşiminde 228 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi,

30 Ekim 2025 Perşembe günü toplanmaması,

229 ve 230 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük’ün 91’inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetvellerdeki şekliyle olması önerilmiştir.

Tekliflerin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesi önerilmiştir.

229 Sıra Sayılı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309)		
Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 10’uncu maddeler	10
2. Bölüm	11 ila 19’uncu maddeler	9
Toplam Madde Sayısı:		19

230 Sıra Sayılı Millî Parklar Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3308)		
Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1. Bölüm	1 ila 17’nci Maddeler	17
2. Bölüm	18 ila 30’uncu Maddeler	13
Toplam Madde Sayısı:		30

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Genel Kurulun çalışma verimliliği, daha doğrusu Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışma verimliliği üzerine daha önce bu kürsüde birkaç kere düşüncelerimizi ve eleştirilerimizi ifade ettik. İçerik ve usul açısından iki basit talebimiz var. Birincisi: Kanunlar, daha doğrusu kanun teklifleri çalışılırken mümkünse çalışma aşamasında, değilse komisyon aşamasında muhalefetin olumlu katkısına açık bir süreç yürütülsün, muhalefetin eleştirileri dikkate alınsın, muhalefetin gerek metin değişikliği gerek ilave metin önerileri ciddiyetle ele alınsın ve buradaki öneriler muhalefetten geliyor diye kategorik olarak dışlanmasın. İkincisi: Genel Kurulun hiç olmazsa aylık, iki aylık, üç aylık gibi kısa süreler için nasıl bir çalışma takvimi ve sıralaması içerisinde çalıştırılmak istendiğine dair -muhalefetle istişare ve ortaklaşma demiyorum- tek yönlü bilgilendirme yapılsın.

Şimdi, herhangi bir kanun teklifini buraya getirmek iktidarın çok önemseydiği bir konu gibi gözüküyorken birdenbire o teklifin geri çekildiği bir fotoğrafla karşı karşıya kaldığımızda bu durumda arka planda ne olup bittiğini vatandaşlarımız kadar muhalefetin de öğrenmeye hakkı var herhâlde. Geçen hafta ısrarla Karayolları Trafik Kanunu burada çalıştırılmak istendi. Yeterli sayılar sağlanmadığı için maalesef Meclis bazı günler kapandı. Karayolları Trafik Kanunu'nun özellikle güvenliği değil tahsilatçı yönü burada konuşmacılar tarafından defalarca kez eleştirildi. Bugün, Karayolları Trafik Kanunu'nun geri çekildiği, Vakıflar Kanunu'nun gündeme getirilmek istendiği bir öneriyle karşı karşıyayız ve o gün çalışma önerisi konuşulduğunda şunu söylemiştik: Takriben aralığın birinci ya da ikinci haftasında bütçe görüşülmeye başlanacak; bütçeye kadar ne yapmak istiyorsunuz, sadece iki aylık bir projeksiyonu bizimle paylaşın. Birinci derece ve öncelikle hangi kanun, ikinci derece veya üçüncü derece öncelikle hangi kanunlar görüşülmek isteniyor? Ve bu kanunlar da görüşülürken lütfen hileişeriyeden kaçınm. Anayasa Mahkemesinin esas denetimine girerek iptal etmiş olduğu düzenlemelerde virgüllerle, kelimelerle, harflerle oynayarak aynı düzenlemeleri bizim önümüze getirmeyin demiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - Şimdi, burada merak ediyoruz ve bunu samimiyetle, bir demagojiye dönüştürmeden, bir laf yarışına dönüştürmeden soruyoruz: Karayolları Trafik Kanunu niçin geri çekildi? Eğer birtakım eleştiriler dikkate alınarak bazı düzenlemeler yapılacaksa burada vatandaşın lehine muhalefetle bir ortaklaşma sağlanacak mı? Gündeme aldığımız torba yasada -her ne kadar başlıkta “vakıflar” geçiyorsa da birçok ilişkili düzenleme var- Anayasa Mahkemesinin esas denetimini boşa çıkaran düzenlemelerde ısrar edilecek mi? Eğer bu hususlar bu kürsüden samimi bir şekilde ifade edilecek ve tartışılacaksa muhalefet tabii ki bu Meclisi sizinle birlikte çalıştırmaya, vatandaşımızın taleplerini bu Meclis kürsüsüne taşımaya hazırdır diyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Denizli Milletvekili Sayın Yasin Öztürk. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin ciddiyetiyle ve verimliliğiyle doğrudan ilgili bir konuyu konuşmak durumundayız. İktidar partisi önümüzdeki hafta Meclisin çalışmaması için bir önerge vermiştir.

Değerli milletvekilleri, yasama organı bir tatil planına göre değil milletin ihtiyaçlarına göre çalışır. Meclisin görevi takvim koalamak değildir; ihtiyaca uygun yasa düzenlemek, denetim görevini yerine getirmek ve bütçeyi görüşmektir. AK PARTİ'sinin bu önerisi Meclisin verimliliğini zayıflatan, işleyişini aksatan ve planlama yetersizliğini ortaya koyan bir adımdır. Daha geçen hafta ne oldu? Karayolları Trafik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Teklif "acil" denilerek gündeme alındı ancak hiçbir gerekçe açıklanmadan ertelendi. Yasama sürecini böyle düzensiz ve keyfî bir şekilde yönetmek hem milletin beklentisini boşa çıkarır hem de Meclisin itibarına zarar verir.

Arkadaşlar, 1 Ekimden bu yana, yirmi iki gündür Meclisten bir kanun teklifi dahi geçmedi -yazıktır- şimdi de bir haftalık bir ara öneriyorsunuz; bu bir yönetim tarzı değil düpedüz programsızlıktır. Planlama eksikliğini gizlemek için Cumhuriyet Bayramı gibi milletin ortak değerini gerekçe göstermek siyasi ciddiyetle bağdaşmaz. Cumhuriyet Bayramı'nda resmî tatil bir buçuk gün ama siz Meclisi bir hafta kapatıyorsunuz. İç Tüzük'ün 5'inci maddesinde açıkça "Türkiye Büyük Millet Meclisi yılda en fazla üç ay tatil yapabiliyor." deniliyor. Peki, hiç düşündünüz mü, Meclis gerçekten üç yüz altmış beş günde kaç gün tatil yapıyor?

Değerli milletvekilleri, biz burada milletin temsilcileriyiz. Bu kürsü tatil planlarının konuşulacağı bir kürsü değildir. Ekonomik sıkıntıların, bütçe dengesizliklerinin, vergi adaletsizliklerinin tartışılacağı bir dönemde Meclisin kendini sessizliğe gömmesi kabul edilemez. Bugün ülkenin her yerinde vatandaş geçim derdinde, üretici borç içinde, gençler umutsuz; bu tablo ortadayken Meclisin çalışmalarına ara vermesi milletin derdine sırt çevirmesi anlamına gelir çünkü Meclis kapalıyken milletin sesi de kısılır. Oysa bizim görevimiz o sesi güçlü bir biçimde duyurmak, çözüm üretmek, denetimi sağlamak ve milletin taleplerini yasama faaliyetlerine yansıtmaktır. AK PARTİ'sinin bu önerisi yalnızca bir haftalık tatil talebi değildir, bu öneri iktidarın Meclisi gerektiğinde devre dışı bırakabilen bir anlayışa sahip olduğunun göstergesidir. Oysa yürütme ne kadar güçlü olursa olsun yasama faaliyetinin düzenli, şeffaf ve süreklilik içinde işlemesi bir demokrasinin temel şartıdır. Meclis çalışmazsa yasama denetimi zayıflar, denetim zayıfladığında yürütmenin hataları da artar, Meclisin her gereksiz arası ülke yönetiminde bir denetim boşluğu anlamına gelir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, buyurun, devam edin.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) - Bizim görevimiz bu boşlukların oluşmasına izin vermemektedir.

Cumhuriyet Bayramı'nı elbette coşkuyla kutlayalım ama ertesi gün milletin işleri bizi bekliyor. Bütçeyi konuşacağız, ekonomik planlamayı değerlendireceğiz, vatandaşın yükünü hafifletecek adımları tartışacağız. Bu kadar yoğun bir gündem varken Meclisin bir haftalık ara vermesi ne ülkenin gerçeklerine ne de yasama ciddiyetine uygundur.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyet görev bilincidir, cumhuriyet çalışma ahlakıdır, cumhuriyet sorumluluk demektir. Cumhuriyeti gerçekten yaşatmak istiyorsak onu tatil gerekçesi değil çalışma motivasyonu olarak görmeliyiz.

Unutmayalım, Meclis çalıştıkça Türkiye güçlenir, Meclis konuştuğça milletin sorunları çözülür ve Meclis görevini yaptıkça cumhuriyet yaşar diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın İbrahim Akın.

Buyurun Sayın Akın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Merhaba sayın milletvekilleri, Sayın Başkan; evet, DEM PARTİ adına herkesi saygıyla selamlıyorum.

Ben, Meclis önergesiyle ilgili, AKP önergesiyle ilgili değil, daha çok da kendi açımdan ve grubumuz açısından önemli olan bir konuyu sizlerle paylaşmak ve halkımıza buradan seslenmek istiyorum.

10 Ekim günü saat yarım civarında İstanbul Esenyurt'ta "Hakan Tosun" isimli bir gazeteci katledildi. 10 Ekimden bu yana bu meseleyle ilgili Türkiye'nin her tarafında "Hakan Tosun'a ne oldu?" diye bütün gazeteciler, yurtseverler, yaşam savunucuları bunun peşine düştüler. "Hakan Tosun kimdi?" dersiniz, Hakan Tosun son zamanlarda çok yaygın bir şekilde bir katliamla karşı karşıya kaldığımız, ağır tahribatlar yaşadığımız ekoloji mücadelesinin bir parçasıydı, çok aktif bir şekilde gazeteciydi. Akbelen'de Samandağ'da, İkizdere'de, Kaz Dağları'nda, her yerde bu mücadelenin aktif bir hakikat savunucusuydu. Bilinmeyenleri bildirmek, görünmeyenleri göstermek için mücadele eden bir arkadaşımızdı ancak saat yarım gibi Esenyurt'ta annesinin evine giderken sokakta çeteler tarafından katledildi. Yirmi yedi saat sonra kimliği belli oldu. Ancak kimliğinin belli olmasının temel sebebi ona sahip çıkan gazeteciler ve onun dostları oldu. Sonrasında, yirmi yedi saat sonrası... Ülkemizdeki teknolojiyle anında tespit edilebilen insanların kimliği maalesef tespit edilmedi. Polisle beraber, öldürenler, iş birliği içerisinde Hakan Tosun'u bir tarz yok etmek istediler. Ancak görüntüler açığa çıktı, çevreden insanlar bilgi verdiler ve sonuç olarak bu durum karşısında kabul etmek zorunda kaldılar. Ancak hâlâ Hakan Tosun adına değerlendirdiğimizde öldürenlerin ikisinin tutuklu olduğu, ancak onun yanında bulunan motorlu vatandaşın hâlâ serbest kaldığı, amcasının ve babasının bizzat bu meseleyi örtbas etmek için yapmış olduğu her şey açığa çıkmasına rağmen tutuklu olmadığı bir gerçeklikle karşı karşıyayız. Sokakta can güvenliği yok, insanlarımız sokaklarda yürürken çeşitli çetelerin karşısında saldırıya maruz kalıyorlar ve maalesef bu insanlarımızın hayatına sahip çıkan bir hukuk sistemi, bir güvenlik sistemi yok. Polislerle iş birliği içerisinde olduğu çok belli çünkü bir lokantada babası, amcası polislerle beraber görüşürken video kayıtları var. Bunları aslında biz, polislerle rağmen, emniyete rağmen, savcılığa rağmen kendi araştırmacı gazeteci olanaklarımızla biliyor ve görüyoruz. O nedenle her zaman söyledik, tekrar söylüyoruz: Bu ülkede yaşam hakkı ortadan kaldırıldıktan sonra bütün insanlarımızın da geleceği karartılmakla karşı karşıyadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Biz, Hakan Tosun'un katillerinin ve niçin öldürüldüğünün bir an önce açığa çıkmasını istiyoruz. Ekoloji mücadelesi içerisinde çok aktif olan bu arkadaşımızın belki de sermayenin bir kısım çeteleri tarafından öldürülme ihtimali olduğu gibi başka gerekçeler de olabileceği kanaatleri var. Bu konuyla ilgili, özellikle öldürenlerin ailesinin korucu olduğunu, korucu ailesi olduğunu ve bölgede de kendilerinden çok fazla insanın korktuğunu biliyoruz. Çevreye saldıkları korkudan dolayı da insanlar görgü tanıklığı, şahitlik yapmıyorlar. Gittik, yerinde gördük, inceledik; Hakan Tosun'un öldürüldüğü yerde basın açıklaması yaptık ve hâlâ oradaki karanfiller duruyor. O nedenle ben bütün yurttaşlara sesleniyorum: Görenler, bilenler, bu konuya tanıklık edenler; yarın sizin başınıza gelebilir. Bu ülkenin insanlarının sokakta öldürülmesini, gazetecilerin öldürülmesini istemiyoruz. Yaşam hakkı en temel meseledir ve herkesin sahip çıkmasını istiyoruz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Cemal Enginyurt.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çok önemli bir önerge üzerine söz aldım. Dolayısıyla duygu yüklü bir konuşma yapmak istiyorum. Yani bir hafta Meclis tatil olacak, sonra da çalışma günlerini tespit etmek için oylama yapacağız. Aslında gerek yok, zaten her iki tarafın oyuyla her şeyi kabul ediyoruz ya da reddediyoruz. Dolayısıyla önergeden ziyade Türkiye’de iyi gitmeyen birkaç şeyden bahsetmek istiyorum.

Hakikaten Türkiye’de hukuk iyi gitmiyor. Her ne kadar Adalet Bakanı günde 4-5 defa “Hukuk var.” dese de hukuk iyi gitmiyor. Kemal Can ifade veriyor, diyor ki: “Burayı almamı devlet büyüğü ağabeyim söyledi, şurayı almamı devlet büyüğü ağabeyim söyledi, şu işi yapmamı devlet büyüğü ağabeyim söyledi.” Polis aklına gelip de “Devlet büyüğü kim?” diye sormuyor, savcı da aklına gelip “Devlet büyüğü kim?” diye sormuyor.

Kemal Can Habertürk’ü alıyor, Show’u alıyor, üniversite alıyor ama Kemal Can’ın 2023 yılında tütün kaçakçılığında hakkında dava açılmış; İstihbarat araştırmamış, Emniyet İstihbarat araştırmamış, RTÜK araştırmamış; beyefendi Türkiye’de ne kadar büyük televizyon varsa satın almış, akabinde de televizyona ve üniversitelere çökülmüş, kayyum atanmış. Flash TV’nin sahibi bahis çetesi, şu an hâlâ içeride yatıyor. Adam 2021 yılında bahis çeteliğini başlatmış, organize çete kurmuş ama Flash TV’yi alırken -ben bir danışman alıyorum, siz bir danışman alıyorsunuz; MİT, İstihbarat araştırıp gönderiyor Türkiye Büyük Millet Meclisine alınıp alınamayacağını ama- ilginçtir, Flash TV’nin sahibi hiç araştırılmıyor, sorulmuyor; RTÜK de onay veriyor, alıyor, akabinde Flash TV’ye de çökülüyor. Dolayısıyla hukuksuzluk bu tarafta olursa hukuk oluyor, eğer bu tarafta olursa hukuksuzluk alabildiğine işliyor. “Aziz İhsan Aktaş” diye bir iftiracı önüne gelene iftira atıyor, yedi yüz dört yılla yargılanıyor, adam serbest ama hakkında dört yıl ceza istenen belediye başkanları tutuklu olmaya devam ediyor. Aziz İhsan Aktaş’ın ortakları iftiracı, hepsi dışarıda; denetimli serbestlik kaldırılmış, adli kontrol kaldırılmış, yurt dışı yasağı kaldırılmış, onlar serbest ama Murat Çalık mamayla besleniyor cezaevinde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Ünsal Ban; Türk Hava Kurumunda sahte diplomalar vermiş, her türlü borsa, her türlü dolandırıcılığın içinde, Bolu Mengen’de Rüya Çiftliği’ni 100 milyon dolara satın almış; adam yurt dışına kaçıyor, sahte diplomacılar serbest bırakılıyor; tutuklama kararı çıkıyor, yurt dışına kaçıyor ama Cumhuriyet Halk Partisinin belediye başkanlarının, bürokratlarının “Kaçma şüphesi var.” diye tutukluluğu devam ediyor. Şafak Başa -Ordu Mesudiye Kaymakamlığından tanırım, iyi bir bürokrat- hastalığı devam ediyor, beş aydır hâlâ evinde adli kontrol şartıyla tutuklu kalıyor. Dolayısıyla böyle bir hukuksuzluğun hiç kimseye faydası olmaz. Herkes şunu unutmasın ki adalet bir gün herkese lazım olur. Onun için adaletli olmak lazım, hukuka saygılı olmak lazım diyor, teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÖNERGELER

1.- Başkanlıkça, Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez’in Adalet Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç’ın ve Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez’in Millî Savunma Komisyonu üyeliğinden; Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan’ın İçişleri Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren’in Dışişleri Komisyonu üyeliğinden; Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi’nin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk’in ve Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan’ın Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyeliğinden; Van Milletvekili Gülderen Varlı’nın Kamu İktisadi Teşebbüsleri

Komisyonu üyeliğinden; Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın ve Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden; Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden; Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazılarının 22/10/2025 tarihinde Başkanlığa ulaştırılmasına ilişkin önerge yazıları (4/116)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkanlığının, İç Tüzük'ün 21'inci maddesi uyarınca, Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez Adalet Komisyonu üyeliğinden, Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç ve Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez Millî Savunma Komisyonu üyeliğinden, Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın İçişleri Komisyonu üyeliğinden, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in Dışişleri Komisyonu üyeliğinden, Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi'nin Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyeliğinden, Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk ve Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu üyeliğinden, Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğinden, Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan ve Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliğinden, Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu üyeliğinden, Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyeliğinden geri çekildiklerine ilişkin yazısı 22 Ekim 2025 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Gündemin “Seçim” kısmına geçiyoruz.

IX.- SEÇİMLER

A) KOMİSYONLARDA AÇIK BULUNAN ÜYELİKLERE SEÇİM

1.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Sanayi, Ticaret, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Sakarya Milletvekili Ümit Dikbayır aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2.- Adalet Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Komisyonlarda boş bulunan ve Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubuna düşen üyelikler için seçim yapacağız.

Adalet Komisyonuna Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Arslan aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Millî Savunma Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

BAŞKAN - Millî Savunma Komisyonuna Van Milletvekili Gülderen Varlı aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Savunma Komisyonuna İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- İçişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - İçişleri Komisyonuna Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- Dışışleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Dışışleri Komisyonuna Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonuna Hakkâri Milletvekili Onur Düşünmez aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

BAŞKAN - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna Muş Milletvekili Sümeyye Boz aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonuna Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

BAŞKAN - İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonuna Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11.- Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Güvenlik ve İstihbarat Komisyonuna Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12.- Çevre Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Çevre Komisyonunda boş bulunan ve YENİ YOL Grubuna düşen 1 üyelik için Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün aday gösterilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Başarır, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

60.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için yapılacak seçime katılmayacaklarına ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, birazdan Sayıştay için 5 üye seçeceğiz. Toplam 59 üyesi olan bir kuruldun bahsediyoruz. Sayıştay bu ülkede 86 milyon adına devlet harcamalarının denetimini yapan, röntgenini çeken bir kurum. Öncelikle şunu belirtmek isterim ki üç aşamalı bir seçim, üçünde de iktidar çok etkin yani Sayıştay aşamasında 59 üyenin tamamı AKP'ye yakın isimler, Plan ve Bütçede öyle, Mecliste de öyle olacak. Komisyon sadece bir şey istedi, tek bir şey istedi; "Bu 5 üye için mülakat yapalım." dedi, ona bile gerek görmediler. Bu kadar liyakatsiz yapılan bir seçime katılmayı da uygun görmüyoruz. Biz seçime katılmayacağız, arkadaşlarımızla seçim sırasında salondan ayrılıyoruz.

(CHP milletvekillerinin Genel Kurul Salonu'nu terk etmesi)

IX.- SEÇİMLER (Devam)**B) SAYIŞTAY BAŞKANI VE ÜYELİKLERİNE SEÇİM**

1.- Sayıştayda Boş Bulunan Üyeliklere 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu'nun 15 ve 16'ncı Maddeleri Hükümleri Gereğince Yapılacak Seçime Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/1192) ile Sayıştay Başkanı ve Üyeleri Ön Seçim Geçici Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 225)¹

BAŞKAN - Şimdi, alınan karar gereğince, Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için yapılacak seçime başlıyoruz.

Bu seçim, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 15 ve 16'ncı maddeleri ile İç Tüzük'ün 150'nci maddesine göre gizli oylamayla yapılacaktır.

Plan ve Bütçe Komisyonunca oluşturulan Sayıştay Üyeleri Ön Seçim Geçici Komisyonu tarafından Sayıştay üyelikleri için boş üyelik sayısının 2 katı olarak belirlenen adayları içeren birleşik oy pusulası, Başkanlıkça adayların soyadı sırasına göre düzenlenmek suretiyle bastırılmıştır.

Toplantı ve karar yeter sayısı mevcut olmak şartıyla, en çok oyu alan Sayıştay meslek mensupları kontenjanından 2, Hazine ve Maliye Bakanlığı meslek mensupları kontenjanından 3 aday Sayıştay üyeliğine seçilmiş olacaktır.

Şimdi oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum: Komisyon sıralarından birinci sıradaki kâtip üye Adana'dan başlayarak İstanbul'a kadar -İstanbul dâhil- ikinci sırada yer alan kâtip üye ise İzmir'den başlayarak Zonguldak'a kadar -Zonguldak dâhil- adı okunan milletvekillerinin adını ad defterinden işaretleyecektir. Adı işaretlenen milletvekiline mühürlü birleşik oy pusulası ve zarf verilecektir. Adı ad defterine işaretlenen ve mühürlü birleşik oy pusulasını alan sayın üye oy kabinine girecek ve oy pusulasında Sayıştay meslek mensupları kontenjan grubu aday listesinden 2, Hazine ve Maliye Bakanlığı meslek mensupları kontenjan grubu aday listesinden 3 adayın karşısındaki kareyi çarpyla işaretleyecek ve oy pusulasını zarfa koyarak Başkanlık Divanı kürsüsünün önünde yer alan oy kupasına atacaktır. Aynı zarftan birden çok oy pusulası çıkması hâlinde bu oy pusulalarının tamamı veya daha önce açıklandığı üzere, ilgili kontenjan grubu aday listesinden seçilecek üye sayısından fazla adayın işaretlendiği oy pusulalarının ise ilgili kısımları geçersiz sayılacaktır. Bu hususlar oy pusulalarında dipnot olarak belirtilmiştir. Ayrıca, oy pusulalarında oyun kim tarafından kullanıldığını belirleyecek bir işaret, imza, karalama gibi durumlarda oy geçersiz sayılacaktır.

Kabinlere aynı renk tükenmez kalem konulmuştur, sayın üyeler bu kalemleri kullanılacaktır.

¹ 225 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Oylamanın sayım ve dökümü için ad çekmek suretiyle 5 kişilik bir tasnif komisyonu tespit edeceğim.

Tasnif komisyonuna seçilen üyeler oylama işlemi bittikten sonra komisyon sıralarındaki yerlerini alacaklardır.

Sayın kâtip üyelerin yerlerini almalarını rica ediyorum.

Tasnif komisyonunu belirlemek için kura çekiyoruz:

Sayın Yıldız Konal Süslü, İstanbul? Yok.

Sayın Abdürrahim Dusak, Şanlıurfa? Burada.

Sayın Emre Çalışkan, Nevşehir? Burada.

Sayın Nevroz Uysal Aslan, Şırnak? Burada.

Sayın Mehmet Atmaca, Bursa? Burada.

Sayın Ednan Arslan, İzmir? Yok.

Sayın Naci Şanlıtürk, Ordu? Yok.

Sayın Ramazan Kaşlı, Aksaray? Burada.

Şimdi seçime Adana ilinden başlıyoruz.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, oyunu kullanmayan sayın üyemiz var mı? Yok.

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Oy kutuları kaldırılınsın.

Tasnif Komisyonu üyeleri lütfen yerlerini alsınlar.

Tasnif Komisyonu üyelerinin adlarını tekrar okutuyorum:

Sayın Abdürrahim Dusak, Şanlıurfa; Sayın Emre Çalışkan, Nevşehir; Sayın Nevroz Uysal Aslan, Şırnak; Sayın Mehmet Atmaca, Bursa; Sayın Ramazan Kaşlı, Aksaray.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN - Tasnif Komisyonu tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Plan ve Bütçe Komisyonu Sayıştay Başkanı ve Üyeleri Ön Seçim Geçici Komisyonunca belirlenen adaylar arasından Sayıştayda boş bulunan 5 üyelik için yapılan seçime 293 üye katılmış, kullanılan oyların dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Saygıyla arz olunur.

Tasnif Komisyonu		
Üye	Üye	Üye
Abdürrahim Dusak	Emre Çalışkan	Nevroz Uysal Aslan
Şanlıurfa	Nevşehir	Şırnak
Üye	Üye	
Mehmet Atmaca	Ramazan Kaşlı	
Bursa	Aksaray	

Sayıştay Meslek Mensupları Kontenjan Grubu:

Mehmet Avcı: 19 oy

Eşref Edip Çiçekli: 253 oy

İsmail Cengiz Erek: 27 oy

Necati Küçükaydın: 249 oy

Hazine ve Maliye Bakanlığı Meslek Mensupları Kontenjan Grubu:

Coşkun Çekiciler: 256 oy

İsmail Çobanoğlu: 258 oy

Muammer Çolak: 15 oy

Ertan Erüz: 13 oy

Yusuf Gezbeli: 17 oy

Adnan Güran: 252 oy

Geçersiz: 14 oy

BAŞKAN - Bu sonuçlara göre Sayıştay üyeliğine seçilenleri okutuyorum:

Sayıştay Meslek Mensupları Kontenjan Grubu Aday Listesi'nden Eşref Edip Çiçekli ve Necati Küçükaydın; Hazine ve Maliye Bakanlığı Meslek Mensupları Kontenjan Grubu Aday Listesi'nden Coşkun Çekiciler, İsmail Çobanoğlu ve Adnan Güran.

BAŞKAN - Seçilen üyeleri tebrik ediyorum, hayırlı olmasını diliyorum.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.27

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.08

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 10'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229)²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 229 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görüşülecektir. Bu nedenle, teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanıp maddelerine geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görüşülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Alınan karar gereğince teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresi en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Teklifin tümü üzerinde, YENİ YOL Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen.

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Bu tip aralardan sonra ilk konuşmacı olmanın verdiği zorluklar var. Şu anda AK PARTİ sıralarında hiçbir arkadaşımız yok, muhalefet sıralarında da az sayıda arkadaşımız dinliyorlar ama derdimizi dinleyecek tek bir kişiye bile saatlerce dert anlatmak kültüründen gelen bir insan olarak kanunla ilgili görüşlerimizi sürem yettiği müddetçe arz edeceğim.

Her şeyden önce şunu bir kere daha tespit etmek gerekir ki başkanlık dönemi kanun yapma karakteristiğine dönen torba kanun tekliflerinin biriyle daha karşı karşıyayız. 19 maddelik bir kanun teklifi gözüküyor. Özünde Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarına uyum sağlayan birtakım düzenlemeler oluyor gözükse de aslında birkaç maddede kurumsal hafızayı ve kültürü ortadan kaldıran, eşitsiz birtakım imtiyazlar getiren, başta belediyeler olmak üzere değişik birtakım varlıklara Bakanlık

² 229 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

tarafından el konulması imkânını sağlayan ve kültürel hafızamızı yok sayan birtakım yetkilerin Millî Saraylar İdaresine devrini içeren birtakım sıkıntılı maddelerle karşı karşıyayız. Gönül isterdi ki bu teklif aceleyle getirilmesin, ana komisyon olarak Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşüldüğü gibi Millî Eğitim ve Kültür Komisyonunda da enine boyuna görüşülsün. Aslında Plan ve Bütçe Komisyonunun âdeta Genel Kurulun alt ve ana komisyonu gibi çalıştırıldığı bir dönemde diğer...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, bu iktidar grubunda tek bir milletvekili yok; Allah rızası için, sadece Komisyon Başkanı oturuyor.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Sayın Tanal, kulisten hiç olmazsa birkaç kişiyi çağırırsan bari, sonra “Duymadık.” demesinler.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ağabey, Allah rızası için olmaz ya, bu elektriklere yazık ya!

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ayıp, gerçekten ayıp ama! Vallahi billahi ayıp!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Ya, gerçekten olmaz.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Şimdi, Sayın Tanal, dediğiniz kayda geçiyor ancak bir soru soruyorum: Burada 200 iktidar vekili bizi dinliyor olsa bizim konuşmalarımızdan sonra tutumlarında bir değişiklik söz konusu olacak mı? Boş sıralara konuşmak ile dolu sıralara konuşmak arasında nasıl bir fark var Allah aşkına? (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Maalesef çoğu zaman teklifler dahi incelenmiyor. Bu Meclis bir infaz düzenlemesini Adalet Komisyonundan değil Plan ve Bütçe Komisyonundan geçiren uygulamaya tanıklık yaptı bir buçuk yıl önce. Millî Eğitim ve Kültür Komisyonunun üyelerinin de çoğunluğu Cumhuriyet İttifakı’nda, istedikleri kararı oradan da çıkarabilirler ama oradaki uzmanlık denetiminden dahi âdeta kaçırılmış bir teklifle karşı karşıyayız ve bu teklifin hayata girmesiyle birlikte ciddi mülkiyet transferlerinin yaşanacağını, özel hayatın gizliliğini ortadan kaldıracak ciddi bir gözetim genişlemesinin ortaya çıkacağını ve Anayasa Mahkemesi kararlarının bir kez daha baypas edileceğini rahatlıkla ifade edebiliriz.

Bu teklifle getirilen iyileştirmelerden biri, deprem bölgesindeki birtakım işletmelerin yasal zorunluluklarının ertelenmesidir. Elbette afet bölgesiyle dayanışma hepimiz için en yüksek ahlaki görevdir. Zaten yanlış bir şekilde kullanılmış olsa da bugüne kadar afet bölgesinde yapılan yatırımların ve feragat edilen alacakların 100 milyar doları geçtiği bilinmektedir. Peki, 100 milyar dolardan fazla yatırım yaptığımız veya da alacağımızdan feragat ettiğimiz bir yerde yapılan bir düzenleme niçin 4 ille sınırlandırılmıştır, niçin sektörün bir kısmıyla sınırlandırılmıştır? Biz bu düzenlemenin, muhalefetin önerileri doğrultusunda, afetten zarar gören bütün illeri ve turizm sektöründeki bütün paydaşları kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, kişilerin basit bir şekilde aileleriyle tekne kiralama faaliyetlerinin bile yeni bir gözetim ve denetim kapsamına alınması, şüphesiz özgürlüğün istisna, gözetimin kural hâline dönüştüğü bir sistemde yaşadığımızı bir kere daha bize hatırlatıyor.

2’nci ve 3’üncü maddelerdeki düzenlemelerle Anayasa Mahkemesinin değişik kararlarda ifade ettiği sınırlılık, gereklilik ve ölçülülük gibi kriterlerin neredeyse tamamen devre dışı bırakıldığını maalesef görmekteyiz.

4’üncü maddede birtakım yaptırımlarla ilgili bir içerik var -başka bir maddede tekrar bu husus geçiyor- ancak biz şunu biliyoruz ki bürokrasiye inisiyatif tanınan bu tip alanlarda bunların küçük yatırımcılar aleyhine sonuç doğuracağı, tek ve büyük yatırımcıları koruyan bir mantıkla uygulamada hayat bulduğu açıktır. Bu nedenle, burada özellikle birtakım küçük aile işletmelerinin âdeta can suyu gibi destek bulduğu kiralama faaliyetlerindeki idari yaptırımların ruhsat iptaline kadar yönelen bir şekilde ve yüksek parasal miktarlarla düzenlenmesinin doğru olmadığını ifade etmekteyiz.

Birçok sorun var, bölümlerde ve maddelerde bu konuşulacak. Kalan sürem içerisinde üç önemli konuya daha dikkat çekmek istiyorum: Bunlardan biri, 8'inci maddeyle Cumhurbaşkanlığı Millî Saraylar İdaresinin kendi yetki alanındaki yapılacak çalışmalarda arkeoloji, restorasyon, belgeleme ve benzeri çalışmalarda bugüne kadar Türkiye Cumhuriyeti devletinin biriktirmiş olduğu müzeler, üniversiteler, bağımsız kurullar gibi bütün müktesebatın devre dışı bırakılmasıdır. Biz bu müktesebatın devre dışı bırakılmasının en vahim örneğini yakın zamanda Selimiye Camisi'nin restorasyonu örneğinde gördük. Çünkü burada yıllardır bilimsel çalışmalar ve tecrübeyle ortaya konmuş restorasyon projesinin çok dar kapsamlı bir klingen müdahaleleriyle bir anda devre dışı bırakıldığı ve kubbe yazılarının silinerek, kubbe süslemelerinin silinerek âdetâ kûltürde Vehhâbi bir yaklaşımla, son üç yüz yıldır kazanılmış bir kûltürel mirasın ortadan kaldırıldığı gibi gerçekten vahşi bir girişimle karşı karşıya kalmıştık. Neyse ki bir idare mahkemesi kararıyla şu anda bu girişim durduruldu, donduruldu. Ümit ediyoruz ki mahkeme kararı sağlıklı bir şekilde neticelenir ve bugüne kadarki bütün kurulların ve akademisyenlerin çizmiş olduğu rotanın dışına çıkan bu küçük klik de bu inadından vazgeçer; Selimiye kişisel ihtiraslara kurban edilemeyecek kadar değerinde, büyüklükte, önemde bir kûltürel mirasımızdır.

Sevgili arkadaşlar, bu teklifle birlikte gelecek düzenlemelerden biri de birtakım vakıflara ait mülklerin belediyelerin kontrolündeyken bir kararla Vakıflar Genel Müdürlüğünün kontrolüne geçirilebilmesidir. Allah aşkına, soruyorum: Eğer son yerel seçimlerden sonraki tabloyla karşılaşmamış olsaydık; belli başlı büyükşehirlerdeki yönetimler, belediye yönetimleri AK PARTİ'nin kontrolünden çıkmamış olsaydı yine böyle bir teklifle buraya gelir miydiniz?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Gelmezlerdi.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Hiçbir vicdan sahibi insan “Bu teklif doğrudur. Biz bu teklifi teknik veyahüt da kûltürel mirasın korunması amacıyla buraya getirdik.” diyemez. Bu teklif, belediyelerin denetiminde bulunan, kontrolünde bulunan birçok yerin Kûltür Bakanlığının yani merkezî idarenin kontrolüne transferiyle ilgili bir düzenleme içermektedir. Bunun da hakkaniyetli ve vicdanlı bir teklif olduğunu, bir düzenleme olduğunu kesinlikle ileri süremeyiz.

Bu teklifle getirilen bir başka imkân veya düzenleme ise vakıfların birtakım kiralamaları kontrolü kendisinde bulunan vakıflara -tırnak içerisinde- rayiç bedelden aşağı olmamak üzere ihalesiz kiralama imkânının getirilmesidir. Bu, kontrolsüz ve sınırsız bir rant transferinin önünü açmaktır arkadaşlar. Bu tekliften çıkartılması gereken sadece 2 madde varsa biri Millî Sarayların mevcut akademik ve bürokratik hafızayı devre dışı bırakacak yetkilendirilmesi ile ikincisi bu kontrolsüz rant transferini sağlayan bu maddenin çıkarılmasıdır.

Sevgili arkadaşlar, birçok kez bu kürsüde ve daha birçok yerde tartışılan MUÇEV örneğini size hatırlatmak isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Tamamlayacağım efendim.

MUÇEV örneği neydi? Muğla'da bir çevre vakfı kuruluyor, bu, Valiliğin kontrolünde olan bir vakıf gibi gözüküyor. Muğla turizm hattındaki paha biçilmez birçok rant ve imtiyaz bu vakfa “Canım, Valiliğin kontrolündeki bir vakıftır, eğer bir imkân varsa bu da kamu eliyle değerlendirilsin.” diye devrediliyor ve daha sonra alt taşeronlara yok pahasına peşkeş çekiliyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - AKP'ye geçen belediyelerde belediyede kalıyor, CHP'ye geçenleri de MUÇEV'e devrediyorlar.

MEHMET EMİN EKMEN (Devamla) - MUÇEV'e devredildiğinde de burada olası gelirlerin MUÇEV aracılığıyla kamu kontrolünde sağlanması diye bir şey yok Sayın Tanal. Burada maalesef MUÇEV'in alt taşeronlara yok pahasına peşkeş çekmesi var, bu düzenleme de bunun önünü açacaktır.

Genel Kurulun dikkatlerine sunuyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ.

Buyurun Sayın Özdağ. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce Grup Başkan Vekili Sayın Abdulhamit Gül Bey ve Bakan Yardımcısı ve Genel Müdürler ve Genel Müdür yardımcıları buradaydılar. Bir bilgi vermek istediler. Bizim itirazlarımız oldu. Kendilerine teşekkür ediyoruz. Ama şunu da söylemeden geçemeyeceğim -beni başışlasınlar- keşke bunları Komisyonda konuşsaydık, keşke Komisyonda belgelerle, bilgilerle, delillerle, donelerle gelmiş olsaydılar ve orada da milletvekillerini, hem kendi milletvekillerini hem de aynı zamanda muhalefet milletvekillerini mutmain ederek bu kanun buraya gelmiş olsaydı ve bizler de deseydik ki hakikaten bu kanunun her bir maddesi Türkiye'nin yararına, vakıfların yararına, tarihi anıtların yararına veya bizim atalarımızın bize emanet bırakmış olduğu vakıf malzemeleri üzerine veyahut da malları üzerine değerlidir diyebilmiş olsaydık. Yine de kendilerine teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, mevcut iktidar ve onun Türkiye Büyük Millet Meclisindeki mensupları ülke ve milletimiz lehine bir iş söz konusu olduğunda kendilerinden haber alınamıyor ama ülke ve vatandaşlarımız aleyhine bir iş yapılacağı zaman Türkiye Büyük Millet Meclisine maalesef ışınlanarak geliyorlar. Mesela bizler muhalefet milletvekilleri olarak halkımızın bir ihtiyacı ve talebini bir kanun teklifi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine getirmek istediğimizde ne yapıp edip onu Genel Kurula getirmiyorlar. Araştırma önergelerimizi, genel görüşme taleplerimizi oylama yapılınca kadar kulislerde, dışarıda çay kahve içip dinleme gereği bile duymuyorlar ama tam oylama sırasında sanki kurmalı oyuncak gibi, ret vermek için koştura koştura Genel Kurula geliyorlar. Hatta bir ara aklıma geldi, "Ne yapayım?" dedim; "Allah bir, Peygamber hak..." Amentü'yü de yazsam bir araştırma önergesi olarak oraya ve "Bu doğru mudur, değil midir?" diyerek sunsam dedim. Acaba ne yaparlar diye de düşündüm. Kabul ederler mi yoksa "Beraber, ortaklaşa verelim?" mi derler diye de düşünmeden edemedim arkadaşlar. Vatandaşlarımızın neredeyse hiçbir talebi ve gerçek ihtiyacı Türkiye Büyük Millet Meclisinde dile getirilmeyip üstelik bolca aleyhine düzenleme yapılırken ister istemez insanların Türkiye Büyük Millet Meclisine ve milletvekillerine güveni de saygısı da kalmıyor. Vatandaş şöyle düşünsün isteniyor sanırım, "Bugünkü sistemde yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde, yaşanan pratikte, ülkenin en gereksiz kurumu Türkiye Büyük Millet Meclisidir; zaten Cumhurbaşkanı bir gecede her kuralı getirebiliyor, Meclise ne gerek var?" imajını ve algısını yaratmak istiyorlar. Bugün, iktidarın çoğu zaman kavgalara sahne olan, verilen anlık fotoğraflar üzerinden tartışma konusu yapılan yasama organını hiçleştirme gayretlerinin farkındayız. Bir yandan özellikle dışarıya karşı meşruiyet algısını pekiştirsün diye ülkede gerçekten bir yasama organının olduğu, milletvekillerinin yasama ve denetleme faaliyetlerini layıkıyla yaptığı düşünölsün isteniyor; bir taraftan da mesela, Türkiye Büyük Millet Meclisinin en önemli yetkisi ve görevi olan bütçeyi bile yapması engelleniyor. 2018 yılından beri, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle birlikte bütçeyi sadece onaylamakla görevli bir noter görevini ifa eden bir Meclis yapısıyla muhatap oluyoruz. Yandaşlara veya kendilerine peşkeş

çekmek için şirketlere, sermayeye el koyuluyor. Bakınız, bugün TMSF'ye içinde ülkenin en büyük firmalarının da olduğu binden fazla şirketin yönetimi devredildi. Dünyanın neresinde böyle bir şey var? Düşünsenize, yurt dışından bir firma yatırım yapmak için Türkiye'ye gelecek; haberlere bakıyor, TMSF diye bir kurum daha mahkemeye bile çıkmamış şirketlere el koymuş. Yahu, kim gelir? Gelenler de ya uyuşturucu kaçakçısı ya sanal bahis baronları ya çete veya mafya elebaşları ile üçüncü dünya ülkelerinde kendi ülkelerini soyan oligarklar ve karanlık mafya liderleri.

Değerli milletvekilleri, bu düzenin sürdürülebilir bir yanı yok, bu bir çöküştür; yapılanlar, yaşananlar ülkemizin gerçek millî beka sorunudur. Bakınız, otoriter ve diktatör yönetimler rejimlerini genel olarak petrol, doğal gaz, değerli maden vesaire gibi doğal kaynaklarını satarak finanse ederler. Adım adım otoriter bir tarza bürünen mevcut iktidar da kurduğu bu soygun ve yağma düzenini finanse etmek adına ve doğal kaynakları da olmadığı için vatandaşa vergi ve ceza salarak bunu yapmak istiyor, sadece vergi ve cezalarla bu işleri kotaramayacağı için -çünkü devasa bir kara delik yaratılmış- elde avuçta kalan kamu kaynaklarını ve doğal kaynakları da buraya tahvil etme derdine düştüler.

Son olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisine sevk edilen Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi tam da bu mantıkla hazırlanmıştır. Kanunun ne içerdiğini bir aforizmayla anlatayım: Cumhurbaşkanının hiçbir kuruma iş ve yetki bırakmamaya yemin etme düzenlemeleri. Yavaş yavaş bütün devlet kurumlarının, bakanlıkların hatta kamu bankalarının, şirketlerinin -ki bunun içinde Türk Hava Yolları var, ÇAYKUR bile var- yönetimini üzerine alıp ülkeyi bir devlet gibi değil de şirket gibi yönetmeyi şiar edinmiş bir anlayışla karşı karşıyayız. Şimdi, tüm bunlar yetmemiş olacak ki kadim geleneğimizden en önemli unsur vakıflara da sıra gelmiş. Vakıflar Genel Müdürlüğünün taşınmazlarının ve tüm vakıf mallarının yönetimini üstüne almak ve bunları yönetmek için kanun çıkarıyorlar. Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni bir anda Türkiye Büyük Millet Meclisine getirdiler. Daha önce Vakıflar Genel Müdürlüğünün yanı sıra belediyeler ve kamu kurumlarının mülkiyetinde olan vakıf kökenli taşınmazları bu kanun teklifiyle uhdelerine almayı amaçlıyorlar.

Değerli milletvekilleri, iktidar hep aynı siyaset tarzını dayatıyor. Nedir o? Vakıflar üzerindeki mali baskı, iktidara yakın vakıfların güçlenmesi ve diğerlerinin ise tasfiyesiyle "Rabbena hep bana" siyaseti. Bunun art niyetli ve kendilerinden olanlara rant sağlamak amaçlı olduğu maalesef ortada. Kanun teklifinin teknik yönlerini ve içindekileri tek tek sıralayacak değilim ama birkaç hususa dikkat çekmek istiyorum. Bu yasa teklifinin gerekçesinde ifade edilen toplumsal, ekonomik ve teknolojik gelişmelere uyum sağlamak, kamu hizmetlerinin etkinliğini artırmak, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarıyla oluşan hukuki boşlukları gidermek ve uygulamadaki aksaklıkların giderilmesi konusu tam bir "kes-kopyalayıştır" retoriğinden başka bir şey değildir. Bir kere bu bir torba kanun teklifidir yani o an neye ihtiyaç duyulursa içine atıkları; kanun sistematigine, kurallara ve teamüllere uymayan saçma sapan bir düzenlemedir.

Bakınız, "Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" diye huzura getirilen teklifin içinde... 10 farklı düzenleme aynı torbanın içindedir. İktidar mantığının ete kemiğe bürünmüş kara düzen siyaseti, "Ne vereyim ağabeyime?" anlayışı, işportacı tezgâhında "Ne alırsan 5 lira." ticareti, "Seç, beğen, al." tarzı açık büfe siyasetidir. Birbiriyle alakasız bir sürü kanunu bir araya getir, çorba yap. Ne oldu? Güzel oldu değil mi? Ne kanun yapma sistematigi bıraktınız ne de öngörülebilirlik.

Anayasa Mahkemesi kararlarının gerekçelerine dayanılarak yapılan düzenlemeler de iptal kararlarının tam anlamda karşılanmadığı ve daha önce iptal edilen metinlerde küçük değişiklikler yapılarak tekrardan maddelerin dayatılmasıdır. Anayasa Mahkemesinin kararlarında belirtilen

yönetimde açıklık, denetim, eşitlik gibi ilkelere aykırılık devam etmektedir. Kanun teklifiyle ilgili idarelere tanınan takdir yetkisinin ölçülülük ilkesine aykırı şekilde genişletilmesi hukuka aykırıdır.

Bakınız, teklifin 5'inci maddesinde kamuya ait kültür varlıkları ve etkinliklerine isim hakkı veya sponsorluk yoluyla gelir elde etme imkânı tanınmaktadır. Devletin kültür ve tabiat varlıklarını koruma yükümlülüğünde, kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve saydam biçimde kullanılmasında, kültür varlıklarının ticarileştirilmesinde kamu yararı sınırları dikkate alınmadan isim hakkı ve sponsorluk yoluyla ticari gelir sağlanması meşrulaştırılmaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca her kamu geliri türü açık biçimde tanımlanmalı ve tahsilat, harcama, muhasebe süreçleri Sayıştay denetimine açık olmalıdır. Düzenlemeyle getirilen yeni gelir türlerinin mali yönetim açısından hesap verilebilir şekilde ve idari objektiflikle yürütülmesi gerekmektedir ama burada bu konu baypas ediliyor.

Yine, teklifin 7'nci maddesinde belgesiz konaklama işletmelerine uygulanacak idari para cezalarının her bir ilan için ayrı ayrı uygulanacağı belirtilmiştir ancak uygulamada oluşacak belirsizlik, keyfi cezalandırma ve idarenin takdir yetkisinin kötüye kullanılmasına sebebiyet verebilecektir.

Gelelim Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği maddelere. Teklifin 8'inci maddesiyle getirilen düzenlemenin Anayasa Mahkemesi Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermişti. Madde düzenlemesiyle tekrardan Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına bünyesindeki saray, köşk, kasır ve diğer yapıların bakımı, restorasyonu ve taşınır taşınmaz varlıkları meydana çıkarmak üzere araştırma, sondaj ve kazı yapma ve yaptıрма faaliyetlerine ilişkin yetki verilmiştir. İdareye sınırsız takdir yetkisi verilerek belirlilik ilkesi ihlal edilmiştir. Maddeyle Millî Saraylar İdaresine kamuya ait kültür varlıkları üzerinde tek yetki verilmekte olup Kültür ve Turizm Bakanlığı sadece teknik yardımla sınırlandırılmıştır. Bu durum kültür varlıklarının korunması ve kamu yararı gözetimi açısından yetki tekelleşmesine sebebiyet vermektedir. Madde düzenlemesinde yetki sınırları aşılmış, denetim ve sorumluluk mekanizmaları net olarak belirtilmemiştir.

16'ncı maddede Anayasa Mahkemesi tarafından yine aynı şekilde düzenlemenin mülkiyet hakkına ilişkin olması ve kanunda düzenlenmesi gerektiği gerekçesiyle iptal edilmiştir. Düzenlemeyle Uludağ alanında 2863 sayılı Kanun kapsamında doğal sitler ve tabiat varlıklarıyla ilgili görevler, daha önce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğüne verilen görevlerin Uludağ Alan Başkanlığı tarafından yerine getirilmesi düzenlenmektedir. İlgili Bakanlık tarafından yürütülen görevler Başkanlığa devredilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin sorunlarına rağmen hem idare hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi işlevsizleştirilmekte olup Anayasa ve hukuk tanımazlık ilgili düzenlemeyle belirtilmektedir. Doğal sitler ve tabiat varlıklarıyla ilgili görevler Bakanlıktan Başkanlığa devredilmiştir.

Yine aynı şekilde, 17'nci maddede Cumhurbaşkanına verilen yetki ölçülü ve sınırlı hâle getirilmelidir. Artırma kriterleri netleştirilmelidir, mütevellî heyetinin ücret belirleme yetkisi denetlenebilir ve şeffaf mekanizmalarla denetlenmelidir.

Kanun teklifinin geneli göz önünde bulundurulduğunda, mülkiyet hakkı ve hukuki güvenlik ilkesine aykırı olarak 4706 sayılı Kanun'un geçici maddesiyle kamu taşınmazları üzerindeki tahsis, irtifak ve kiralama haklarının yeniden kırk dokuz yıla kadar uzatılabilmesi eşitlik ve rekabet ilkesi açısından sorun teşkil etmektedir.

Değerli milletvekilleri, burada söyleyeceğim son söz şöyle olmalıdır: Mevcut yatırımcılara avantaj sağlanırken yeni yatırımcıların piyasaya girişi engellenebilir. Cumhurbaşkanına bu torba yasayla beraber tek amacı Cumhurbaşkanına yeni...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - ...rantlar için yetki verme yasasıdır. Burada vatandaş da yoktur, ülke de yoktur, vicdan da yoktur ve vicdan da izan da yoktur, sadece yeni rantlar vardır ve bu rantların da kime gideceği de âdetâ belli gibidir.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi yalnızca bir kanun değil onlarca farklı kanunun bir araya getirildiği torba kanun yöntemiyle Meclis gündemine taşınmış bir düzenlemedir. Teklif toplamda 10 farklı kanunda değişiklik öngörmekte; kültür, turizm, vakıflar, arkeoloji, taşınmaz yönetimi ve hatta kimlik bildirme gibi birbirinden tamamen farklı alanları tek başlık altında toplamaktadır. 19 maddelik bu teklif Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda görüşülmüş, ne yazık ki tali komisyonlar devre dışı bırakılmıştır. Bu da teklifin denetimden, tartışmadan ve uzman görüşlerinden yoksun biçimde ilerletildiğini açıkça göstermektedir. Oysa kanaatimizce teklif İçişleri Komisyonunda da ele alınmalıydı. Zira, Kimlik Bildirme Kanunu ve Vakıflar Kanunu'nda yapılan değişiklikler, kolluk denetimi, kamu düzeni ve güvenlik gibi doğrudan İçişlerinin görev alanına giren konuları kapsamaktadır. Teklifte, marina, liman tesisleri ve deniz aracı kiralayan işletmelere yönelik kimlik bildirme zorunluluğu getirilmektedir. Bu zorunluluğa uymayan veya eksik bildirim yapan işletmelere hatta aynı yıl içinde tekrar eden ihlallerde idari para cezaları ve ruhsat iptali öngörülmektedir. Dolayısıyla bu maddelerin teknik açıdan İçişleri Komisyonunda görüşülmesi hem doğru hem de gerekliydi. Nedense daha önce de İçişleri Komisyonunun asli görev alanına giren düzenlemelerin farklı komisyonlara yönlendirildiğini görmüştük. İhtisas ilkesinin bilinçli biçimde aşındırıldığı, İç Tüzük'ün komisyon sistemini kurma amacını ve denetimi ortadan kaldırdığı bu durum elbette tesadüf değildir. Şunu soruyorum ve kayda geçiriyorum: AK PARTİ içindeki siyasi çekişmeler mi, bazı bakanlıklar arası yetki kavgaları mı yoksa yürütmenin konforu mu Meclisin çalışma usullerine yön vermektedir? İçişlerinin sahasına giren maddeleri başka komisyonlara taşımanın maksadını kamuoyu gibi bizler de merak etmekteyiz. Amaç, şeffaf ve sağlıklı bir yasama olmalıdır. Hem Komisyon sürecindeki eksiklikleriyle hem de içerdiği yetki genişletmeleriyle yasama denetiminin baypas edilmesi bu teklifin en büyük hukuki sakıncasıdır. Teklifin Meclise sunulduğu tarih 10 Ekim 2025, Komisyon görüşmelerinin tarihi ise 15 Ekim 2025. Yani arada yalnızca beş günlük bir süre vardır. Kanun tekliflerine verilen kısa zaman dilimleri tekliflerin yeterli biçimde incelenmesi, değerlendirilmesi ve tartışılması için elbette yeterli değildir.

Bir diğer görmezden gelinen husus ise bu teklifin Komisyon sürecinde etki analizinin zamanında sunulmamış olmasıdır. Kanuni bir zorunluluk olmasına rağmen -tıpkı önceki örneklerde olduğu gibi- etki analizi Komisyon görüşmeleri sürerken milletvekillerine ulaştırılmamış, teklif yeterince incelenmeden görüşülüp oylanmıştır. Bizim talebimiz sonucunda ve Komisyon çalışmaları tamamlandıktan sonra etki analizi tarafımıza iletilmiştir. Bu, yalnızca teknik bir eksiklik değil yasama faaliyetlerinin bilgiye ve veriye dayalı olmaktan uzaklaştırılmasıdır. Biz İYİ Parti olarak Komisyon sürecinde önemli önergeler sunduk ancak bu önergelerin tamamı reddedilmiştir hatta bazı maddelerde gerekçemiz dahi okutulmadan doğrudan oylamaya geçilmiştir. Bu yaklaşım Meclisin asli görevini yani yasama denetimini etkisizleştirmektedir. Komisyonların işlevi yalnızca onay makamı değildir.

Görevleri ayrıntılı inceleme yapmak, kamu yararını gözetmek ve millet adına denetim görevini yerine getirmektir. Oysa burada yaşanan yasama sürecinin yürütmenin gölgesine sokulmasıdır. Bu durum yalnızca Meclisin saygınlığını değil kuvvetler ayrılığı ilkesini de zedelemektedir.

Unutulmamalıdır ki Anayasa'nın 88'inci maddesi açık biçimde "Kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir." demektedir ancak bugün görüyoruz ki tekliflerin büyük bölümü fiilen sarayda hazırlanmakta, iktidar milletvekillerinin imzasıyla Meclise sunulmaktadır; bu, açık bir Anayasa ihlalidir. Yasama sürecinin yürütme tarafından şekillendirilmesi demokratik işleyişi zayıflatmakta, yasaların kalitesini düşürmekte, toplumun güvenini sarsmakta, Meclisi yürütmenin noter makamına dönüştürmektedir.

Değerli milletvekilleri, teklifin madde madde incelenmesinden açıkça anlaşılmaktadır ki bu düzenleme bir reform paketi olmaktan çok, dağınık ve amaçsız bir yasal revizyon paketidir. Her ne kadar içinde yer yer teknik olarak faydalı adımlar bulunsun da bütüncül bir planlama ve kamu yararına dayalı bir yaklaşımın olmadığı ortadadır. Kanun teklifinin geneline baktığımızda üç temel sorun göze çarpmaktadır. Torba yasa anlayışı bu teklifin de ana karakteridir. Birbiriyle ilgisiz onlarca konunun aynı teklif içinde düzenlenmesi Meclisin denetim kapasitesini zayıflatmaktadır, milletvekillerinin her maddeyi detaylı değerlendirme imkânını ortadan kaldırmaktadır. Yetki devri ve yürütmenin alan genişletme eğilimi bu teklifte de açıkça görülmektedir. Cumhurbaşkanına verilen artırım, belirleme veya sınırlama yetkileri yasamanın asli görev alanına sürekli müdahale anlamına gelmektedir. Teklifin hazırlanma süreci yönlendirmeyle şekillenmiştir. Milletvekilleri eliyle verilmiş görüncü de fiilen yürütme organı tarafından hazırlanmış bir metin söz konusudur. Nitekim, Komisyon görüşmelerinde kanun teklifini hazırlayan milletvekillerinden birisine deprem bölgesinde neden yalnızca 4 ilin kapsama alındığını sordüğümüzda "Ben Malatya'da yirmi bir gün kaldım, diğer illeri de dolaştım, aldıkları hasar nispetinde bir değerlendirme yapıldı." şeklinde yanıt vermiştir. Değerli milletvekilleri, işte tam da bu cümle yasama faaliyetlerinin hangi zeminde yürütüldüğünü göstermektedir. Bir kanun maddesinin "Ben oradaydım." duygusuyla değil veriye, etki analizine, bilimsel raporlara dayanarak hazırlanması gerekir. Deprem etkisi kimin daha çok kaldığıyla ölçülmemelidir. Bu Meclis, hatırla, gözlemler ya da kişisel kanaatle değil bilimsel verilere ve kamu yararına dayalı kanun yapma iradesiyle çalışmak zorundadır. Depremden etkilenen diğer illerin kapsam dışı bırakılması orada bir tek vatandaşın dahi mağduriyet yaşadığı gerçeğini görmezden gelmek demektir. Bu durum hem adalet hem de anayasal eşitlik ilkesi açısından kabul edilemez bir yaklaşımdır. Komisyonadaki bu yanıt, teklifin aslında Bakanlık talimatıyla hazırlanıp milletvekillerini yalnızca imza makamı hâline getirdiğini de açıkça göstermektedir. Eğer teklifi gerçekten imza sahipleri hazırlasaydı, hangi illerin neden kapsam dışı bırakıldığını rakamlarla, raporlarla, gerekçelerle anlatabilirlerdi. Ancak karşımıza çıkan tablo, yürütmenin kaleme aldığı metinlerin yasamanın onayına sunulduğu bir noter düzenidir. Bu, Anayasa tarafından güvence altına alınan yasama inisiyatifinin gasbıdır.

Diğer yandan, Vakıflar Kanunu'na ilişkin düzenlemeler yerel yönetimlerin mülkiyet haklarını zedeleyen hükümlerle doludur. Belediyelere ait taşınmazların vakıf kaynaklı olduğu iddiasıyla merkezî idareye devri yerinden yönetim ilkesine ve Anayasa'nın 127'nci maddesinde güvence altına alınan mali özerklik ilkesine açıkça aykırıdır. Kültürel mirasın korunması elbette önemlidir ancak bunun yolu yerel iradeyi yok saymak değil, yerel yönetimlerle iş birliğini güçlendirmektir.

Teklifin 11'inci maddesiyle bir cümleyle belediyelerin, il özel idarelerinin hatta kamu şirketlerinin elindeki tarihî yapılar "Vaktiyle vakıf kaynağından bir çivi çakılmış olabilir." denilerek bedelsiz biçimde mazbut vakfa devredilebilmektedir. Üstelik "Vakıf kaynaklarından inşa edilmiş, onarılmış veya ilaveler yapılmak suretiyle katkı sağlanmış..." denilerek, varsayım cümlesiyle devir işlemi yapılabilmekte, böylece hukuk alaşağı edilmektedir. Somut eser aramıyor, delil istememekte, idareye istediğini -vakıf, saray- bedelsiz devral yetkisi vermemektedir. Bu, mülkiyet hakkını ölçüsüzce zedeleyen, yerel yönetimlerin tasarrufunu merkeze devreden bir keyfîlik kapısıdır. Zaman sınırı yok, kapsam sınırsızdır.

Yarın bir belediye binasının “Geçmişte bir çivisi vakıf yardımıyla çakılmış.” denilerek devrine bu yasa maddesine dayanarak kim “hayır” diyebilecektir? Belirlilik ve hukuk devleti ilkesi nerededir? “Kültürel mirası koruyacağız.” derken yerel idareyi ve mülkiyet güvenliğini ortadan kaldıramazsınız. İtirazımız eserin kıymetine değil keyfi el koymayı meşrulaştıran bu sayılı hukukunadır. Üstelik katkı sağlandığı ölçütü pamuk ipliği gibidir. Kimin kayıtlarıyla, hangi projeyle, kim doğrulayacaktır? Yarın “Belediye restore etti, vakıf da boya verdi.” diye bir kurumun emeği bir kalem darbesiyle başkasına mı yazılacaktır? Peki, belediyelerin kaynak harcayarak yenilediği, hayata kazandırdığı bu yerleri bu kanun maddesine dayanarak almaya çalışmanız ne kadar hakkaniyetlidir? Belli ki maksat sandıkta kaybettiğiniz belediyelerin mallarını kanun kılıfıyla geri almaktır. Biz buna kültürel mirası koruma değil “yerel iradeye el koyma” deriz. Kültürel mirası korumak, yereli baypas etmek, mülkiyeti merkeze taşımak demek değildir.

Yine, Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı’na ilişkin maddelerde Cumhurbaşkanına alan sınırlarını değiştirme yetkisi verilmesi Meclisin yasama iradesinin devri anlamına gelmektedir. Biz, alan başkanlıklarının bu tür tarihî ve turistik bölgeler için önemine inanıyoruz. Fakat bir AK PARTİ klasiğiyle iynin içine kötüyü karıştırarak faydalı bir düzenlemeyi bile keyfi yetkiyle gölgelemektesiniz. Böyle bir yasama pratiğiyle ne tarihi koruyabilirsiniz ne de devlet ciddiyetini koruyabilirsiniz. AK PARTİ’nin bu alışkanlığı artık devlet geleneğini değil devlet ciddiyetini aşındırmaktadır.

Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi bugün artık bir yönetim modeli değil tek merkezli bir karar mekanizması hâline gelmiştir. Her kararın bir kişi tarafından verilmesini normalleştiren bu yapı devletin hafızasını, ortak aklı ve istişare geleneğini tasfiye etmiştir. Meclisi etkisizleştiren, yargıyı baskılayan, yürütmeyi sınırsızlaştıran bu sistem artık demokrasinin değil keyfiliğin kurumsallaşmış hâlidir. Devlet geleneğini hiçe sayan, Anayasa’yı esnetmeyi alışkanlık hâline getiren bu yaklaşım milletin egemenliğini temsil eden Gazi Meclisi gölgelemektedir, Türkiye Cumhuriyeti’nin hukuk düzenini adım adım aşındırmaktadır. Bu yüzden, her torba kanun, her yetki devri, her komisyon baypası aslında birer küçük anayasal deformasyon olarak tarihe geçmektedir. Biz İYİ Parti olarak bu şahsileşmiş yönetim anlayışının karşısında güçlü yasama, bağımsız yargı ve sorumlu yürütme ilkesini savunmaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, İYİ Parti olarak bu kanun teklifinde yer alan olumlu adımları desteklemekle birlikte, torba yasa tekniğini, yetki devrini, yerinden yönetim ilkesine aykırı düzenlemeleri ve yasama iradesini yürütmeye bağımlı kılan anlayışı reddediyoruz. Bu teklif yalnızca teknik eksiklikler içeren bir metin değil aynı zamanda yasama kalitesinin düşüşünü, denetimsizliğin kurumsallaşmasını ve hukuk devleti ilkesinin aşınmasını temsil eden bir örnektir. Bu Mecliste millet adına yetki kullanan her bir milletvekilini yasamanın itibarını, hukukun üstünlüğünü ve millet iradesinin onurunu korumaya davet ediyorum.

Bu düşüncelerle, kanun teklifinin mevcut hâliyle yasalaşmasını uygun bulmadığımızı belirtiyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Aydın.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Giresun Milletvekili Ertuğrul Gazi Konal.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün kamu idaresinin etkinliğini artırmak, kültürel mirasımızı korumak, millî güvenliğimizi pekiştirmek ve hukuki boşlukları doldurmak üzere hazırlanan 229 sıra sayılı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin tümü üzerinde Milliyetçi

Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, teklifin en önemli ayaklarından biri 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu’nda yapılan güncellemelerdir. Devletimizin, özellikle sınırlarımızın güvenliği ve iç asayişin temini konusundaki hassasiyeti tamdır. Bu kapsamda, kimlik bildirme yükümlülüğü, marinaları, liman tesislerini, kıyı tesislerini ve deniz aracı kiralayanları da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu tesislerdeki gemi ve deniz turizmi araçlarında kalanların da kayıt altına alınması, özellikle sahil bölgelerimizde insan kaçakçılığının önüne geçilmesi ve genel asayişin sağlanması bakımından hayati bir adımdır.

Aynı kanunda düzenlenen bir diğer önemli hususa idari yaptırımlardaki adalettir. Mevcut durumda kolluk kuvvetlerinin terminallerine bağlanmama gibi fiillerin tekrarı süre sınırı olmaksızın ruhsat iptali gibi ağır yaptırımlar uygulanmakta, bu da özellikle hastane, huzurevi gibi kurumlarda mağduriyetlere de yol açabilmektedir. Yeni düzenleme, caydırıcılıktan taviz vermeden orantılılık ilkesini getirmiştir. İhlalin aynı takvim yılı içinde tekrarı hâlinde ceza 2 katına çıkartılacak, ruhsat iptaliyse ancak aynı takvim yılı içinde 4’üncü ihlalden sonra gündeme gelecektir. Bu, hem devletin denetim gücünü koruyan hem de kurumlara telafi imkânı tanıyan adil bir yaklaşımdır. Bu teklifin ruhunu millî ve kültürel mirasımıza sahip çıkma iradesi de oluşturmuştur. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı bizim millî hafızamızdır. Bu alandaki düzenlemelerle öncelikle harita ve koordinat listesi güncellenerek deniz savaşlarındaki batıkların bulunduğu alan da tarihi alan sınırlarına dâhil edilmektedir. Alan tanımındaki tahsis edilen şartların kaldırılması ve Başkanlığın davalara “katılan” sıfatıyla müdahil olabilmesi idari bütünlüğü ve hukuki gücü temin edecektir.

Özellikle iki husus çok kıymetlidir. Birincisi, tarihi alanlarda irtibatlı tabyalar, kaleler gibi mekânların bağlantı noktası olarak belirlenmesi; ikincisi ise Çanakkale savaşlarına ait her türlü silah, teçhizat, kıyafet ve belgelerin “korunması gerekli taşınır kültür varlığı” sayılmasıdır. Ayrıca alanın jeopolitik önemi gözetilerek Millî Savunma Bakanlığına tahsisli alanlardaki işlemlerde Bakanlığın uygun görüşünün alınacak olması devlet aklının bir gereğidir.

Bu teklif ayrıca bazı hukuki boşlukları da doldurmaktadır. Bunları kısaca ifade edecek olursam: Millî Saraylar İdaresi Başkanlığında kendi yönetimindeki saray, köşk ve kasırların parsellerindeki araştırma, sondaj ve arkeolojik kazı yapma veya yaptırma yetkisi kanuna verilerek hukuki belirsizlik giderilmektedir. Uludağ alanındaki doğal sitler ve tabiat varlıklarıyla ilgili yetkiler Çevre Bakanlığından Uludağ Alan Başkanlığına devredilerek tek elden bütüncül ve etkin yönetim sağlanmaktadır.

Vakıf personel giderlerine yıllık bütçe gelirinin yüzde 30’u gibi bir üst sınır getirilmekte ve personel sayısı belirlenerek hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik tesis edilmektedir. Vakıflar Kanunu’ndaki değişikliklerle ecdat yadigarı eserlerin korunması ve idaresi için devrim niteliğinde olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Bu kanun teklifiyle, vakıf yoluyla meydana gelip de hazine, belediye, özel idare ve KİT’lerin mülkiyetine geçmiş olan vakıf kültür varlıklarının ait oldukları mazbut vakfa devredilmesi sağlanmaktadır. Bu, vakfedenin iradesinin korunması ve bu eserlerin Vakıflar Genel Müdürlüğü eliyle tek elden yönetilmesi adına tarihi bir adımdır. Ayrıca, temsilen yönetilen vakıflardan alınan yönetim masrafi oranının yüzde 20’den yüzde 40’a çıkarılması bir keyfiyet değil zorunluluktur. Vakıflar Genel Müdürlüğü 19.290 mazbut vakfın işleyişini, işlerini hazineden hiçbir pay almadan yürütmektedir. Mevcut durumda genel yönetim giderlerinin kira gelirine oranı yüzde 42’ye ulaşmıştır. Bu düzenleme, artan maliyetlerin karşılanması ve restorasyon hizmetlerinin aksamaması için elzemdir.

Kanun teklifiyle, vakıf taşınmazlarındaki fiilî durumlar ile ihtilafların çözülmesi hedeflenmiştir. Gerek pandemi sürecinden kalan nızalı kiracılar gerekse 30 Haziran 2025’ten önceki işgalciler için bir hukuki zemin oluşturulmuştur. Borcu olmayanlara, davalardan feragat edenlere altı ay içinde başvurmaları hâlinde beş yıllık yeni sözleşme imkânı tanınarak hem ihtilaflar çözülmekte hem de

vakıflar için düzenli kira geliri temin edilmektedir; başvurmayanlar ise 2886 sayılı Kanun uyarınca tahliye edileceklerdir.

Değerli milletvekilleri, bu teklif devletimizin sosyal ve düzenleyici rolünü de ihmal etmemektedir. Bu kanun teklifiyle önemli sosyal düzenlemelerden biri de yapılmıştır. 6 Şubat depreminde etkilenen Adıyaman, Hatay, Kahramanmaraş ve Malatya'daki seyahat acentelerimiz için 2025 yılı aidatı alınmayacak ve daha önemlisi, bu acentelerimizin önceki dönemlerine ait borçları silinerek ticari hayata tutunmaları güçlü bir şekilde desteklenecektir. Turizm sektöründe haksız rekabet ve kayıt dışılığın önüne geçilmek istenmektedir. Bakanlıktan belgesi olmayan konaklama tesislerinin elektronik ortamlarda tanıtım yapması engellenmektedir. Artık elektronik ticari platformları, yayınladıkları işletmenin belge numarasını Bakanlık veri tabanından doğrulamak zorunda kalacaktır. Uyarıya rağmen yirmi dört saat içinde içeriği kaldırmayanlara ilan başına para cezası uygulanacaktır.

Son olarak, kamu taşınmazları üzerindeki turizm yatırımlarıyla ilgili yaklaşık yedi yıldır süren hukuki belirsizliğin sona erdirilmesi de öngörülmektedir. Süre uzatım işlemlerini tamamlamayanlara tüm işlemleri bitirmeleri için altı aylık kesin bir son tarih verilecektir. Bu haktan daha önce yararlanmayanlara ise son bir şans tanınmaktadır. Bu kanun teklifi millî güvenlikten kültürel mirasa, depremzede esnafımızdan turizm sektörünün nizamına kadar çok geniş bir alana iyileştirmeler sağlayan, devletimizi güçlendiren, hukuki belirsizlikleri gideren bir çalışma olmuştur.

Bu duygu ve düşüncelerle, teklifin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak teklifi yürekten desteklediğimizi beyan ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; konuşmamın son bölümünde ise müsaadenizle seçim bölgem Giresun hakkında birkaç konudan söz etmek istiyorum. Özellikle Giresun merkez başta olmak üzere Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı Şebinkarahisar, Bulancak, Keşap, Eynesil, Görele, Piraziz, Tirebolu ve Yağlıdere ilçelerimizde birçok projemiz, taşınmaz mallarımız kısmi olarak kullanılmakta veya da atıl olarak halkımıza ve şehrimize fayda sağlamak üzere, projelendirmek üzere beklemektedir. Bu projelerin en elzemlerinden bir tanesi Giresun merkezde bulunan ve pazar yeri olarak kullanılan boş arsamızdır. Nitelikli veya daha kullanılabilir bir kapalı pazar alanı, otopark, ofis veya konut yapılmak üzere Giresun Belediyesiyle ortak bir proje yapılarak Giresun'un hem otopark problemini bir nebze çözecek hem de dar alanda, olumsuz şartlarda satış yapmaya çalışan pazarcı esnafımızı ve halkımızı daha verimli ve kullanışlı bir alana kavuşturmak için atılımlar beklenmektedir. Yine Giresun'un simgelerinden olan, tarihi milattan önce 200'üncü yüzyıla dayanan, şehrimizin zirve noktalarından olup üzerinde tarihî surlarımız, Millî Mücadele kahramanımız Gazi Osman Ağa'nın, tarihî şahsiyetlerin ve alperenlerin kabirleri bulunan; gerek devletin resmî ziyaretleri gerekse turizm ve festival amaçlı Giresun programlarında yüzlerce hatta binlerce misafiri ağırladığımız Giresun'un tarihî dokusuna, kalemizin manevi ruhuna uygun hazırlanmış projesi ve maddi kaynağı Giresunlu hayırseverler tarafından üstlenilmiş Giresun Osman Ağa Kale Camimizin yapımı yıllardır ufak bir prosedür yüzünden beklemektedir. Giresun Belediyemizin sosyal tesislerinin de bulunduğu, daha farklı tesislerimizin, esnafımızın olduğu -az önce söylediğim gibi- başta Osman Ağamız olmak üzere Giresunlu tarihî şahsiyetlerin kabirleri ve Giresun Şehitliğinin bulunduğu Giresun Kalemize yakışan, tarihî dokumuza ve maneviyatımıza uygun mütevazı bir caminin yapılması için ilgili Bakanlık biriminden gereken bürokratik desteği bu vesileyle beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Kanunumuzun hayırlı olmasını şimdiden niyaz ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Güneş Altın...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

61.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin Kültür Yolu Festivali'ne ve Seydaye Cigerxwîn'in ölüm yıl dönümüne ilişkin açıklaması

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Mardin'de son günlerde bir festival yapılıyor, adı da Mardin Kültür Yolu Festivali. Adı “Kültür Yolu” fakat Mardin'in kültürüne dair hiçbir nüveyi orada göremiyoruz; ne Mardin'in taşının ne sesinin ne dilinin ne de renginin yer almadığı bir festival gerçekleşiyor. Belirtmeliyiz ki Mardin Kültür Festivali milyonlar harcanıp dışarıdan taşınan sahnelerle olmaz; yüzyıllardır burada yankılanan “dengbej”lerin sesiyle, halkların dilleriyle mümkün olur ve ne ironiktir ki bugün aynı zamanda sürgünde hayatını kaybeden Seydaye Cigerxwîn'in de ölüm yıl dönümüdür. Kürt şairin ölüm yıl dönümünde Cigerxwîn'in doğduğu, onun diliyle konuşan bir şehirde hâlâ yok sayılması da çok acıdır. Bu yok saymanın son bulmasını temenni ediyorum. Seydaye Cigerxwîn'i saygıyla anıyorum ve Seydaye Cigerxwîn'i Mardin'in gerçek rengini, sesini, çok dilli ve çok kültürlü yapısını tarihe nakşettiği için de bir kez daha anmak istiyorum. Kültürün iktidarın vitrini değil halkların aynası olduğunu da vurguluyorum.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Ankara Milletvekili Zeynep Yıldız ve Kars Milletvekili Adem Çalkın ile 95 Milletvekilinin Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3309) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 229) (Devam)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk konuşmacı Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş.

Buyurun Sayın Sarıtaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de bizleri izleyen halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Bugün, yine, Meclisin önüne adı kanun ama özü itibarıyla yasama yetkisini fiilen gasbeden torba yasa konmuştur. Bu teklif yalnızca hukuki bir düzenleme değil demokratik işleyişe müdahale eden siyasal bir tasarıdır. Birbirleriyle ilgisiz onlarca maddeyi aynı metne sıkıştırmak Meclisi yürütmenin onay makamı hâline indirmektir. Bu yöntem sadece kötü bir yasa tekniği değil demokrasiyi budamanın sistematik yoludur. Bu torba yasa pratiği şeffaflığı ve katılımı reddeden bir anlayışın ürünüdür. Yasama artık halkın iradesinin değil yürütmenin talimatının alanına dönüştürülmektedir. Milletvekillerine tartışma zemini bırakılmamakta; toplumun, meslek örgütlerinin, akademinin ve yerel yönetimlerin görüşleri tamamen yok sayılmaktadır. Dahası, teklifin 8'inci ve 16'ncı maddeleri Anayasa Mahkemesinin daha önce iptal ettiği hükümleri yeniden yasalaştırma girişimidir. Bu, yargı kararlarını tanımamanın ötesinde, neredeyse sadece kırıntısı kalmış hukuk devletine açık bir meydan okumadır.

Değerli arkadaşlar, bu ülkenin toprağında her taş, her ağaç, her kültürel varlık bir hikâye anlatır. Bu hikâyeler halkın ulaşabileceği yakınlıkta kaldığı sürece ortak hafızayı korur ama bu yasa geçerse bu toprakların bütün tarihsel zenginliği halktan uzaklaştırılacak, merkezî denetimin soğuk koridorlarında kaybolacaktır. Kültürel varlıkların “kültür, sanat” adı altında ticarileştirilmesi aslında kültürün bir meta hâline getirilmesidir. Bu düzenleme toplumsal belleği kamusal alandan koparıp rantın yeni adresine çevirmektedir. Kültür artık halkın ortak değeri değil iktidarın piyasa enstrümanı yapılmak istenmektedir. Görünürde idari kolaylık olarak sunulan bu değişiklikler gerçekte kamusal mülkiyeti iktidarın öncelikleri doğrultusunda yeniden paylaşırma operasyonudur. Belediyelerin elindeki taşınmazları merkezî yönetime devretmek sadece mülkiyet değişikliği değildir; halkın kullanım alanlarının, sosyal

tesislerinin, kültür merkezlerinin ellerinden alınmasıdır. Bugün İstanbul'da bir belediyenin mülküne el konulursa yarın Siirt'te, Diyarbakır'da, Van'da, Trabzon'da, Antalya'da da aynısı olacaktır. Bu yasa yalnızca İstanbul'un değil bütün Türkiye'de yerel demokrasinin kalbine vurulan bir darbedir. Bu bir merkezden yönetim değil merkezden kontrol rejimidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin hazırlanış biçimi dahi Anayasa'nın temel ilkeleriyle çelişmektedir. Anayasa'nın 2'nci maddesi hukuk devletini, 6'ncı maddesi yetkinin devredilemezliğini, 10'uncu maddesi eşitlik ilkesini güvence altına alır. Bu teklif ise hiçbir istişare olmadan, ilgili kurumların ve kamuoyunun katılımını sağlamadan hazırlanmıştır. Kültürel alanın merkezleştirilmesi bu ülkenin azınlık topluluklarının, inanç gruplarının ve farklı kimliklerinin kendi kültürel varlıklarını yaşatma imkânlarını da fiilen ortadan kaldırmaktadır. Ermeni, Süryani, Rum, Ezidi, Kürt, Arap ve Alevi halklarının asırlık mirasları yerel yönetimlerin elinden alınarak Ankara'da bir daireye bağlanması çoğulcu kültür anlayışı değil tek tip kimlik politikasının hüküm sürdürmesidir.

Bakın, değerli arkadaşlar, bu teklif birleştirici olmadığını, aksine ayrıştırıcı olduğunu daha ilk maddesinde kendini gösteriyor. Teklif güya bölgedeki seyahat acentelerine aidat kolaylığı getiriyor ama yalnızca Adıyaman, Hatay, Maraş ve Malatya için. Oysa 6 Şubat depremleri Diyarbakır'ı, Urfa'yı, Antep'i, Osmaniye'yi, Kilis'i ve Elâzığ'ı da derinden etkilemiştir. Bu iller neden kapsam alanından çıkarılmış, sormak istiyoruz burada iktidar vekillerine; gerçi kendileri “el kaldır, indir”den başka bulunmadıkları için yine sıralar boş maalesef. Mesela, 12'nci madde Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün aldığı yönetim masrafı oranını yüzde 20'den yüzde 40'a çıkarıyor. Bu artış vakıf gelirinin toplum yararına kullanımını engelleyecek, gönüllü dayanışma ağlarını boğacaktır. Toplumsal dayanışmayı güçlendirmesi gereken bir kurumun âdeta vergi toplayan bir yapıya dönüştürülmesi sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmaz. Bu yasa, kültürel mirası açıkça sarayın denetimine bağlayacaktır. Kültür artık halkın ortak değeri değil iktidarın propaganda aracına dönüşmektedir. Bir ülkenin kültür politikası iktidarın keyfine göre değil halkın ortak iradesiyle belirlenmelidir. Bugün yapılmak istenen şey, Türkiye'nin çok dilli, çok kültürlü, çok inançlı yapısının üzerini örtmek, halkların ortak hafızasını tekleştirmektir. Bu sadece mülkiyet devri değil kültürel bir tasfiye sürecidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimiz biliyoruz ki bu yasa teklifi bir idari reform değil yerel demokrasiyi boğma operasyonudur; halkın olanı halktan uzaklaştırmak, hukuku, demokrasiyi ve eşitliği yok saymaktır. Türkiye'nin geleceği merkezî otoritenin tek elden kararlarıyla değil yerel yönetimlerin, emek örgütlerinin, sivil toplumun ve halkın katıldığı çoğulcu bir demokratik düzenle kurulur. Bu Meclisin görevi halkın malını halktan kaçırmak değil halkın elinde tutmaktır. Bu toprakların kültürel mirası hepimizindir, gelin, bu mirasa hep birlikte sahip çıkalım. Kültürü ticarileştiren değil yaşatan, halkın iradesini yok sayan değil güçlendiren bir yönetim anlayışını birlikte savunalım.

Biz DEM PARTİ olarak bu teklifin hem anayasal hem de toplumsal bakımdan kabul edilemez olduğunu söylüyoruz ve biliyoruz ki halkın iradesini yasal kılıflarla bastırmaya çalışan hiçbir güç bu topraklarda halkın direncini ve inancını yenemeyecektir diyoruz. Bu, yanlış ve halkın yararına olmayan, halkın katılmadığı; sivil toplum örgütlerinin, yerel demokrasinin, yerel halkın katılmadığı kararları artık bu Meclise, halkın iradesinin tecelli ettiği bu Meclise getirmekten vazgeçin. Bu ne halklara kazandırıyor ne de bu ülkenin geleceğine kazandırıyor; aksine, bu ülkeye kaybettiren bir meseledir. Artık bu hukuksuz, bu çoğulculuğu engelleyen tekçi anlayışa bir an evvel son verin. Biz DEM PARTİ olarak bu yanlış düzenlenmiş, apar topar -adı üstünde “torba yasa” olan- birbirinden farklı birçok konuyu aynı metne sıkıştıran bu teklifi kabul etmeyeceğimizi buradan bir kez daha ifade ediyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Batman Milletvekili Zeynep Oduncu Kutevi.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - Teşekkür ederim Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen değerli halklarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz Vakıflar Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi görünürde teknik düzenlemeler içeren bir metin gibi sunulsa da özünde Türkiye’de kültür, tarih, vakıf ve yerel yönetim alanlarını merkezî iktidarın idari denetimi altına sokma girişimidir. Bu yasa yalnızca bir idari düzenleme değil açıkça siyasal ve ideolojik yeniden yapılanma metnidir. Biz bu yaklaşımı çok iyi tanıyoruz. İktidar her seferinde “düzenleme” “uyum” “verimlilik” gibi teknik kavramların arkasına saklanarak demokratik mekanizmaları görmeyen, yerelin iradesini yok sayan, halkın söz hakkını elinden alan adımlar atıyor. Bugün “Vakıflar Kanunu” adı altında önümüze getirilen metin de bu zincirin yeni bir halkasıdır. Teklifin en kritik maddesi birçok kültür varlığının mülkiyetini belediyelerin ve diğer yerel idarelerin elinden alarak mazbut vakıflara yani merkezî yönetim kontrolündeki yapılara devretmeyi öngörmektedir. Bu ne demektir biliyor musunuz? Bu, yerel yönetimlerin yıllardır koruduğu, bakımını üstlendiği, halkın alın teriyle restore ettiği tarihî mirasını artık tek bir merkeze, tek bir otoriteye bağlaması demektir. Bu, kültürel mirasın yerelden alınarak sarayın denetimine devredilmesi anlamına gelmektedir. Bu teklif, yerel yönetimleri işlevsizleştirmek için atılan bir adımın sadece bir parçasıdır. Bu ülkede tarihî eserlerin, kültür varlıklarının, vakıf mallarının asıl sahipleri halktır; onları yaşatan yerel yönetimlerdir, belediyelerdir ancak bu teklifle birlikte yerel yönetimlerin elinden birer birer yetkileri alınıyor, yerelin sesi kısılıyor. Tarihî bir cami, bir kervansaray ya da bir han artık belediyenin, halkın değil merkezî idarenin yani sarayın uhdesine bırakılacak. Bizler bu anlayışı Hasankeyf’ten çok iyi tanıyoruz. “Koruma” dediler, “kalkınma” dediler; enerji bahanesiyle 12 bin yıllık tarihi maalesef sular altına gömdüler yani bir hafızayı, insanlığın ortak mirasını yok saydılar. Hasankeyf’te birlikte 199 yerleşim yeri, binlerce canlının yaşam alanı, bir coğrafyanın belleği yok edildi ve bunu ilerleme adına yaptılar ama biz biliyoruz ki bu bir ilerleme değil tarihe karşı işlenmiş bir suçtur. Bugün hâlâ aynı anlayışla karşı karşıyayız; rant projeleri uğruna doğa yok ediliyor, tarih katlediliyor, halk yerinden ediliyor. Bugün hâlâ, Hasankeyf’te yapılan tahribattan sonra halk kendine ait olan mekanizmalarda, yerlerde kendilerine ait hiçbir şeyi bulmamaktadır.

Bir ülke kendi geçmişine bu kadar hoyrat davranırsa geleceğini nasıl inşa edecek? Bu ülkenin kültürel mirası birkaç kişinin kâr hırsına, bir iktidarın gösteri tutkusuna feda edilemez. Gezi Parkı, Galata Kulesi, Pera Palas gibi taşınmazların “mazbut vakıf” adı altında merkezî idareye devredilmesini hatırlayalım. O zaman da “koruma” denmişti, “kültür mirası” denmişti. Sonra ne oldu? Halkın yaşam alanları şirketlere, yandaş vakıflara, ihale ağlarına teslim edildi. Şimdi aynı yönetimi kalıcı hâle getirmek istiyorlar.

Üç dönemdir belediyeler kayyumlar eliyle gasbediliyor; kayyum atanmayan belediyelerin karar alma alanı, yetkileri ise daraltılıyor ve şimdi kültürel miras üzerinden mülkiyet hakkı da gasbediliyor. İktidarın yerel yönetimlere yaklaşımı nettir; kazanamadığı belediyeleri kayyumlarla gasbediyor, gasbedemediği belediyeyi borç gerekçesiyle, hacizlerle, soruşturmalarla işlevsizleştiriyor; bu da yetmiyor, bu yasa teklifinde olduğu gibi, “Yetersiz kaldılar.” denilerek yetkileri merkezî idarenin kontrolüne alınıyor. Bu yasa da aynı anlayışın devamıdır; muhalefetin kazandığı belediyeleri hukuken işlevsiz, fiilen etkisiz kılmanın bir başka aracıdır.

Değerli milletvekilleri, bu yasa teklifinde yalnızca kültür ve vakıf değil aynı zamanda kamusal kaynakların denetimi de söz konusudur. Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanunu'na eklenen “isim hakkı, destek ve sponsorluk gelirleri” ibaresi bu teklifin zihniyetini ele veriyor. Müzeler, tiyatrolar, konser salonları artık birer reklam alanına dönüşecek. Kültür ve sanat ve tarihî miras artık kamusal bir hak değil satılabilir bir meta olarak görülüyor. Bu, kültürü kamusalıktan kopartıp piyasaya teslim eden bir anlayış yaklaşımıdır, sanatı desteklemek değil sermaye üzerinden kontrol altına almak demektir. Yine aynı teklif konaklama tesislerinden, marinalardan, işletmelerden anlık veri alma zorunluluğu getiriyor. Bu, kişisel verilerin korunması ilkesine açık bir aykırılıktır. Yurttaşın kimlik bilgisi, hareketi, tercihi devletin veri tabanından izlenir hâle gelecek. Yani bu yasa sadece mülkiyeti değil özgürlükleri de hedef alıyor.

Öte yandan, vakıflar üzerindeki mali baskılar da bu teklifle daha da artmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğünün yönettiği vakıflardan aldığı yönetim masrafı oranı yüzde 20'den yüzde 40'a çıkarılıyor. Bu artış, artan iş yükü bahanesiyle gerekçelendirilmiş ama aslında bağımsız vakıfları mali olarak bitirmeye dönük bir adımdır. Küçük, bağımsız, toplumsal fayda için çalışan vakıflar bu yükün altında ezilecek; buna karşın, Ensar, TÜGVA, TÜRGEV gibi iktidara yakın vakıflar daha da güçlenecektir. Zaten kamu kaynaklarından milyonlarca lira bu vakıflara aktarılıyor. Bu değişikliklerle birlikte artık vakıf gelirlerinin yönü siyasi tercihlere göre belirlenecektir. Öte yandan, biz biliyoruz ki bu ülkede vakıf meselesi yalnızca bugünün meselesi değildir. Ermeni, Rum, Asuri, Süryani halklarına ait vakıf mallarının gasbedilmesi meselesi hâlâ çözülmüş değildir. Cumhuriyet tarihi boyunca çıkarılan yasalarla bu halkların mülkleri ellerinden alınmış, kültürel varlıkları yok sayılmıştır. AKP döneminde kimi kısmi iadeler yapılmış olsa da gerçek bir yüzleşme ve toplu iade hiçbir zaman gerçekleşmemiştir. Biz DEM PARTİ olarak adaletin ancak geçmişle yüzleşerek sağlanabileceğini söylüyoruz. Bu nedenle, 1935'ten itibaren el konulmuş tüm taşınmazların, mazbuta alınmış vakıflar dâhil olmak üzere asıl sahiplerine iade edilmesi gerektiğini bir kez daha hatırlatıyoruz. Şunu özellikle belirtmek gerekiyor: Bu yasa teklifi yalnızca kültür alanını değil demokrasi fikrinin kendisini de tehdit ediyor. Kamu kaynaklarının nasıl kullanılacağı, sponsorlukların hangi kriterlerle kabul edileceği, veri toplamanın nasıl denetleneceği belli değil yani ölçülülük, şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri tamamen yok sayılmıştır.

İktidarın getirdiği her kanun teklifinde ortak bir dil, ortak bir yönetim görüyoruz. Sorunları çözmek yerine sorunların etrafında dolanıyorlar, gerçek çözümler yerine kontrol mekanizmaları kuruyorlar. Her yasa teklifiyle Meclis biraz daha devre dışı bırakılıyor, her torba yasayla demokrasinin içi biraz daha boşaltılıyor. Bakın, görüşmekte olduğumuz teklifte birbirinden alakasız 10 farklı alanda düzenlemeler bir torbaya sıkıştırılmış, önümüze getirilmiş; bu, bilinçli bir tercihtir. İktidar, gelenek hâline getirdiği bu yasama kurnazlığıyla Meclisi işlevsiz hâle getirmek istiyor; denetim yapılmasın, tartışma yürümesin, kamuoyu bilgilendirilmesin isteniyor. Bu teklifle ilgili olarak bir diğer kaygımız da afet bölgelerine yönelik desteklerin geçici ve sınırlı tutulmasıdır. Bakın, teklifin 1'inci maddesinde deprem bölgesindeki seyahat acentelerine yönelik bir düzenleme var. 2025 yılı aidatlarının alınmaması öngörülmüş ancak sadece Adıyaman, Hatay, Maraş ve Malatya kapsam dâhilinde tutulmuş. Oysa deprem Antep'i, Diyarbakır'ı, Urfa'yı, Adana'yı, Osmaniye'yi, Kilis'i, Elâzığ'ı da yıktı; bu illerde de insanlar evsiz kaldı, işletmeler kapandı, hayatlar paramparça oldu ama yine ayrımcılık, yine seçicilik. Afet politikası bile siyasi tercihlerle uygulanıyor; bu, kabul edilemez.

Değerli milletvekilleri, sonuç olarak bu teklif kültürel mirası yerelden alıp merkezî otoriteye bağlamaktadır; yerel yönetimleri işlevsizleştirmektedir, kamusal alanı ticarileştirmektedir, vakıf hukukunun özerkliğini yok etmektedir, hukukun üstünlüğü ve demokratik denetimi aşındırmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Devamla) - Teşekkür ederim.

DEM PARTİ olarak biz bu ülkenin kültürel mirasının tek merkezden yönetilmeyecek kadar zengin ve çoğul olduğunu söylüyoruz. Gerçek reform kültürü ticarileştiren değil kamulaştıran, yereli dışlayan değil yerelden güç alan, fiili durumlar yaratan değil hukuka dayanan bir anlayıştır.

Biz bu ülkenin kültürünü, sanatını, hafızasını ve yerel iradesini korumaya devam edeceğiz diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sururi Çorabatır.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi adına (2/3309) esas numaralı Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında söz almış bulunmaktayım.

Bu tür torba kanun tekliflerinin sakıncalarını hep dile getiriyoruz. Ne yazık ki her zaman olduğu gibi ilgili kurumların fikri alınmadan yine önümüze bu torba kanunlar getiriliyor. Teklifte yer alan pek çok madde kamu mülkiyeti, vakıf taşınmazları, kültürel mirasın korunması, turizm yatırımları, doğal alanların yönetimi gibi son derece hassas alanlarda kapsamlı değişiklikler getirmektedir. Bu değişikliklerin önemli bir kısmı anayasal güvence altındaki mülkiyet hakkı, eşitlik ilkesi, hak arama özgürlüğü, idari şeffaflık, hukuk devleti ilkesi açısından ciddi sakıncalar barındırmaktadır. Cumhurbaşkanlığı karnamesiyle bazı düzenlemeler daha önce yapılmak istenmiş ancak Anayasa Mahkemesinden dönmesi üzerine şimdi kanunla getirilmek istenmektedir. Bazı maddeler ise şeklen yasal zemine oturtulmuş gibi görünse de Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini esastan karşılamamaktadır. Kısacası, içeriği Anayasa'yla çelişen, hukuk devletine zarar veren, idari yapıyı dağıtan ve yerel yönetimlerin yetkilerine el koymaya çalışan bir teklife karşı karşıyayız.

Millî Saraylar Başkanlığına kazı yetkisi verilmesi, Uludağ ve Çanakkale Alan Başkanlıklarına mülkiyet ve sınır değişikliği gibi yetkilerin tanınması, kamu yönetiminde yetki dağınıklığı ve kurumsal karmaşaya yol açacaktır. Mevzuatta bu tür görev-yetki karmaşalarının en bariz örneğini Kartalkaya yangınında ne yazık ki gördük. Bu konuda uzmanlaşmış ve kurumsal hafızaya, deneyim ve bilgi birikimine sahip kurumlar varken, bu yetkilerin ölçsüz ve sınırsız bir şekilde başka kurumlara verilmesi uygun değildir.

Sayın milletvekilleri, teklifin en kritik maddelerinden bir tanesi Vakıflar Kanunu'yla ilgili yapılan değişiklikler. İktidarın özellikle Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimizi hedef aldığı, belediyelerin halk lehine kullandığı taşınmazların mülkiyetini devralarak gelir kaynaklarını daraltmak istediği açıktır. Teklifte birlikte belediyelere bağlı vakıf taşınmazlarının yönetimi Vakıflar Genel Müdürlüğüne devredilmekte, belediyelerin mülk yönetimini kira gelirlerinden elde etme ve tasarruf hakkı ellerinden alınmaktadır. Örneğin, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Fatih'in Molla Hüsrev Mahallesi'nde İstanbullulara ücretsiz sağlık hizmeti sunan Şehzadebaşı Tıp Merkezi binasının mülkiyetine ilişkin verilen mahkeme kararı yapılan düzenlemeyle baypas edilmektedir. Sadece İstanbul Büyükşehir Belediyesinde dava konusu olmuş 100'den fazla vakıf taşınmazının bulunduğu düşünülürse asıl hedefin ne olduğu daha iyi anlaşılacaktır.

Yeni düzenlemeyle birlikte kapsam artık yalnızca belediyelerle sınırlı değil hazine, bakanlıklar, demiryolları, üniversiteler, belediye şirketleri, kamu iktisadi teşebbüsleri hatta bazı ortaklıklar da kapsama dâhil edilmektedir. Üstelik vakıf yoluyla yapılmış olma şartı da kaldırılıyor. Yerine “vakıf

kaynaklarından inşa edilmiş, onarılmış veya katkı sağlanmış olma” gibi son derece belirsiz bir tanım getiriliyor. Yani bir yapının geçmişte en ufak bir vakıf katkısı onarımı hatta kiralama ilişkisi varsa artık o yapı vakıf kültür varlığı sayılabilecek, bu da idari tasarrufta çok geniş ölçekli mülkiyet devrinin önünü açacaktır. Bu genişleme koruma amacını aşarak artık mülkiyet transferine dönüşecektir. Artık bir taşınmazın vakıf yoluyla meydana geldiğine dair bir vakfiye olmasa bile geçmişte yapılan küçük bir onarım, katkı ve bağış yeterli kabul edilecektir. Yeni düzenlemenin geniş tanımıyla İstanbul vilayet binası dâhil, geçmişte vakıf katkısı bulunduğu gerekçesiyle tapu müdürlüklerine yapılacak sessiz bir idari işlemle Vakıflar Genel Müdürlüğüne devrolmanın önu açılabilir. Böyle bir durumda İstanbul Valiliği hazine mülkiyetinde olmayan bir yapıda fiilen işgalci durumuna düşebilir. Bu örnek yalnızca sembolik değildir, düzenlemenin devletin kendi içindeki mülkiyet düzenini bozabilecek kadar geniş bir sonuç doğurabileceğini göstermektedir. Bu hâlde devletin bütün kurumları birbirine düşecektir.

Sayın milletvekilleri, vakıflarla ilgili elimizdeki Sayıştay raporlarını incelediğimizde ne diyor biliyor musunuz bu raporlar? Mazbut vakıflarda kira tahsilatlarının yapılmadığını yazıyor. İhale yapılmadan taşınmazın aynı kişilere verildiğini yazıyor. Kamu malı keyfi kullanılıyor, milyonlarca liralık kamu zararı “sehven” ifadesiyle geçiriliyor. Şimdi, siz bu denetimden uzak yapıya yeni taşınmazlar, yeni gelir kaynakları, yeni ayrıcalıklar veriyorsunuz. Komisyon görüşmelerinde düzenlemelerin Sayıştayın vurguladığı sorunları gidermeye yönelik olduğu iddia edilse de izlenecek yollar tartışılmalıdır.

Bakınız, teklifin gerekçesi “kültür varlıklarını korumak” olarak sunuluyor ancak biz çok iyi biliyoruz ki koruma ayrı bir iştir, mülkiyete el koyma bambaşka bir iştir. Görüşmekte olduğumuz yasa teklifinde geçen şu ifade son derece açık ve o kadar da vahimdir: “Her ne surette olursa olsun belediye ve kamu tüzel kişiliklerinin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıkları mazbut vakıflara devredilir.”

Sayın milletvekilleri, bu ne demektir? Bu, belediyelerin hakkının bir gecede ortadan kaldırılması demektir. Bu, açıkça bir el koyma demektir. Üstelik ortada ne bir yargı kararı vardır ne de yerel iradenin yani halkın seçilmiş temsilcilerinin görüşü alınmıştır. Bu düzenleme açıkça Anayasa’nın 127’nci maddesindeki “yerel özerklik” ilkesine ve 35’inci maddesindeki “mülkiyet hakkı”na aykırıdır. Bu teklif, emaneti siyasetin gölgesi altına sokmaktır. Vakıf geliri bütçe kalemi değildir, vicdan kalemidir. Bir vakfın geliri kuru bir rakam değildir, o bir yetimin duasıdır, bir öğrencinin kalemidir ama siz bu gelirleri siyasetin eline bırakıyorsunuz.

Teklifin gerekçesinde kültür varlıklarını koruma denmesine rağmen koruma başka, devralma başkadır. Kültür varlığını korumak için mülkiyete el atmak gerekmez. Bu düpedüz kamu yararı görünümünde siyasi bir vesayettir. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak diyoruz ki vakıf malı siyasetin malı değildir, milletin emanetidir, Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevi o emaneti korumaktır. Bizim medeniyetimiz vakıf taşının üstüne kurulmuştur. O taşa ne parti vardır ne ideoloji vardır, sadece iyilik vardır ama bugün sizler ne yazık ki o iyiliğin kapısını siyasetin kilidiyle kapatmak istiyorsunuz ve şimdi o emaneti siyasetin gölgesine bırakıyorsunuz; sizi vicdanlı olmaya davet ediyorum. Bu kanuna “evet” dersanız sadece bir kanuna “evet” demiş olmaz, vakıf geleneğine yanlış yaparsınız.

Deniyor ki: “Belediyelerin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıkları mazbut vakıflara devredilir.” Bu hüküm yerel yönetimlerin malına el koymak, halkın hizmetini Ankara’dan yönetmeye kalkmaktır. Bu, belediyeleri değil milleti cezalandırmaktır. Antalya, Mersin, İzmir’deki belediyelerimiz yıllardır yoksulun sofrasına sıcak yemek koyuyor, öğrenciye burs veriyor, yaşlılara bakıyor. 31 Mart seçimlerinden zaferle çıkan ve sonrasında Türkiye’nin 14 büyük şehri başta olmak üzere 400’ün üzerinde belediyeyi yöneten belediyelerimize karşı haksız suçlamalar, tutuklamalar, kayyumlar derken şimdi de gelir kaynaklarına ve yetkilerine kısıtlama çabasını görüyoruz. Sandığın gücü ve belediye kaynakları devletin gücünü kötüye kullanarak geçersiz kılınmak istenmektedir.

Bakın, neler yapılıyor? 2024 yılında sokak hayvanlarıyla ilgili yasada belediyeleri mali açıdan zora sokacak maddeler getirdiniz. Genel aydınlatma giderlerinin -ki bugün Plan ve Bütçede konuşuluyor- belediyelere düşen payını üç kat daha fazlalaştırıyorsunuz. Belediyelere daha az ödenek aktarım yoluna gidildi. Kreşlerin kapatılması, yeniden açılmaması için tüm engellemeler ne yazık ki yapılıyor. İller Bankasının sermayesi önce kanunla Temmuz 2024'te 60 milyara, sonra Cumhurbaşkanı kararıyla 120 milyar TL'ye çıkarıldı. Ancak CHP'li belediyeler, bankadan talepleri yeterince karşılanmamakla birlikte istedikleri desteği alamıyorlar. Belediyelerin kaynaklarını kurutup belediye şirketlerinin de gelirlerini kısmak, geçmiş dönem borçlarını da tahsil etmeye çalışmak, Sosyal Güvenlik Kurumuna belediyelerin çoğu AK PARTİ döneminde birikmiş borçlarının ödenmesi yönünde baskı oluşturmak, borcu karşılığında verilen mülkiyetleri değerinden daha aşağı almaya çalışıyorsunuz. Belediyelerin onay bekleyen yatırım projeli kredileri bir türlü sonuçlanmıyor.

Ayrı bir örnek vermek istiyorum Efes'ten: Efes Selçuk Belediyesinde belediye gelirlerinin en önemli kalemlerinden biri olan Meryem Ana Evi otopark gelirlerini belediyeden aldınız, biliyor musunuz? Kayyum uygulamalarına eşlik edecek her ildeki belediyelerimize artan sayıda müfettişler göndererek, bürokratlar üzerinde baskı kurularak halka hizmeti, kaliteli hizmeti vermeye engel oluyorsunuz. Belediye şirketleri dâhil olmak üzere belediye başkanlarının kendilerinin ve belediye çalışanlarının şirketlerinin mal varlıklarına el konulması, bazılarının mal varlıklarının dondurulması için 19 Mart 2025 tarihi öncesinde Plan ve Bütçe Komisyonunda tüm itirazlarımıza karşın özel bir yasa çıkarılmıştı. Asgari ücret, işverenin desteği, belediyeler, il özel idareleri ve bunların kurduğu birlik işletmelerinden kaldırılması için yeni bir kanun maddesi getirmiştiniz. 7554 sayılı Kanun olan zeytin ve enerji torbasıyla belediyelerin elindeki yenilenebilir enerji tesislerinin başvuruları hakkında yapı ruhsatı, izin, çalışma ruhsatı yetkisi artık Enerji Bakanlığına devredildi. Yani belediyeler artık Ankara'dan Enerji Bakanlığının verdiği onaylara "yok" diyemeyecek.

Yine, 7554 sayılı Kanun'da zeytin ve enerji torbasıyla belediyelerin kanun gereği onay vermediği, yıkım kararı aldığı lisanslı elektrik santrallerinin kaçak inşaatları için bir imar düzenlenmesi düşünüldüğünü duyuyoruz; bu da belediyenin elindeki yıkım kararını kaldıracaktır. 2025 Haziran ayında çıkan Diyanet ve Maliye torbasıyla özel yurtlarla ilgili mevzuat kapsamında belediyelerin vermekte olduğu yapı ve inşaat ruhsatlarının, çalışma izinlerinin 2018 sonrasında belediyelerden alınarak Millî Eğitim Bakanlığına, Gençlik ve Spor Bakanlığına verilmesi uygulamasını Anayasa Mahkemesi iptal etmişti. Bunun üzerine, 2025 yılı Haziran ayında yürürlüğe girecek iptal kararını aşmak için geçtiğimiz hafta yasa çıkarılmış, kanun hükmünde kararnameyle yetkinin bu sefer yasa yoluyla bakanlıklara kalması sağlanmıştı.

Peki, bir şey daha söyleyeceğim: Elli yıllık barajın parasını belediyeden nasıl istediniz? 1971 yılında taşkını önlemek ve tarımsal sulama amacıyla yapılan, daha sonra Çanakkale Belediyesinin içme suyu ihtiyacı karşıladığı Atikhisar Barajı'ndan DSİ, barajın bedeli olarak 439 milyon TL istedi. Her şeye rağmen Cumhuriyet Halk Partili belediyeler hiçbir mazeretin arkasına sığınmadan halkımıza sosyal yardımlar başta olmak üzere her türlü hizmeti götürmeye devam etmeye çalışacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bu teklif yalnızca bir teknik düzenleme değildir, aynı zamanda bir vicdan meselesidir. Bizim vakıf geleneğimiz, yoksulun sofrasına oturmak, komşunun çocuğunu okutmak, ihtiyacı olanın başını sokacak bir yer olsun diye taş taş üzerine koymaktır. Şimdi siz bu kadim geleneği siyasetin dar kalıplarına ve bürokrasinin soğuk ellerine teslim ediyorsunuz.

Teklifin 1'inci maddesinde getirilen düzenleme olumlu gibi görünse de aslında bu bölgede yani deprem bölgesinde turizm hareketliliğinin istenilen düzeyde olmadığı, iktidarın bu konudaki

çalışmalarının planlamanın altında kaldığını göstermektedir. Ancak deprem bölgesindeki illerin tümünün bu kapsamda değerlendirilmemesi de ayrı bir sorundur. Teklifin 2'nci ve 3'üncü maddelerindeki tam olarak hangi alanların, nasıl düzenleneceği ve denetleneceği açık değildir. Eğer maksat deniz turizm sektörü ise Turizmi Teşvik Kanunu, Turizm Deniz Yönetmeliği'ne tanımlanmış kavramlar kullanılmalıdır. Kullanılan "marina" gibi kavramlar havada kalmaktadır. Özellikle Ege, Akdeniz deniz kıyı alanları ile Karadeniz Bölgesi arasında yapısal farklılıklar bulunmaktadır. Denetim mekanizmalarının bütün kıyı alanlarında eşitlik ilkesine uygun olarak işletilebilmesi için mevzuatın tümüyle kavramsal bütünlüğünün sağlanması önemlidir. Giriş-çıkış yapan ziyaretçilerin dahi kayıt altına alınmasının özel hayatı ve kişi hürriyetini ilgilendiren boyutları da unutulmamalıdır. Güvenlik açısından doğru bulmakla birlikte, bu uygulamanın nasıl denetiminin yapılacağı ayrı bir sorundur.

Sayın milletvekilleri, son dönemde gelen kanun tekliflerinden, iktidarın ciddi bir ek kaynağa ihtiyacı olduğunu, yarın görüşülmeye başlanacak olan bütçe görüşmelerinde belli olduğu üzere, kaynak ihtiyacına yönelik düzenlemeler yapıldığını artık sokaktaki vatandaşımız da biliyor. Öyle ki komisyonlarımızda görüşmeler dâhil olmak üzere, içerisinde yeni vergi, harç gibi bunlarda artış öngörülme ya da yeni cezalar ve ceza artışları düzenlenmeyen teklif yok gibi. Nitekim, 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanunu'na muhalefet hâlinde uygulanacak cezai müeyyideye yer verilmektedir. 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermayesine müze ve ören yerleri dâhil Bakanlık uhdesinde yerlerde yapılacak etkinliklerden sponsor geliri imkânı sağlanıyor. Burada mali kaynak baskısıyla kültür varlıklarımızın tahribine yol açabilecek bir yoğunluğa sebep olmamak gerekir. Memur ve işçi kadrolarında bulunan saz ve söz sanatçısı personelin sözleşmeli kadrolara geçirilebilmesi güvencesi verilmeden düzenlenmekte, sınav ve atama süreçleri ise tamamen idarenin inisiyatifine bırakılarak siyasi ve keyfi uygulamalara açık bir yapı yaratılmaktadır. Ayrıca, kıdem tazminatı ve kazanılmış sosyal haklara ilişkin herhangi bir güvence yer almamakta, bu da ciddi kayıplara zemin hazırlamaktadır.

Değerli milletvekilleri Turizm Teşvik Kanunu artık bir ceza yasası hâline gelmiştir. Sektöre yatırım yapanlar, işletmecilik faaliyetinde bulunanlar tabiri caizse artık her yerden kuşatılmış; üst üste gelen mali yükler bir yana, her adımda cezalandırılır konuma gelmişlerdir. Gelirleriyle herkesin övündüğü, istihdamın ana kaynağı görülen turizmciler, kendilerinin artık bir gelir kaynağı olarak görülmesinden, onlarca farklı kurum ve kuruluşa ruhsat alımı, vergi, resim, harç ya da benzeri ödemeler yapmaktan bıkmışlardır.

Kültür ve Turizm Bakanlığına dijital platformlardaki içerikleri denetleme yetkisi verilmesi de hem ifade özgürlüğü hem de platform tarafsızlığı açısından ciddi sakıncalar doğurmakta, düşüncüyü açıklama ve yayma özgürlüğüne açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Üstelik para cezası alınan belgesiz konaklama işletmelerinde faaliyette bulunabilmelerine ilişkin Turizmi Teşvik Kanunu'nun Anayasa Mahkemesinde iptal edilen hükümleri de bulunmaktadır. Bakanlığın yeni bir düzenleme yapması öncelikli değildir. Bu maddenin Anayasa Mahkemesi kararlarına ilişkin gelecek tasarı içinde yer alması, bütüncül olarak ele alınması daha doğru olacaktır.

Tekliflerde yer alan düzenlemelerden geçmişte süre uzatımı hakları elde edip uzun süre yükümlülüklerini yerine getirmeyen yatırımcılara keyfi biçimde yeni bir süre tanınmaktadır. Dahası, yargı yollarından feragat şartı getirilmesi bireylerin ve kurumların Anayasa'yla güvence altına alınmış hak arama özgürlüklerini ihlal eder niteliktedir. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı sınırlarının Cumhurbaşkanı kararıyla genişletilebilmesi ve yeniden tanımlanabilmesi idareye sınırsız takdir yetkisi tanıyarak Anayasa'nın 123'üncü maddesinde yer alan "idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütünlük içinde kanunla düzenlenmesi" ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Koruma Komisyonu kararlarına zorunlu uyum yükümlülüğü yargı denetimini etkisizleştirmektedir, idari kararların hukuka uygunluğunu

denetleme mekanizmasını zayıflatacaktır; hukuk devleti ilkesine açıkça aykırıdır. Burada zaten müze vardı, bunların şimdiki statüsü ne olacak? Devlet müzesi olmak bunlara ne kazandıracak? Komisyonunda Müze Kart uygulamaları gerçekçe gösterilse de buralarda Müze Kart'ın geçerli olduğunu biliyoruz; asıl maksat açık ve net olarak açıklanmalıdır.

Uludağ gibi çevresel hassasiyeti yüksek bölgede mülkiyet haklarını etkileyebilecek bir yetkinin uzmanlığı olmayan kamu görevlilerine verilmesi kanunilik ilkesini şeklen karşılarsa da esas açısından sorunludur. Anayasa Mahkemesi kararı göz ardı edilerek kamu gücünü kullanan bir vakfa ücret belirleme yetkisinin bırakılması, hukukun üstünlüğü ve yargı kararlarına uyma yükümlülüğü açısından sakıncalıdır.

Değerli milletvekilleri, ya halk iradesini ya yerel demokrasiyi ya kamu yararını savunacaksınız ya da yetkilerin merkezileştirildiği, kamu mülkünün keyfi şekilde dağıtıldığı, “vakıf” adı altında ayrıcalıkların oluşturulduğu bu yapıya sessiz kalacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SURURİ ÇORABATIR (Devamla) - Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak şunu açıkça söylüyoruz: Vakıf malı siyasetin malı değil milletin emanetidir. Yoksulun lokmasına el uzatan, vakıf geleneğini imtiyaza dönüştüren bu anlayışı kabul etmiyoruz ve sadece bu kanunla değil, vakıf ruhunu çıkar ilişkisine çeviren, halkçı yerel yönetimlere sistematik baskılar uygulayan, kültürel mirası siyasi müdahaleye açık hale getiren uygulamaları kabul etmiyoruz.

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerindeki gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahsı adına ilk söz Mersin Milletvekili Gülcan Kış'a aittir.

Buyurun Sayın Kış. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu üyesi olarak Vakıflar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ne kadar güzel değil mi, sandıkta kaybedince yetkiyi kanunla almaya çalışıyorsunuz. Belediyeleri Cumhuriyet Halk Partisi kazanınca gelirlerini kesiyorsunuz, kredilerini bekletiyorsunuz, denetimleri artırıyorsunuz, müfettişleri belediye başkanlarımızın peşine takıyorsunuz ve sonunda “torba” adı altında bir bir yetkilerini merkeze çekiyorsunuz. İşte, önümüzde duran bu teklif yerel demokrasiyi adım adım daraltma operasyonunun bir halkasıdır.

“Demokrasi sandıkta başlar, sandıkta biter.” dediniz ama belli ki sandıktan çıkamayınca demokrasiyi başka yollarla bitirmeye karar verdiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Belediyeler halkın gözüdür, kulağıdır, elidir; halkın o eli AK PARTİ'yi işaret etmeyince eli bırakın kolu bile kesmeye çalışıyorsunuz. Yerinden yönetim ilkesini saraydan yönetim alışkanlığına çevirdiniz. Şimdi de bir kanunla belediyelerin çalışma alanlarını daraltmaya, yetkisini törpülemeye çalışıyorsunuz. Bugün gördüğümüz teklif sadece Vakıflar Kanunu'nu değil Türkiye'de yönetim anlayışını kökten değiştiriyor. Bu kanunun amacı, halkın sandıkta verdiği iradeyi masa başında alınmış kararlarla geri almaktır yani açık konuşalım; AKP, kaybettiği belediyeleri hukuksuzca, kayyım, başkanları tutuklayarak, illegal transfer borsalarıyla geri almaya çalışıyor.

Gelin, AKP belediyeleri kaybedince neler yaptı hep birlikte bakalım. 2024 yerel seçimlerinin ardından partimiz Türkiye'nin 1'inci partisi olunca bakanlıkların yapmakla yükümlü olduğu birçok görevi

belediyelere devrederek yeni mali yükümlülükler getirdiniz. Bu yalnızca Tarım Bakanlığıyla, Çevre ve Ulaştırma Bakanlığıyla sınırlı olmamakla beraber neredeyse tüm bakanlıkların sorumluluğundaki hizmet kalemlerini bir bir belediyelerin bütçesine yıktınız. “Genel aydınlatma giderleri” adı altında otoyol, sokak, kavşak, meydan, sahil ve kamu alanlarının aydınlatma, elektrik, bakım ve enerji maliyetlerini belediyelerin sırtına yüklediniz. İller Bankasının sermayesi 120 milyar TL’ye ulaştı ama Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin kredi talepleri nedense rafta bekletiliyor. Cumhuriyet Halk Partisine geçen belediyelerin kendi belediyeleri dönemlerinde biriken borçlarını “Bugün ödeyeceksiniz.” diyerek üzerlerine yıktınız. Asgari ücret desteğini belediye şirketlerinden kaldırdınız. Yetmedi, belediyelerin yenilenebilir enerji tesisleri üzerinde dahi Enerji Bakanlığına paralel ruhsat verme yetkisi verdiniz yani Ankara’dan bir kalem oynatarak belediyenin plan kararları hiçe sayılıyor artık. Bakın, 2025 yılı içerisinde Hazine ve Maliye Bakanlığı ile İller Bankasından belediyelere gönderilen paylar yüzde 18 oranında azalmış durumda, aynı dönemde merkezî yönetimin temsil ödenekleri ise yüzde 52 artırıldı yani halkın seçtiği belediyelerin bütçesi kısıılırken atanmışların harcama kalemleri büyütülmektedir. Böyle bir denklemden demokrasiden, adaletten, yönetim etiğinden söz etmemiz mümkün mü? Bir yandan belediyelerimizin kaynaklarını kurutup diğer yandan halkın gözünde itibarsızlaştırmaya çalışıyorsunuz. Mesela, Efes Selçuk’ta Meryem Ana otopark gelirini belediyeden alıp bakanlığa devrettiniz. Çanakkale’de elli yıllık barajın parasını bugün istediniz. İstanbul’da Galata Kulesi’ni İstanbul Büyükşehir Belediyesinin elinden alıp Vakıflar Genel Müdürlüğüne devrettiniz. Boğaziçi’ni, Taksim’i, Kanal İstanbul çevresini yerel yönetimlerden koparıp Ankara’daki makam odalarınıza bağladınız. Yani yalnızca taşınmazları değil yerel idareyi de mülkiyetiyle birlikte devralıyorsunuz ve şimdi de Vakıflar Kanunu teklifiyle belediyelerin elindeki tarihî mirasa, kültürel varlıklara, taşınmazlara göz diktiniz. Allah gözünüzü doyursun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifinin en tehlikeli bölümü 10’uncu, 11’inci, 12’nci ve 13’üncü maddeleridir çünkü bu maddelerle belediyelerin elindeki vakıf kültür varlıkları, bağlı şirketler, iktisadi işletmelerin yönettiği yapılar Vakıflar Genel Müdürlüğüne devrediliyor yani belediyelerin malı, halkın malı vakıf katkısı varmış gibi gösterilerek artık bir bürokratin kalemiyle el değiştirebilecek. Belediye bir binayı restore edecek, bir kültür merkezini ayağa kaldıracak, bir halk kütüphanesini yaşatacak ve sonra bir sabah kararnamesiyle denilecek ki: “Bu yapı vakıf malıdır, artık biz yöneteceğiz.” Bunun adı restorasyon değil mülkiyet devridir. Bunun adı kültür politikası değil iktidarın mülk politikasıdır. Kısacası siz “vakıf” diyerek halkın mallarını partizan vakıf ağalarına devrediyorsunuz. Üstelik Vakıflar Genel Müdürlüğünün aldığı yönetim payını da yüzde 20’den yüzde 40’a çıkarıyorsunuz yani belediyelerden alınan gelirler artık Vakıflar Genel Müdürlüğü üzerinden yandaş vakıflara da aktarılabilecek. Bu ne demektir biliyor musunuz? Kamu kaynağı artık kamunun değil sadakat esaslı bir düzenin finansman aracı hâline geliyor demektir. Amaç yalnızca para değil mesela halkın iradesine duyulan tahammülsüzlüktür; belediyenin kararlarını, bütçelerini, projelerini sürekli denetim altına alarak “Sandıkla gelsin ama bizim çizdiğimiz sınırlarda yönetsin.” diyorsunuz. Bu anlayış sadece Cumhuriyet Halk Partili belediyeleri değil demokrasiyi hedef almaktadır çünkü siz belediye başkanlarını seçen halktan değil atayan iktidardan yanasınız. Bu yaklaşımı şiddetle kınıyoruz ve de reddediyoruz. Belediyelerin omuzlarındaki yük artık hizmetin değil baskının ağırlığı hâline gelmiştir. Siz ne yaparsanız yapın Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimiz tüm bu baskılara rağmen halka hizmet etmeye devam edeceklerdir. (CHP sıralarından alkışlar) Depremde enkaz kaldıran, pandemide maske dağıtan, kadına, öğrenciye, emekliye, çiftçiye destek olan hep öncelikle bizim Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimiz oldu. Şimdi belediyelerimizi zayıflatmaya çalışıyorsunuz ama artık halk kimin gerçekten çalıştığını çok net biliyor. Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimizin hizmetinden, halkın farkındalığından korkuyorsunuz. Bu ülkenin belediyeleri cumhuriyetin halka uzanan en güçlü elidir.

İşsizlikle, yoksullukla, afetle, yıkımla mücadeleyi en önde verenler belediyelerimiz olmuştur ama siz bu eli halkın üzerinden çekmek istiyorsunuz. İşte bu teklif yardım elini budama kanunudur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz bu kanunu yalnızca bir teklif olarak görmüyoruz. Bu teklif belediyelere açılmış uzun soluklu bir kuşatmanın cephesidir diyoruz. Yargı kararlarını tanımamak için kanun çıkaran, yerelin yetkisini merkezde toplayan, belediyelerin gelirlerini azaltıp görevlerini artıran bu anlayış iktidarı değil devleti partizanlaştırmaktadır, Oysaki cumhuriyet köyde okul açan, kentte yol yapan, her karış toprağa eşitlik fikrini işleyen bir mirastır. O mirasın adı da Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu yerinden yönetim anlayışıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Siz o mirası kanunla silemezsiniz çünkü o miras halkın vicdanına kazınmış durumdadır. Ve buradan iktidar sıralarına bir çağrı yapmak istiyorum: 2026 bütçesi kapıda, hiç sanmıyoruz ama bari bu sefer hakkaniyetli, adil bir bütçe yapın. Komisyonca dile getirdiğimiz uyarıları ve önerileri dikkate alın, halkın sesine kulak verin. Saraydan gelen her noktayı, her virgülü lütfen onaylamayın. Halkın taleplerini, belediyenin ihtiyaçlarını, vatandaşın sesini duyun. Bu ülkenin kaynaklarını bir avuç ayrıcalıklılar için değil 85 milyon yurttaş için değerlendirin. Cumhuriyet Halk Partisi olarak açık açık söylüyoruz: Sandıkla gelenin yetkisini masa başında alınan torba yasalarla gasbettirmeyeceğiz; belediyelerin elinden halkın malını, halkın iradesini, halkın emeğini aldırtmayacağız.

Değerli milletvekilleri, bu yasa tarihe bir vakıf yasası olarak geçmeyecek, yerel demokrasiyi tasfiye yasası olarak geçecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ve emin olun tarih şunu da yazacaktır, “Bu ülkenin belediyelerini kanunla susturmak isteyenler halkın iradesiyle tarihe gömüldü.” denilecektir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Saygılarımla. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahsı adına ikinci konuşmacı Ankara Milletvekili Sayın Zeynep Yıldız.

Buyurun Sayın Yıldız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, ekranları başından bizleri takip eden necip milletimiz; ilk imzacısı olduğum 229 sıra sayılı Vakıflar Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin tümüne ilişkin olarak şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, malumualiniz, insanın içinde bulunduğu bütün süreçler dinamiktir; dolayısıyla bu, yeni ihtiyaçlara istinaden yeni düzenlemeleri gerekli ve zorunlu kılar, dolayısıyla her bir yeni ihtiyaç yeni bir düzenlemeye kapı aralar. Köklü geleneğimizin en önemli nişanelerinden vakıflarımızın geleceğe taşınması, vakfedenin vakfetme iradesinin, vakfederkenki iradesinin korunması, vakıfların vakfetme amaçlarına uygun bir şekilde yürütülmesi, işletilmesi adına vakıfların gelirlerini koruyan düzenlemeleri içeren kanun teklifimizi de bugün görüşüyor olacağız. Bu hususların yanı sıra turizmin çeşitlenmesi -az evvel de bahsettim- dinamik süreçlere ilişkin olarak ihtiyaç duyulan hususlara dair çeşitli düzenlemeleri de içeriyor olacak bizim düzenlememiz. Yine, millî güvenliğimizi de bu noktada koruyucu mahiyette düzenlemeler içeriyor.

Değerli milletvekilleri, malumualiniz, her birimiz insanız ve varoluşumuzun aslında temel unsurları var ve açıkçası burada varoluşumuzun en temel kodu bana kalırsa iyiliği yayıp kötülükten

nehyetmektir. Dolayısıyla bizlerin aslında içine doğmuş olduğumuz vakıf geleneği en temelde bu ilahi emrin karşılığıdır. Dolayısıyla şimdi “vakıf” kelimesinin etimolojik kökenine baktığımızda -ben birazcık buna da girme zarureti hissediyorum çünkü bu kürsüden ilk defa vakıflara dair bir cümle, kelam kurabilme imkânına sahibim; o yüzden kayıtlara düşmesi adına birkaç hususa da müsaadelerinizle değineceğim- “vakıf” kelimesi köken itibarıyla “durmak” anlamına gelir yani bir meseleye vaziyet etmek. Yine benzer şekilde “vukufiyet” kelimesi, bir işe vâkıf olma meselesi aynı zamanda derinleşmeyi de kapsar; dolayısıyla özü itibarıyla bizim vakıf medeniyetimiz durdukça derinleşen bir hüviyete sahiptir kelimenin kökenini itibarıyla da. “Vakıf medeniyeti” dedik ya, insanın varoluşuna dair bir derinlik oluşturmaya ve varoluşu hatırlatan bir imlec gibi başımızın ucunda aslında hep vakıf eserlerimiz duragelmıştır ve aslında insanın varoluşuna rücu etmesini sağlayacak toplumsal mekanizmalar vakıflarımız aracılığıyla oluşturulmuştur. Dünyanın ilk hayvan hastanelerinden bir tanesi -hepiniz zaten biliyorsunuzdur- Gurabahane-i Laklakani kuran, musikiyle insanları tedavi eden Gevher Nesibe Hatun Şifahanesini kuran, Ankara’da 1721 yılında kurulan, kışın abdest alan insanlara sıcak su üreten, genç kızlara çeyiz sağlayan, duvar yazılarını silen, kitapları ciltlettiren, güzel yazı yazmayı öğreten vakıflar, camiler, arastalar, medreseler aslında bize hep ait olduğumuz kodları hatırlatır. İşte, bir elin verdiğini diğer el görmesin diye zihinsel bir olgunlukla ve zarafetle kurgulanan sadaka taşları, zimem defteri ödeme geleneği esas itibarıyla bu kültürün birer yansımasıdır. Dolayısıyla biz aslında vakıf kültürüyle sadece insanların kendine değil topluma yatırım yapabilmesinin kapısının aralandığı çok müstesna bir medeniyeti inşa ettik ve bunların temelinde hep vakıflar olageldi. Aslında biz vakıflarla daha güvenli ve kendinden emin, karşıdakinden emin, yekdiğerinden emin bir medeniyeti inşa edegeldik.

Şimdi, tabii “vakıf” denilince bir vakıf duası, bir de vakıf bedduası aklımıza geliyor. Dolayısıyla hani hep der ya büyükler “Bir vakfin içinden geçerken bile üzerine vakıf malının tozu değmezsin.” diye, hakikaten o noktada Vakıflar Genel Müdürlüğümüzün üzerindeki yük çok fazla. İnşallah, bu hassasiyetle zaten çalışmalarını sürdürüyorlar ve bunların her birini yaparken de bir yandan, az evvel bahsettiğim, zihinsel zarafet kodlarını günümüzde de yaşatmaya çalışırken bir yandan da vakıf eserlerinin günümüze de taşınmasını sağlıyorlar. İstanbul Eminönü’nde, işte, Mısır Çarşısı’nın restorasyonundan tutun, Iğdır’da bir kervansaray, Erzurum’da Çifte Minareli Medrese’ye, işte, Diyarbakır Ulu Camisi’ne, Ankara Karahoca köyündeki Karahoca Camisi’ne ve onun güzel kalem işlerinin yaşatılmasına da Vakıflar Genel Müdürlüğü bugüne kadarki çalışmalarıyla aslında katkı sundular.

Değerli milletvekilleri, konuşmamın başında da arz ettiğim üzere, biz bu kanunla esas itibarıyla vakıfları sürdürülebilir kılmak adına çeşitli tedbirler alıyoruz. Ben açıkçası önceki hatiplerin konuşmalarını dinlediğimde şöyle bir vehme kapıldım, “Biz burada belediyeleri mi tartışıyoruz, vakıfları mı tartışıyoruz?” diye kendi kendime düşündüm. Ben burada herhangi bir sataşmaya da mahal vermek istemiyorum. Sadece tek bir cümle söyleyeceğim: Ben bir Ankara Milletvekiliyim, dolayısıyla CHP’li belediyelerin çalışma kültürünü anlamak isteyenler musluğunu açtığında suyuna kavuşamayan Ankaralılardan ve iş yerine ulaşmaya çalışırken saatlerini yolda geçiren “Yol yaparsanız trafik olur.” diyen zihniyetten anlayabilirler. Ben burada takdiri milletimize bırakıyorum.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Yüzde 60’la da geliyorlar onlar, evet, yüzde 60’la da seçiliyorlar.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Şimdi, kanun maddelerine, şeffaflık ilkesi gereği açıkçası teker değinmek isterim. Malumunuz olduğu üzere, teklifimiz ilk etapta 19 maddeden oluşuyor, bunu söyleyeyim. 1’inci maddede, deprem bölgesindeki acentelere dönük bir hüküm var, bir pozitif ayrımcılık bu. Biliyorsunuz, deprem bölgesi önemli bir turizm destinasyonuydu aslında kültür turizmine

ilişkin olarak, dolayısıyla acenteleri bu noktada koruyan bir maddemiz var. 2'nci madde, deniz aracı kiralayanlara kimlik bildirme yükümlülüğü getiriyor; bu, millî güvenlik ve asayiş için gerekli bir madde. 3'üncü madde, yine aynı amaca hizmet eder nitelikte. 4'üncü madde, turizm işletmelerinde anlık kayıtların tutulmasına ilişkin bir madde; bu, uygulamayı güçlendirmeye dönük bir madde. 5'inci madde, kamu kaynaklarının yanı sıra sponsorluk ilişkisiyle de belirli noktalarda bir finansman üretilmesine dair yani kamu kaynakları üzerindeki yükü azaltmaya dönük bir madde. 6'ncı madde, benim çok sevdiğim bir madde; malumunuz olduğu üzere bizim yaşayan hazinelerimiz abdallar, abdalların bu noktada korunmasına dönük bir madde. 7'nci madde, belgesiz konaklama işlemlerinin engellenmesine dönük bir madde. 8'inci madde; malumunuz, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bir karar vardı, burada iptal gerekçesine uygun olarak kanunla düzenlenen yani Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle değil kanunla düzenlenen bir şekilde; böylelikle Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi ortadan kalkmış oluyor. 9'uncu madde, burada süre uzatımlarına ilişkin hukuki belirsizliği ortadan kaldıran bir madde. 10'uncu madde, kırtasiye işlemlerini belirli noktalarda ortadan kaldırarak uygulamayı kolaylaştırmaya dönük bir madde. 11'inci maddenin hiçbir yerinde belediyelere dair bir husus yok; burada tamamen KİT'lere bağlı, müesseselere bağlı işletmelerin mülkiyetindeki belirli hususların -zaten vakfedenin iradesi vakıf olması yönünde- vakfedenin iradesine uygun bir şekilde vakfa geri dönmesine dair, mazbut vakfına geri dönmesine dair bir hüküm; dolayısıyla hakikaten tabiri caizse taşı doğru yere koymaya dair bir hüküm var. 12'nci madde; 19.290 mazbut vakıf var değerli milletvekilleri, 84 mülhak, 240 intifalı mazbut vakfın tüm iş ve işlemleri Genel Müdürlükçe yapılıyor ve böylelikle aslında diğer vakıfların gelirleri de belirli noktalarda bu vakıfların işletilmesinde sarf ediliyor. Dolayısıyla böyle bir meselenin ortadan kaldırılması adına, gerçekten vakıf gelirlerinin vakıflar için kullanılması adına yapılmış bir düzenleme.

13'üncü madde, Borçlar Kanunu'yla aslında işgalciliği sonlandırmaya dönük bir madde ve aynı zamanda Borçlar Kanunu'yla da uyumlaşmayı sağlayan, üç yılı beş yıla çıkararak Borçlar Kanunu'yla da uyumlaşmayı sağlayan bir madde.

14'üncü madde harita ve koordinatların -Çanakkale Savaşları, Gelibolu Yarımadası'nda- uyumlu hâle getirilmesine dair bir madde.

Yine, 15'inci madde, Çanakkale Savaşları Tarihî Gelibolu Alanı'nın Millî Savunma Bakanlığının da görüşü alınmak suretiyle tek elden yönetilmesine dair bir madde.

16'ncı madde, yine, 8'inci maddenin bir benzeri şeklinde; Anayasa'nın 104'üncü maddesinin on yedinci fıkrasındaki hususa istinaden kanunla düzenlenerek karşımıza çıkan bir madde. Dolayısıyla burada -CBK- hani yetki uyumsuzluğunu ortadan kaldırmış oluyoruz.

17'nci madde, yine, Türk Arkeoloji Vakfına ilişkin bir madde. Anayasa Mahkemesinin, bu noktada, kamu kaynağı kullanılan bir yerde belirli bir ölçüt belirlenmesine dönük bir yorumu olmuştu. Biz de burada bir ölçüt belirliyoruz, dolayısıyla Anayasa Mahkemesinin kararını kanunlaştırmış oluyoruz.

18 ve 19'uncu madde de yürütme ve yürürlük maddeleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, buyurun.

ZEYNEP YILDIZ (Devamla) - Ben açıkçası, bu kanun teklifinin her safhasında bizlerin istişarede bulunduğu tüm uzmanlara, Bakanlık bürokratlarına, AK PARTİ Grup Yönetimimize, Komisyon görüşmelerini suhuletle yürüten Komisyon Başkanımıza; Komisyonun tüm partilerden gerçekten olumlu, verimli katkılar sunan tüm milletvekillerine teşekkür ediyorum. Vakıf duasına nail olanlardan olmak temennimi bir kerede buradan naçizane ifade etmek istiyorum.

Teklifimizin hayırlara vesile olmasını diliyor, hepinizi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.02

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 22.03****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 10'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

229 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince, kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 23 Ekim 2025 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.03